

कञ्चनपुरका घाइतेलाई पक्षघात

एक अभै अचेत

■ फातिमा बाबु (काठमाडौं)

निर्मला पन्तका हत्यारा पत्ता लगाउन माग गर्दै भएको आन्दोलनमा प्रहरीको गोली लागेका उमेश देउवाको अवस्था गम्भीर छ। कञ्चनपुरको भीमदत्त १, भासीका उनको त्रिवि शिक्षण अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ।

भदौ ८ गते उनी घरमै बसिरहेका थिए। आन्दोलनका कारण स्कूल बिदा थियो। दिउँसो ४ बजे साथीहरू बोलाउन आए। बुबाको बिहानै भनेका थिए। वजारमा आन्दोलन चलिरेहेको छ, बाहिर ननिस्कनू तर उनले साथीको कुरा काट्न सकेनन्। आन्दोलन हेर्न निस्किए। त्यसको एक घण्टापछि उनलाई गोली लाग्यो। प्रहरीले उनलाई महाकाली अञ्चल अस्पताल पुर्याए।

बुवा यज्ञराजलाई फोन गरेर बोलाइयो। उनको देखे खुट्टामा गोली लागेको छ। देखेपछिको हातखुट्टे चल्दैनन्। हाड र नसामा गम्भीर चोट छ। खानेपिउने, दिसापिसाब सबै थोछ्छ यानमै गराइदिनुपर्ने अवस्था छ। 'म अस्पताल पुग्दा छोराको शरीरभरि रगत थियो, तीनवटा अस्पताल पुर्‍याउँदा पनि उपचार हुन सकेन अनि हेलिकप्टरमा यहाँ ल्याएँ,' यज्ञराजले भने।

जिल्लाका डाक्टरले 'ज्यान त बचाइदिउला तर खुट्टाको ग्यारेन्टी लिन सकिदैन' भनेपछि, छोरालाई काठमाडौं ल्याएको उनले बताए। उमेश भदौ ९ गतेबाट शिक्षण अस्पतालमा छन्। उनी

शिक्षण अस्पतालमा उपचाररत घाइते उमेश देउवा ।

तस्विर : विद्या राई

१६ वर्षका भए, आठ कक्षामा पढ्छन्। घाइते भएकाले परीक्षा छुटेकामा उनी चिन्तित छन्। भन्छन्, 'म त आन्दोलन हेर्न मात्रै गएको थिएँ तैपनि गोली हानीदिए। मेरो छिमेकी निर्मलालाई मार्ने र मलाई गोली हान्ने दुवैलाई कडा कारवाही होस्।' यज्ञराज रड लगाउने काम गर्छन्। दसैका बेला माग वढी हुन्थ्यो। विरामी छोरा कुरेर बस्नुपर्दा उनको कमाइ रोकिएको छ। उनी भन्छन्, 'डाक्टरले छोरा ठीक हुन एक वर्ष पनि लाग्न सक्छ, ठीक नहुन पनि सक्छ भन्छन्, यसको त जिन्दगी नै बर्बाद हुने भयो।' उपचार खर्च सरकारले बेहोर पनि खानवस्न उनीहरूलाई समस्या छ।

अभै होस आउन

भीमदत्त नगरका अर्जुन भण्डारा भदौ ७ गते खाना खाएर घरमै बसिरहेका थिए। उनलाई पनि साथीहरू आएर आन्दोलनमा जान कर गर्न थाले। घरमा आमा शिवकला मात्रै थिइन्। कसैलाई नसोधी अर्जुन साथीहरूसँग हिँडे। केहीबेरमा दाजु योगेन्द्रलाई आमाको फोन आयो, 'बाबु, भाइ गोली लागेर अस्पताल ल्याको छ, छिट्टै आइज।' आफूले काम गर्ने मोबाइल मर्मत केन्द्रबाट योगेन्द्र तुरुन्तै महाकाली अञ्चल अस्पताल पुगे। उनी पुग्दा आमा बेहोस थिइन्। योगेन्द्रले त्यो दिन सम्झिए, 'भाइ होसमै थियो, दाहिने

खट्टाबाट रगतका धारा बगिरहेका थिए।' आन्दोलनमा प्रहरीले चलाएको गोली लागेको थियो अर्जुनलाई। महाकालीमा उपचार नभएपछि योगेन्द्रले भाइलाई धनगढीको सेती अञ्चल अस्पताल पुर्याए। त्यहाँ पनि उपचार सम्भव नभएपछि तत्काल एम्बुलेन्समा हालेर काठमाडौं ल्याइयो। बिहीवार त्रिवि शिक्षण अस्पतालमा भेटिएका योगेन्द्र भन्छन्, 'मेरो भाइ आन्दोलन हेर्न मात्रै गएको थियो, उसले के विराएको थियो र गोली चलाएको होला ?'

अर्जुन अहिलेसम्म होसमा आएका छैनन्। उनलाई आईसीयुमा राखिएको छ। २० वर्षीय अर्जुन १२ कक्षा पास गरेर इन्जिनियरिङ पढ्ने तयारीमा थिए। संक्रमण बढेपछि अस्पताल भर्ना भएको ६ दिनमा उनको खुट्टे काटियो, घुँडाभन्दा तल।

ल्याउनासाथ मनमोहन अस्पताल पुर्‍याइएका उनलाई बुधवार साँझ त्रिवि शिक्षण अस्पताल सारिएको हो। अर्जुनको दिमागमा असर पुगेकोले होस खुल्न नसकेको चिकित्सकले बताएका छन्।

धेरै दिन भेटिलेटरमा राखिएका उनी अहिले आफैँ सास फेर्न सक्ने भएका छन्। थोरै आँखा पनि चलाएजस्तो गर्छन्। योगेन्द्र भन्छन्, 'भाइको ज्यान बचेको छ, त्यसैमा खुसी छौ।' उपचार खर्च सरकारले बेहोर पनि उनीहरूलाई यहाँ खान, बस्न समस्या छ। योगेन्द्र थप्छन्, 'घरमा कमाउने मै हुँ, बुवा १४ वर्षअघि वितिसक्नुभयो, खर्च जुटाउन गाह्रो छ।' साहुबाट ऋण लिएर खर्च चलाइरहेको उनले बताए।

विष्ट सधैं विवादित

प्रदेश ब्युरो (धनगढी)

‘नालायक नेतृत्वले लज्जित बनाएको छ,’ भदौ २२ गते प्रहरी महानिरीक्षक सर्वेन्द्र खनालले कञ्चनपुरमै पुगेर निर्मला हत्या घटनाका सम्बन्धमा एसपी डिल्लीराज विष्टलाई इंगित गर्दै भनेका थिए- ‘दोषी नै मानेर एसपीलाई दुर्व्यवहार गरेको आरोप लगाएर स्थानीयले जपक्रा घेराउ र घटनाले गम्भीर पाठ सिकाएको छ।’

प्रहरी प्रमुख खनालले भनेकै निर्मला प्रकरण अनुसन्धानका क्रममा प्रहरीको तत्कालीन जिल्ला नेतृत्वले प्रमाणहरू ढाकछोप गर्न खोजेको पुष्टि हुँदै छ। प्रहरी सेवामा प्रवेश गरेपछि अधिकांश समय सुदुरपश्चिमका विभिन्न जिल्लाहरूमा पोस्टिड भएका एसपी विष्ट जुन-जुन जिल्लामा कार्यरत रहे, त्यहाँ कुनै न कुनै घटनामा विवादमा परिरहे।

कञ्चनपुर आउनुअघि नै विवादमा यसअघि असार मध्यतिर भीमदत्त नगरपालिका ११ भुजेलामा मृत अवस्थामा भेटिएका नैराम साकीको घटनाका अनुसन्धानमा पनि विवाद देखिएको थियो। मृतका आफन्तले एसपी विष्ट र डीएसपी ज्ञानबहादुर सेठीले अर्थिक चलखेल गरेर टिप्परले च्यापिएको देखाएको आरोप लगाएका छन्। साकीको शव महाकाली नदी किनारको तटवन्धमा टाउकोको मात्रै थिँचिएको अवस्थामा भेटिएको थियो।

दाचुंलाबाट बसाई सरी कञ्चनपुरका स्थायी बासिन्दा भएका एसपी विष्टको कञ्चनपुर पोस्टिड तेस्रोपटक हो। उनी प्रदेश र प्रतिनिधिसभाको निर्वाचन सकिएपछि पुसमा काज सरुवा मिलाएर सुर्खेतबाट कञ्चनपुर आएका हुन्। उनी कञ्चनपुर आउनुअघि नै विवाद भएको थियो।

स्थानीय तहको चुनावअघि पनि उनले काज मिलाएर आउन खोजेका थिए। तत्कालीन एसपी प्रकाश चन्दले कानुनाविपरीत सरुवा गरिएको भन्दै मुद्दा हालेपछि उनको कञ्चनपुर पठाउनुभन्दा अघि काज सरुवा भएर वसे, ती सबै ठाउँमा महिलाका विषयमा विवादित मात्र भएनन्, राजनीतिक शक्तिका आडमा उनी कारवाहीबाट जोगिए। ‘पटकपटक विवादित भएर जोगिने उनी भाग्यमानी प्रहरी अधिकृत हुन्,’ एकजना बहालवाला प्रहरी निरीक्षक भन्छन्, ‘प्रहरी निरीक्षकमा भर्ना भएपछि उनी विवादित भएका दुई दर्जन वढी घटना प्रहरीभित्र बेलाबेला चर्चामा आउने गरेका छन्। उच्च प्रहरी अधिकारीहरूका माफ्न नरुचाइने उनी शक्तिकै आडमा प्रहरीमा

काज सरुवा रोकिएको हो। पुसमा चन्दले अवकाश पाएपछि विष्ट यहाँ आएका हुन्।

यसअघि प्रहरी निरीक्षक हुँदा उनी महाकाली नगरपालिकाको इलाका प्रहरी कार्यालय दोधारा र बैलौरी नगरपालिकाको इलाका प्रहरी कार्यालय बैलौरीमा इन्चार्ज भएर बसिसकेका छन्।

इपक्रा बैलौरीमा उनको दरबन्दी ०६१ वैशाख २० देखि ०६२ मंसिर २० सम्म रहे पनि उनी यहाँ बसेनन्। ०६२/०६३ जनआन्दोलनमा उनी महेंद्रनगरमै थिए। त्यतिबेला भने उनले आन्दोलनकारीलाई सघाएको स्थानीय बताउँछन्।

तर एसपी भएर पहिलोपटक गृह जिल्लामा आएका उनले यस क्षेत्रका बासिन्दसँग समन्वय र सहकार्य गर्न चासो दिएका थिएनन्।

जोगबुढामा विवादित विष्ट जुन-जुन ठाउँमा प्रहरी प्रमुख भएर वसे, ती सबै ठाउँमा महिलाका विषयमा विवादित मात्र भएनन्, राजनीतिक शक्तिका आडमा उनी कारवाहीबाट जोगिए। ‘पटकपटक विवादित भएर जोगिने उनी भाग्यमानी प्रहरी अधिकृत हुन्,’ एकजना बहालवाला प्रहरी निरीक्षक भन्छन्, ‘प्रहरी निरीक्षकमा भर्ना भएपछि उनी विवादित भएका दुई दर्जन वढी घटना प्रहरीभित्र बेलाबेला चर्चामा आउने गरेका छन्। उच्च प्रहरी अधिकारीहरूका माफ्न नरुचाइने उनी शक्तिकै आडमा प्रहरीमा

महिला प्रहरीमाथि दुर्व्यवहार

निलम्बित एसपी विष्ट दुई वर्ष दाचुंलामा डीएसपीका रूपमा वसेको रेकर्ड जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा छ। विष्ट ०६४ पुस २० देखि ०६६ मंसिर २८ गतेसम्म दाचुंलामा प्रमुख भएर कार्यालय चलाएका थिए। उक्त अवधिमा जिल्ला प्रहरी कार्यालयमै कार्यरत महिला प्रहरीलाई दुर्व्यवहार गरेको आरोप लगाएर स्थानीयले जपक्रा घेराउ र आन्दोलन भएपछि जिल्ला बाहिर तानिएका स्थानीय बताउँछन्। विष्ट जिल्लामा प्रहरी प्रमुख भएका बेला दुहु गाउँपालिका ३ को ब्रह्मदेव प्रहरी चौकीमा प्रहरी हिरासतमा एक जनाको मृत्यु भएको थियो। ‘महिलाको मामिलामा उनमा कमजोरी थियो,’ एक जना स्थानीयले भने, ‘यहाँ बस्दा उनको व्यवहार र कामकारवाही निष्पक्ष नै थियो, स्थानीय भएकाले पनि हुन सक्छ।’

भर्ना भए। शक्तिकै आडमा प्रहरी उपरीक्षकसम्म पुगे। ‘डडेल्धुराको जोगबुढाका एक स्थानीय समाजसेवी भन्छन्, ‘जोगबुढाको कटालमा भएको उनको गाडी दुर्घटनासमेत एक महिलाका चक्करमा भएको थियो।’ एसपी विष्ट ०४५-०४६ मा इलाका प्रहरी कार्यालय जोगबुढाका प्रमुख थिए। त्यहाँ एकजना जनजाति युवतीसंगको सम्बन्धका कारण उनी विवादमा तानिए। ०४६ को आम निर्वाचनमा राजनीतिक रूपमा समेत उनी विवादित भए।

लोकतन्त्र आलगत्तै बैतडीमा प्रहरी प्रमुख डीएसपी भएर काम गर्दा महिला प्रहरीलाई यौन हिंसा गरेको उनीमाथि आरोपसमेत लाग्यो। राजनीतिक शक्तिको आडमा बैतडीमा महिला प्रहरीसँग भएको हिंसाको घटना सार्वजनिक हुन नसके पनि सदरमुकाम गोर्खालागीनीमा उनको खुबै चर्चा भयो। स्थानीय एकजना सञ्चारकर्मीले भने, रेकर्डमा कुनै घटना नभए पनि बैतडी हुँदा प्रहरीभित्रैबाट उनको चर्को विरोध भएपछि उनी तानिएका थिए।’ बैतडीको पाटनमा रहेका कार्यालय पुनःस्थापनाको आन्दोलनका कारण उनी सरुवा भएको बताइए पनि भित्री कारण महिला प्रहरीलाई यौन

हिंसा भएको ती सञ्चारकर्मीले बताए। प्रहरी निरीक्षकमा भर्ना हुँदा नेपाली कांग्रेसका नेताहरूको आशीर्वाद प्राप्त उनी पछिल्लो समय नेकपा नेताहरूको नजिकमा रहेर काम गरिरहेका थिए। प्रहरीमा भर्ना भएपछि अधिकांश समय सुदुरका जिल्लाहरूमा जिम्मेवारी सम्हालेका विष्टलाई कञ्चनपुर पठाउँदा नेकपाका सुदुरका एक शक्तिशाली नेताको दबावका कारण हेडक्वार्टर बाध्य भएको प्रहरी स्रोतले बतायो।

डोटीमा पनि वारिचिक प्रश्न
०७२ सालमा प्रहरी नायब उपरीक्षकबाट बढुवा हुनेबित्तिकै डोटीमा प्रमुखका रूपमा आएका उनी विवादमा आइरहे। एसपी विष्टले म्यादी प्रहरीमा भर्ना हुन बड्डीकेदारबाट आएको एक महिलालाई परीक्षामा आउने प्रश्न र उत्तरहरू फोनबाट लिक् गरेका थिए। ३८ मिनेटसम्म राति फोन गरी प्रश्न लिक् गरेको सञ्चारकर्मीहरूले थाहा पाएपछि उनले महिलालाई ज्यान मार्ने धम्की दिएका थिए।

०६३ सालमा जिल्ला प्रहरी कार्यालय बैतडीमा प्रमुखका रूपमा कार्यरत रहँदा पनि विष्टविरुद्ध क्षेत्रीय प्रहरी कार्यालय दिपायलमा यौन दुर्व्यवहारको मुद्दा परेको थियो।

एसपी विष्टको...

प्रहरी प्रवक्ता शैलेश थापाले एसपी विष्ट, उनका छोरा किरण र कञ्चनपुरको भीमदत्त नगरपालिकाका मेयर सुरेन्द्र विष्टका भतिजा आयुष विष्टको रगतको नमुना संकलन गरिएको जानकारी दिए। यसरी संकलित नमुना डीएनए प्रोफाइलङ गर्नका निम्ति प्रहरीको फोरेंसिक ल्याबमा पठाइसकिएको छ। प्रवक्ता थापाले जनस्तरबाट शंका गरिएका व्यक्तिको पनि डीएनए टेस्ट गर्न थालिएको बताए। उनले भने, ‘हामीले शंका लागेका सबैमाथि निगरानी र अनुसन्धान गरिरहेका छौ।’

प्रहरी प्रधान कार्यालयले निर्मला प्रकरणको अनुसन्धानमा खटिएका प्रहरीको भूमिकामाथि छान्विन गर्न एसएसपी उत्तम सुवेदीको नेतृत्वमा छुट्टै पाँच सदस्यीय समितिसमेत गठन गरेको छ। थापाले यसको टोली केही दिनअघि नै बनाइएको बताए। स्रोतका अनुसार मानसिक सन्तुलन ठीक नभएका दिलीपसिंह विष्ट अभियुक्त नभएको पुष्टि डीएनए परीक्षणबाट भएपछि एसएसपी सुवेदी नेतृत्वको समितिले नयाँ ढंगले अनुसन्धान अगाडि बढाएको छ।

प्रवक्ता थापाका अनुसार यो समितिले काठमाडौँबाट गएको केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरो र जिल्लास्थित प्रहरी कार्यालयका अनुसन्धान अधिकारीको कामकारवाहीबारे जानकारी छान्विन गर्ने कार्यमा प्रहरीको भूमिका वृत्तिपूर्ण रहेको भन्दै चौतर्फी अलोचना भएपछि प्रहरी प्रधान कार्यालयले टोली गठन गरेको हो। समितिले अनुसन्धानमा खटिएका प्रहरीसँग छुट्टाछुट्टै बयान लिइरहेको छ। निर्मला हत्या घटना अनुसन्धानका लागि गठन गरिएको यो दोस्रो छान्विन टोली हो। गृह मन्त्रालयले बनाएको छुट्टै छान्विन टोलीले अहिलेसम्म अनुसन्धान प्रतिवेदन बुझाइसकेको छैन। स्रोतका अनुसार गृहले बनाएको र प्रहरी प्रधान कार्यालयले बनाएका दुवै समितिले समानान्तर रूपमा काम गरिरहेका छन्।

दवाबमा प्रहरी
संसद् र सडक दुवैतिरबाट दोषी पत्ता लगाउन दबाव बढिरहदा प्रहरी रक्षात्मक बन्दै गएको छ। श्रोतका अनुसार अनुसन्धानमा गृह मन्त्रालयका अधिकारीहरूको संलग्नतालाई प्रहरीका उच्च अधिकारीले त्यति रुचाइरहेका छैनन्। नाटकीय रूपमा राजीनामा फिर्ता लिएका छान्विन समितिका उपसचिव विन्द्र केसीको भूमिकालाई पनि प्रहरीका उच्च अधिकारीले छान्विन समितिको असफलताका रूपमा अर्थ्याएका छन्। प्रहरीको आन्तरिक छान्विनको परम्परागत ण्णालीलाई पन्छाएर गृह अघि सरेको र छान्विन समितिले १५ दिन वितिसक्दा पनि प्रतिवेदन नदिएकाले घटना थप गिजोलिन पुगेको उनीहरूको बुझाइ छ।

‘अपराध अनुसन्धानका बारेमा ज्ञान नभएका प्रशासनिक अधिकारीलाई अनुसन्धान जिम्मा दिनु नै गलत थियो,’ एक प्रहरी अधिकारीले भने। ती अधिकारीका अनुसार घटनालाई होल्ड गर्न र गल्ती सच्याउन तत्काल कदम चाल्न प्रहरी महानिरीक्षक चुकेका कारण प्रहरीको चौतर्फी अलोचना बढिरहेको छ। त्यसो त कञ्चनपुर घटनालगत्तै जिल्ला प्रहरी कार्यालयले दिएको सूचनाको आधारमा गृहमन्त्री थापाले नामै फिरेर दुई जना अभियुक्त पक्राउ परेको सूचना संसदलाई दिएका थिए। तर, ती दुवै जना केही दिनमै निदोष ठहरिए। प्रहरीको गलत सूचनाका कारण आफू गुमराहमा परेको निष्कर्षमा पुगेका गृहमन्त्रीले त्यसको केही दिनमै गृह मन्त्रालयकै नेतृत्वमा छान्विन कमिटी गठन गरेका थिए।

अभियुक्त पक्राउ परेको सूचना संसदलाई दिएका थिए। तर, ती दुवै जना केही दिनमै निदोष ठहरिए। प्रहरीको गलत सूचनाका कारण आफू गुमराहमा परेको निष्कर्षमा पुगेका गृहमन्त्रीले त्यसको केही दिनमै गृह मन्त्रालयकै नेतृत्वमा छान्विन कमिटी गठन गरेका थिए।

अभियुक्त पक्राउ परेको सूचना संसदलाई दिएका थिए। तर, ती दुवै जना केही दिनमै निदोष ठहरिए। प्रहरीको गलत सूचनाका कारण आफू गुमराहमा परेको निष्कर्षमा पुगेका गृहमन्त्रीले त्यसको केही दिनमै गृह मन्त्रालयकै नेतृत्वमा छान्विन कमिटी गठन गरेका थिए।

अवको अनुसन्धान ?
घटनालगत्तै स्थानीयले शंकाको घेरामा राखेका वम दिदीबहिनी छुटिसकेका छन्। प्रहरीले दुईजनामध्ये दिदी बहिनीको पोलिग्राफ टेस्ट गरेको थियो। जसबाट उनीहरूमाथिको शंका प्रमाणित हुन सकेन। १६ वर्षभन्दा कम उमेरका कारण रेशानीको भेन पोलिग्राफ टेस्ट गरिएन। प्रहरीले मुख्य अभियुक्तका रूपमा उभ्याएका दिलीपसिंह विष्ट पनि निदोष ठहरिए। प्रहरी प्रधान कार्यालयका उच्च अधिकारीका अनुसार घटनाबारे अनेकन तथ्य आएका छन् तर त्यसलाई पुष्टि गर्ने आधार कतैबाट जुट्न सकेको छैन।

स्थानीय बासिन्दाले शंकाको घेरामा राखेका निलम्बित एसपी विष्ट, उनका छोरा र मेयरका भतिजाको डीएनए परीक्षणका लागि नमुना संकलन भइसकेको छ। उनीहरूको रिपोर्ट आएपछि निर्मलाको भेजाइदल स्वाबमा भेटिएको वीर्यको नमुनाबाट निकासिएको डीएनएसँग म्याच गरिनेछ। प्रहरीले बलात्कार र हत्या घटनामा संलग्न रहेको हुन सक्ने आशंकाका आफ्नो डीएनए टेस्ट गर्न स्थापन लिएको स्वीकार गर्दै निलम्बित एसपी विष्टले आफू अनुसन्धानमा सहयोग गर्न तयार रहेको बताएका छन्। निर्मलाको हत्यारा पत्ता लगाउन राज्यले गर्ने कुनै पनि अनुसन्धानमा सहयोग गर्न म तयार छु’ उनले भने, मेरो र परिवारको डीएनए परीक्षणका लागि समेत तयार छु।’

घटनास्थल मुचुल्का उठाउने बेलाबिँध नै भएका वृत्तिको निरन्तरताका कारण घटनासँग सम्बन्धित धेरै प्रमाण नष्ट भइसकेको गृहको छान्विन समितिको प्रारम्भिक अनुसन्धानले देखाएको छ। निर्मलाको अन्तरवस्त्र र अन्य वस्त्र पनि जलाइसकिएको छ। केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरोको टोली पुगेको भोलिपल्ट निर्मलाको शव जलाइएको थियो। शव जलाउने क्रममा घटनास्थलबाट भेटिएका कपडा पनि जलाइएको एक प्रहरी अधिकारीले बताए। त्यसरी नै डराउने, धम्क्याउने काम भयो।

प्रहरीको अनुसन्धान अधिकारीका अनुसार उक्त कपडा नजलाइएको भए त्यसमा रौ, वीर्य वा रगतको कुनै न कुनै प्रमाण भेटिन सक्ने सम्भावना रहन्थ्यो। वम दिदीबहिनीको घरबाट निस्केपछि निर्मला कहाँ गइन् भन्नेमा प्रहरीले पछिल्लो अनुसन्धान केन्द्रित गरे पनि त्यसबारे अनेकन अपुष्ट सूचनाबाहेक प्रहरीले ठोस कारण पत्ता लगाइसकेको छैन।

केन्द्रीय अनुसन्धान ब्युरोको नयाँ टोलीले सुरु चरणबाट अनुसन्धान थाले पनि केही नयाँ तथ्य फेला परेको छैन। त्यसो त प्रहरी महानिरीक्षक खनाल कञ्चनपुर पुगेका बेला स्थानीय अधिकारकर्मी महिलाले घटनाबारे केही नयाँ तथ्य सुनाएका थिए। तर, त्यसको पनि प्रहरीले पुष्टि गरिसकेको छैन।

अपराध कबुल...

उनले भने, ‘जे भए पनि वदनाम त गराइहाले, छोरोले अनावश्यक दुःख पायो, क्षतिपूर्ति त मान्नेपर्ला।’

‘गोनी ठोक्ने धम्की दिए’
हिरासतमा यातना पाउने अर्को व्यक्ति हुन् भीमदत्त नगरपालिका-२, उल्टाखामकै २१ वर्षीय चक्रदेव बज्र। निर्मलाको शव भेटिएको उखुबारीछेउमै घर भएका बज्रलाई प्रहरीले साउन २१ गते सोधपुछका लागि पक्राउ गरेको हो। उक्त दिन उनीसँग घरका अन्य सदस्यलाई पनि प्रहरी कार्यालय ल्याइएको थियो। अरूलाई साँझ छडियो तर चक्रलाई छडिएन। ‘पक्राउ गरेकै दिनदेखि डर देखाउने, धम्क्याउने र यातना दिन सुरु भयो,’ चक्रले भने, ‘दिनमा तीनपटक फरक-फरक टोली आउँथे, उनीहरू कसरी हत्या गरिस्, अरु कोको छन, यो घटना मैले गरेको हँ भन्दै धम्क्याउँथे।’ अपराध कबुल नगरे गोली ठोक्ने, घरपरिवारका सबैलाई जेल हाल्ने धम्की दिएको उनले बताए।

चक्र भारतको मुम्बईमा होटलमा काम गर्थे। वैशाखमा घर फर्किएपछि विवाह गरेका हुन्। फेरि जाने तयारीमा रहेका बेला प्रहरीले पक्राउ गरेर यातना दिएपछि उनी मार्तसिक विरामी बनेका छन्। ‘राति पनि आइहाल्यो, समातिहाल्यो भनेर कराउँछ,’ बुवा रामदत्त भन्छन्, ‘प्रहरीले पक्राउँ के बेलादेखि उसको अवस्था ठीक छैन।’

बलात्कार र हत्यासम्बन्धी घटना अनुसन्धान सिलसिलामा पक्राउ गरिएका उनलाई प्रहरीले सार्वजनिक अपराध मुद्दा लगाएको थियो। उनी ११ औं दिन ५ हजार धरोटीमा छुट्टेका हुन्। चक्रलाई हिरासतमा लिएका बेला प्रहरीहरू घरमा पुगेर बुवाआमा र अन्यलाई पनि डर देखाउने, धम्क्याउने गरेको रामदत्त बताउँछन्। ‘यो प्रशासनले मलाई त दिनुसम्म दुःख थियो’ उनले भने, ‘यस्ताबाट हामीले के आशा राख्ने ?’ उनले अब पनि क्षतिपूर्ति र न्यायका लागि कतै निवेदन नदिने बताए।

साथीको नाम मिल्दा यातना
भीमदत्त नगरपालिका-२, उल्टाखामको १८ वर्षीया हेमन्ती भट्टले पनि प्रहरीबाट चरम यातना पाइन्। स्थानीय जनज्योति बहुमुखी क्याम्पसमा आईएड दोस्रो वर्षमा अध्ययनरत उनले साथीको नाम निर्मलासँग मिल्नेका कारण यातना पाएकी हुन्।

डडेल्धुराको परशुराम नगरपालिकाकी निर्मला धामी हेमन्तीसँगै पढ्छन्। उनीसँग मोबाइल छैन। हेमन्तीकै मोबाइलबाट निर्मला आफ्ना साथी र आफन्तलाई फोन गर्थिन्। कहिलेकाहीँ हेमन्ती घरमा भएका बेला पनि निर्मलालाई खोज्दै फोन आउँथ्यो। हेमन्ती आफू घरमा भएको र दोस्रो दिन क्याम्पसमा कुरा गराइदिने भन्दै फोन राखिन्थ। यही कुरालाई लिएर प्रहरीले उनीमाथि निगरानी बढाई दिनेहरू जिल्ला प्रहरी कार्यालयमा बोलाएर यातना दिएको हो।

‘तैले कनसलाई मिलाएर हत्या गरिस्, भन्नु कोको छनू भन्दै धेरै डराए,’ हेमन्ती भन्छिन्, ‘तैले नै हत्या गरेकी होस्, यो निश्चयकै तेरो जिन्दगी बर्बाद गरिदिन्छु’ भन्थे।’ उनलाई साउन १८ गते घरमा खाना पकाइरहेका बेला १२ बजेतिर प्रहरीले सोधपुछ गर्नुपर्ने भन्दै लगेको थियो। त्यस दिन ६ घण्टा नियन्त्रणमा राखेर दोस्रो दिन हाजिर हुने गरी छाडियो। दोस्रो दिन १२ बजे जपक्रा जाँदै गर्दा बाटाबाटै प्रहरीले लगेको। उक्त दिन पनि त्यसरी नै डराउने, धम्क्याउने काम भयो।

हेमन्तीलाई ६ दिन लगातार प्रहरीले नियन्त्रणमा लियो। एक दिन त क्याम्पसमा पढिरहेकै बेला अपराधीजस्तै व्यवहार गरेर लगेको। ती दिनको यातना उनले अझै विसन सकेकी छैनन्। ‘तैले कबुल गरे केही हुँदैन, नत्र तेरो जीवन तहसनहस पारेदिन्छु भन्थे,’ उनले भनिन्, ‘एक दिन त खुट्टा माथि र टाउको तल गरेर कुटपिट गरे।’ उनका बुवा गोकलेश्वर भट्ट जनप्रतिनिधिसहित प्रहरी कार्यालय गएपछि साउन २५ गते काजग बनाएर छाडियो। एसपी डिल्लीराज विष्टले कतै पनि उजुरी नगर्ने सहमति गरेर छोडेको उनले बताइन्। उनले पनि अब क्षतिपूर्तिका लागि कतै नघाउने बताएकी छन्।

निर्मलाको शव भेटिएलगत्तै गृहमन्त्री रामबहादुर थापाले संसदमा दुई जनालाई पक्राउ गरेको जानकारी गराएका थिए। मन्त्री थापाले संसदमा निर्मला हत्या घटनामा पक्राउ परेकावारे जानकारी दिएको भोलिपल्ट प्रहरीले दुवैलाई रिहा गरेका थिए। उनीहरू कैदाली, महोत्सवका जीवन घर्तीभार र भीमदत्त १८, भगतपुरका दीपक नेगी हुन्। उनीहरूलाई पनि प्रहरीले अपराध कबुल गर्न यातना दिएको थियो। घर्तीभार मार्तसिक अवस्था ठीक नभएका व्यक्ति हुन् भने नेगी विरामी छन्।

छोटकरी

कृषि विश्वविद्यालयले
सिनेट सदस्य हटाउने
कागमाडौं कासा- कृषि
वनविज्ञान विश्वविद्यालय
रामपुरले निजी सम्बन्धनका
विषयमा रहेका निर्देशकहरूलाई
प्राज्ञिक परिषद र सिनेट
सदस्यबाट हटाउने भएको छ ।
विश्वविद्यालय कार्यकारण
परिषदले शुक्रवार प्रधानमन्त्री
तथा कुलपतिको अध्यक्षतामा
बस्ने सिनेट सभामा उक्त
प्रस्तावले जेजाने तयारी गरेको
छ । यसअघि विश्वविद्यालय
कार्यकारण परिषदले आठवटा
निजी कलेजलाई सम्बन्धन
दिएको थियो । २७ दिन
आन्दोलन भएपछि मन्त्रिपरिषदले
बस्ने सम्बन्धन खारेज गरेको
थियो । सम्बन्धनविरोद्ध रहेका
निर्देशकलाई हटाउन प्रस्ताव
अघि बढाइएको छ ।

३६ उपसर्चिव प्रेशमा
कासामौ (कास) - वन तथा
वातावरण मन्त्रालय विज्ञावार
प्रदेशस्थिति निकायमा
कामकाका लागि सूरक्षणीण
अधिकृत (उपसर्चिव) हरूलाई
खटाएको हो। कमन्सारी
समायोजन ऐन २०७४ र संघीय
सरकारको निर्णयपत्रको साउन
२५ को निर्णयअनुसार प्रदेशको
उद्योग, पर्यटन, वन तथा
वातावरण मन्त्रालयमाहत रहे
परी उनीहरूलाई खटाएको
हो। कैंड्रे जनामथे केहीलाई
कैंड्रे मन्त्रालय र विभागमा
जिम्मेवारी दिइएको छ।

औषधिया परनिर्भरता बढ्ने चेतावनी
काठमाडौं (कास)- नेपाल औषधि उत्पादक संघले संसदमा विचारणीय जनस्वास्थ्य सेवा समन्वयन व्यवस्था गर्न नेत्रेको विधेयकका केही प्रावधानले औषधिया परनिर्भरता बढ्ने बताएका छ्न् । विधेयक यथास्थितिमा कार्यान्वयनमा आए छ वर्षभित्र औषधिया परनिर्भरता दोब्बर हुने संघको चेतावनी छ्न् । 'गुणस्तरयि औषधि उत्पादकमा आत्मनिर्भर बन्को भन्दा सरकार परनिर्भरता बढाउन उचित देखिएको छ्न्' संघका अध्यक्ष दीपक शालाले भने । सरकारले गुणस्तरसँग सम्झौता गर्न नहुने दाहालको भनाइ छ्न् । 'कसैले जानी-जानी गुणस्तर विगाड्ने भन्ने उद्योग सञ्चालनको अनुमति नै रहन सक्ने भन्ने भन्ने ।

पर्वतको जलजला-३ वारीबेनीस्थित कालीगण्डकी नदीमा आएको बाढीमा दाउरा तान्दै बालक ।

तस्विर : रासस

प्रदेश र स्थानीय सरकारको माग

उच्चस्तरीय संयन्त्र

■ **राजेश मिश्र** (काठमाडौं)

प्रदेश र स्थानीय तहले संघीयता कार्यान्वयन तथा तीन तहका सरकारबीचको सम्बन्धका लागि प्रान्तमन्त्रीको अध्यक्षतामा उच्चस्तरीय राजनीतिक संयन्त्र माग गरेको छु।

भदौ २१ गते पोखरामा सम्पन्न मुख्यमन्त्री भेला र भदौ १४ गते काठमाडौँमा सम्पन्न नगरपालिका प्रमुख तथा उपप्रमुखहरूको भेलामा यस्तो माग गरिएको छ। द्वै भेलाका घोषणापत्रमा प्रधानमन्त्री नेतृत्वको कार्यकारी माग प्राथमिकता प्राप्त सङ्गठिएको छ। संविधानप्रदेश र संघ तथा प्रदेशबीच उत्पन्न हुने राजनीतिक विवाद समाधानका लागि प्रान्तमन्त्रीको अध्यक्षतामा अन्तरप्रदेश परिषद् व्यवस्था गरेको छु।

त्यस्तै, स्थानीय सरकार सञ्चालन ऐनले प्रदेश तथा स्थानीय तहबीच समन्वयका लागि मुख्यमन्त्रीको संयोजकत्वमा प्रदेश समन्वय परिषदको व्यवस्था गरेको छ। संघ र प्रदेशस्तरका दुवै परिषद् प्रभावकारी परिचालनमा नआउँदै नयाँ संरचनाको माग उठेको छ।

प्रेषण ७ का मुख्यमन्त्री त्रिलोचन भट्टले
संघीयता राजनीतिक 'भिजन' भएकाले
संघको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि
राजनीतिक संयन्त्रको आवश्यकता
महसुस गरिएको बताए । 'संविधानमा
अन्तर्प्रदेश परिषदको परिकल्पना विवाद
प्रदेशका लागि गरिएको छ । संघ र
प्रदेशहरूबीच सहकार्य र समन्वयका
लागि संरचना आवश्यक छ,' उनले
अर्थ, 'त्यसका लागि प्रधानमन्त्रीकै
भन्ने वास्तवमा संयन्त्र गठन गरिनु राम्रो
हने हाम्रो ठ्याण्डा छ ।

त्यसको संरचनाबारे थप छलफल गर्न सकिन्छ।' उनले संघीयता नयाँ विषय भएकाले त्यसप्रति विवादास्पद बढाउन र त्यसलाई जनताबीच स्थापित गराउन पनि राजनीतिक संयन्त्र आवश्यक देखिएको बताए।

संविधानले अन्तर्राष्ट्रियवाहक संघ, प्रेश र स्थानीय तहरीक समन्वयका लागि संघीय संसदले आवश्यक कानून बनाउन सक्ने प्राधान्य समेटेको छ।

संविधानको धारा २३१ लाई टेकेर कानूनअनुसार नै संरचना बनाउन सकिने मुख्यमन्त्रीहरूको भनाइ छ। राजनीतिक संयन्त्रका निर्णय

कार्यान्वयनका लागि उच्चस्तरीय प्रशासनिक संरचना पनि बनाइनुपर्ने पोखरा भेलाको सुझाव छ ।

नगरपालिका संघका महासचिव भीमप्रसाद ढुंगानाले तीन तहका संघकास्थीच समन्वय जस्री भइसकेको बताए। 'संघ र प्रदेश तथा प्रदेश र स्थानीय तहबीच अलगअलग समन्वय गरिँए मात्रै पुग्दैन।' संघले आफ्नो कार्यसमको निर्णय गर्ने, प्रदेशले त्यसलाई नमान्ने, प्रदेशको निर्णय स्थानीय तहले नमान्नेजस्ता अवस्था निम्तिन दिनुहुन,' उनले भने, 'तीन तहबीच सहकार्यका लागि समस्थालाई एक्ै ठाउँमा राखेर छलफल गर्न संघन आवश्यक छ।'

उच्चस्तरिय राजनीतिक संयन्त्रको मागवाहेक दुई तहका केही समान खालका समस्यालाई लिएर संघप्रति उस्तै गुनासो देखिएको छ । कर्मचारी समायोजन तथा विषयगत कार्यालयहरूको हस्तान्तरणमा गरिएको ढिलाइप्रति दुवै तहले संघ सरकारप्रति रोग प्रकट गरेका छन् । अलगअलग घोषणापत्रमा आवश्यक कानुन निर्माण गर्न सधैले यथाशीघ्र पहल गर्नुपर्ने माग छ ।

विदेशमा उपचार गराए राज्यले खर्च नदिने

■ मकर श्रेष्ठ (काठमाडौं)

अब पूर्व र वर्तमान राष्ट्रपति, उपराष्ट्रपति, प्रधानमन्त्री, मन्त्रीसहितका विशिष्ट व्यक्तिले विदेश गएर उपचार गराए सरकारले खर्च नवेहोर्ने भएको छ । यसअघि विशिष्ट व्यक्तिले विदेशमा उपचार गरेको खर्च पनि राज्यले वेहोर्दै आएको थियो ।

संसदको स्वास्थ्य शिक्षा समितिले जनस्वास्थ्य सेवा सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न गैरेको विधेयकको कारण छलफलपछि तयार परिमार्जन प्रतिवेदनमा विदेशमा उच्चारण गरएको चर्च राज्यले उपलब्ध नगराउने प्राधान्य अपन गरेको हो। समितिले सर्वसम्मतिबाट अनुमोदन गरेको प्रतिवेदन विहीनार संसदमा पेस भएको छ। विदेशमा असोज २ भित्र विधेयक पारित गरपछि विदेशमा उच्चारण गर्नेको चर्च राज्यले बेहोर्न कानुनी रूपमा मिल्दैन।

सरकारले पेस गरेको विधेयकमाथि परेका १ सय ९९ वटा संशोधनको झरफाल गर्न खारागंज अधिकांशको संयोजकत्वमा उपसमितिले बनाएको थियो। उपसमितिले विशिष्ट व्यक्तिलाई राज्यको खर्चमा विदेशमा उचार गर्न रोक्न लगाउने व्यवस्था राखेको प्रतिवेदनलाई समितिले सर्वसम्मतिमा पारित गरेको हो। समितिले संसदमा पेस गरेको प्रतिवेदनमा भनिएको छ, 'प्रचलित कानुनमा जुनसुकै कुरा लेखिएको भए पनि कुनै व्यक्तिलाई विदेशमा उचार गर्नुपर्ने भ्रमा त्यसका लागि लाने कुनै नेपाल सरकारबाट उपलब्ध गराइनेछैन।' यो व्यवस्था सरकारले ल्याएको विधेयकमा समावेश थिएन। उपसमितिले संयोजक अधिकांशले सरकारले ल्याएको विधेयकमा विदेशमा उचार गर्न जानेको खर्च गराइने बेहोर्न नहुने संशोधन हालैका गर्नु। यही संशोधनलाई विधेयकमा समाईएको हो।

रणतन्त्रमा सबै नागरिक समान भएकाले कसैले स्वदेशमा उपचार नपाउने र केहीको स्वदेशमै उपचार सम्भव हुँदाहुँदै विदेशमा उपचार गर्दा लाने खर्च राज्यले बेहानु गलत भएकाले यस्तो

यवस्था राखिएको जानकारी उपसर्मात्मिका संयोजक अधिकारीले दिए । 'गरिव, निम्छा, जनआन्दोलनका घाइतेको उपचार खर्च राज्यले दिन सकेको छैन । गाउँगाउँमा निःशुल्क औषधि पुऱ्याउनु सफिएको छैन । बेलेमा उपचार नपारेर आमा र बच्चा दुवै गुमाउनु अवस्था छ' अधिकारीले भने, 'मुलुकमै गरिबस्त्रीय उपचार सम्भव हुँदैन विदेश गएर उपचार गराउँछ भने राज्यले किन खर्च बेहोर्ने ?'

यो व्यवस्थाले स्वदेशमै उपचार गराउँदा नेपालको स्वास्थ्य प्रणालीको विश्वास बढ्ने उनले बताए ।

जनआन्दोलन २०६२-६३ सफल भएपछिका
१२ वर्षको अवधिमा सरकारले विंशष्ट व्यक्तिको
परिवर्तनात्मक व्यक्तिगत औपचार्यका नाममा
कहन्छ य अर्थ रुपैयाँ खर्च भइसकेको छ । यसमा
विंशष्ट उपचार गर्न विंशष्ट व्यक्तिको खर्चको
अंश आधारभूत बढी रहेको सरकारी अधिकारी
बताउँछ । मूलुको उपचार सम्भव भएको रंगेको
उपचार गर्नसमेत विंशष्ट व्यक्तिको विंशष्ट रंगेको
र त्यसको खर्च राज्यले बेहोरने गरेको छ ।
व्यक्तिको उपचारसम्बन्धी निर्देशकको स्वदेष्ट या
विंशष्टा उपचार गर्दा राज्यले बेहोरने व्यवस्था छ ।

चिकित्सकलाई अन्यत्र काम गर्न प्रतिबन्ध
विधेयकले सरकारी अस्पताल र स्वास्थ्य संस्थामा कार्यरत चिकित्सक, स्वास्थ्यकर्मी र कर्मचारीलाई तोकिएको समयमा अन्यत्र काम गर्न प्रतिबन्ध लगाएको छ । त्यस्तै सम्बन्धित कार्यालयले

२०६२/६३ पछि मात्रै
विशिष्ट र पहुँचवाला
व्यक्तिको औषधोपचारमा करिब
५ अर्ब रुपैयाँ खर्च

तोकेको समयभन्दा फरक समयमा काम गर्न पनि पूर्वस्थिति लिनुपर्ने हुन्छ। औषधि चिकित्सको चिकित्सको सिफारिसबनामा कुनै पनि औषधि विक्री गर्नसमेत यो विधेयकले रोक लगाएको छ। त्यस्तै चिकित्सक तथा स्वास्थ्यकर्मीले औषधी सिफारिस गर्दा जेनेरिक नाम लेख्नुपर्ने व्यवस्था गरेको छ। यो ऐन संवदावत पाठित भएपछि अहिलेको जस्तो चिकित्सकले औषधिको निश्चित ब्राण्ड वा कुनै कम्पनीको औषधिको नाम लेख्न पाइँदैन तर स्वदेशी उत्पादनको हकमा भने दुई वर्षसम्म यो कानुन लागू नहुने प्रावधान समितिले थप् गरेको छ।

आमाका नाममा प्रमाणपत्र

स्वास्थ्यसंस्थाले आमा वा बुवाको मात्रै नाम राखेर शिशु जन्मेको प्रमाणपत्र दिनुपर्ने हुन्छ। सरकारले यस गरेको विधेयकमा बाबुको पहिचान हुन नसकेको वा बाबुको नाम उल्लेख गर्न नचाहेको हकमा बेहोरा खाल्नाउनुपर्ने प्रावधान थियो। समितिले यो प्रावधान हटाएर आमाका नाममा मात्रै पनि प्रमाणपत्र दिन सकिने व्यवस्था गरेको छ।

विधेयक छोटी प्रक्रियावाट

काठमाडौं (कास)- संधीय संसदले नियमावली नलम्बन गरेर छोटो प्रक्रियाबाट विधेयक पारित गर्ने भएको छ । असोज २ भित्र मौलिक हक कार्यान्वयन गर्ने ऐन जारी गरिसक्नुपर्ने भएकाले यस्तो व्यवस्था गर्न लागिएको हो ।

संविधान जारी भएको तीन वर्षभित्र मौलिक हक कार्यान्वयन गर्ने कानून बनाइसक्नुपर्ने नियम छ। राष्ट्रिय सभाबाट पारित विधेयक प्रतिनिधिसभाबाट पारित गर्ने प्रक्रिया पूरा गर्ने नियम निलम्बन गरिएको हो। प्रतिनिधिसभाको विहीवारको बैठकले वातावरण संरक्षणसम्बन्धी पहिलो संशोधन विधेयक र अगुवाता भएका व्यक्ति को अधिकारसम्बन्धी पहिलो संशोधन विधेयक प्रक्रिया अघि बढाएको छ। नियमावलीको नियम १११ मा रहेको विधेयकमाथि संशोधनको सूचना ना देउ घण्टाको समयसीमा घटाई १२ घण्टा कायम गरिएको छ। सांसद खाराज अधिकारीले नियम निलम्बन गर्न गरेको प्रस्तावलाई सांसद लक्ष्मणलाल कण्ठले समर्थन गरे। संसदीय समितिहरूले सातवटा विधेयकको दफावार छलफल गरेर विहीवारको प्रतिनिधिसभा बैठकमा पेस गरेका छन्। मौलिक हक कार्यान्वयन गर्ने बनाइएको विधेयकको प्रतिवेदन सम्वन्धित समितिले पेस गरेका हुन।

उद्योग तथा वाणिज्य र श्रम तथा उपभोक्ता हेतु समितिने उपभोक्ता संरक्षण विधेयक, रोजगारी को हलसम्बन्धी विधेयक, विकास तथा प्रविधि समितिने आवास अधिकारसम्बन्धी विधेयक तथा स्वास्थ्य समितिने सुरक्षित मातृत्व तथा प्रजनन स्वास्थ्य अधिकार विधेयक र जनस्वास्थ्य विधेयकसम्बन्धी समिति को प्रतिवेदन संसदमा पेश गरेको छ। त्यस्तै कृषि, सडकरी तथा प्राकृतिक स्रोत तथा समितिने खाद्य अधिकारसम्बन्धी विधेयक र भूमिसम्बन्धी सातौँ संशोधन विधेयक प्रतिवेदन बैठकमा पेश गरेको छ। शुक्रवारको बैठकमा यी सातै विधेयक नागित गर्ने कार्यसूची छ।

Mahindra
Rise.

उत्सवको खुसियाली
रोजी-रोजी उपहार यसपाली

प्रत्येक महिन्द्रा गाडीको खरिदमा WASHING MACHINE वा FRIDGE वा LED SMART TV वा रु. ५० हजार नगद छुट ।

MAHINDRA
MAXIMO
SUPRO

* शर्तहरू लागू हुनेछ ।

cosmos/mvdugar/018

दुवाङ्ग ब्रदर्स एण्ड सन्स प्रा.लि.
 बालाङ्ग काठमाडौं, फोन: ०१-४३८२४५५
 मोबाइल नं.: ९८०९०९२४९२ (पुष्पा)
 ९८०९४३८६६ (ज्योती), ९८०९३४९६५ (शिरान)
 टेक्: काठमाडौं
 ९८०९०९६०८ (सुदिप), ९८०९०९२७३ (सखिर)
 जयसाल, काठमाडौं, ९८०९०९२५३ (रेशम)
 मकपुर, ९८०९४३८९८ (राजल)

शाखा कार्यालय: धनगढिपुर, वीरगञ्ज: ९८०९८०९०३ (अन्सारी) | हेटौडा: ९८०९२०९६८ (धनज) | नारायणगढ: ९८०९८५४४४ (नामोज) | नेपालगञ्ज: ९८५९२५४३४२ (प्रकाश) | पोखरा: ९८०९०९२८०७ (कविन्द्र) | बिर्तामोड: ९८०९४५४४९ (रोशन)
 इलहरी/लाहना: ९८०९६५५८९ (सानल) | विराटनगर: ९८०९०९३९३४ (विरलव) | जनकपुर: ९८०९६५५९८८ (सजिन्द्र) | चणु: ९८०९२०९३७७ (दियेन्द्र)

डिलरहरू: **बिराट अण्डो ट्रेडिङ** बिर्तामोड, क्वाथ: ०२३-५४९३५५/९८५४६७३५४२ | **अरती अण्डो मुन्नी** ईलहरी/विराटनगर: ०२९-४६२००६६, ०२५-५८९७६६, ९८०९८०८३९२ | **ज्वा ईलटनग्राइज**, राजविराज/लाहना: ०३९-५२२६६६, ०३३-५६२४९९, ९८५२८०८०८२, ९८५२८०८५६६, **आर.एन.अण्डो कम्पनी प्रा.लि.**, जनकपुर: ०४९-५२०००२, ९८५४०२२२५० | **रुमी मोटर**, नारायणगढ: ०५६-५२३७५९, ९८५४०६३३९३ | **जे.प्रतिभान**, बुटवल: ०७१-४९९३९९, ९८५४०६६७०२, ९८५४०६०२०३५७ | **लोक शुभिला मोटर प्रा.लि.**, बुटवल: ०७१-४९४२०३, ९८५४०६०२०३५७, ९८४७०५२९६६
लेटो अण्डो एक्स धौलागिरी, दाङ: ०८२-५४३२७७७, ९८५४८३०४८८ | **मुसल इन्टरनेशनल**, नेपालगञ्ज: ०८९-४०३०२०२/०९, ९८५८००३७३, ९८५८००८०३ | **विप्लवकर्ण अटोमार्ट**, पोखरा: ०६९-५३८८६३, ९८५४०२०२५४, ९८५४००७०८९ | **अरुण अण्डोमोबाईल**, नुवाकोट, त्रिभुली: ०९०-५४८०९०, ९८५४००२०३८ | **श्रेष्ठ अण्डो कम्पनी**, बझाङ: ०९९-६६४३०२, ९८५९९८५४९९ | **किशाल ट्रेडिङ कम्पनी**, धनगढी: ०२९-५२९२४२, ०२९-४९७०८६८, ९८०९६०२०७७७ | **अरुण नेपाल प्रा.लि.**, महेन्द्रनगर, ०२९-५२०८५४, ९८५८७५९५२५२

कर्णाली प्रदेश

जीर्ण पुल

मुगुमा पहिलो पटक २०३२ सालमा निर्माण गरिएको भट्टेचौर भोलुगे पुल । यात्रु र चौपायाको चापले यो पुल जीर्ण बन्दै गएको छ ।

संघीयतामा भन् सास्ती

■ तुलाराम पाण्डे (कालीकोट)

स्थानीय तहको चुनावमा गाउँगाउँमा सिंहदरबारको नारा निकै आकर्षक बने पनि प्रचारअनुसारको सेवासुविधा नपाउँदा स्थानीय निराश छन् । संघीय संरचनामा अधिकारसहितको स्थानीय सरकार बनेसँगै उत्साहित जिल्लाका वासिन्दाले सेवा लिन सास्ती खेनुपर्ने बाध्यता भने घटेको छैन ।

स्थानीय तहमा चुनेका जनप्रतिनिधिले यस अवधिमा विकासका नाममा गाउँगाउँमा डोजर पुर्‍याएर माटो उडिन्नेबाहेक देखिने कुनै काम नगरेको स्थानीयको गुनासो छ । 'नेता चुने के के न होला भन्थे,' खाँडाचक्र ३ का ६५ वर्षीय केशव पाण्डेले भने, 'गाविसले दिने जित्तिको सेवा पनि पाउन कठिन भयो ।' उनले स्थानीय जनप्रतिनिधिले विकासमा पनि नातावाद गरेको गुनासो गरे ।

नयाँ संरचनाअनुसार ३ नगरपालिका र ६ गाउँपालिकाका सबै गरी ८२ मध्ये ७७ वडामा सचिव छैनन् । पहिले गाविस हुने बेला ३० सचिव रहेको कालीकोटमा स्थानीय तह आएपछि धमाधम सरुवा मिलाएर आ-आफ्नो जिल्लालिर गएपछि प्रायः वडा सचिवविहीन भएका छन् । धेरै रकम विनियोजन भएको पूर्वाधारअन्तर्गत सडक निर्माणको रकम खर्च गर्न भित्र्याएका डोजरले स्थानीयको रोजगारी मात्र खोसेको छैन, वातावरणीय रूपमा पनि पहिरो निस्ल्याएर कैयौँको उठीवास भएको छ । कमिसनको चक्रमरमा केही जनप्रतिनिधि र्मलिएका छन् । सबैभन्दा डरलाग्दो पक्ष त वातावरणीय मूल्यांकन नगरी जथाभावी खनिएका सडककै कारण यहाँका दर्जन वढी गाउँ प्रभावित भएको सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी राजकुमार दुलाल बताउँछन् । विकासका नाममा ठाउँठाउँमा डोजर चलाउँदा बस्ती नै उठाउनुपर्ने अवस्था छ, उनले भने, 'तत्काल व्यवस्थापन नगरे सयौँको उठीवास हुने अवस्था छ ।'

यहाँका स्थानीय तहमा जनप्रतिनिधिले यो वर्षादिनमा पक्षपात नातावाद, कृपावाद र अनियमिततावाहेक अरू केही नगरेको कांग्रेस जिल्ला सभापति हर्षबहादुर बमको आरोप छ । कांग्रेस कालीकोटले केही समय पहिले सररमुकाममा पत्रकार सम्मेलन गरी स्थानीय तहका जनप्रतिनिधिले जनतालाई दुख हुने गरी

कालीकोटको खाँडाचक्रका प्रमुख, उपप्रमुखलगायत जनप्रतिनिधि कार्यालयतर्फ जाँदै ।

सम्पर्क कार्यालय मान्छै राखेको, गाउँमा सिंह (जनप्रतिनिधि) मात्र गएका दरबार (जनताको काम गर्ने संरचना) नगएकाले जनताले सास्ती पाएको जनाएको थियो ।

जिल्लाभरका वडामा करारकाल नियुक्त गरेका कर्मचारीले कार्यालय कुनै गरे पनि स्थानीयले सेवा लिन गाउँ तथा नगरपालिकाका कार्यालय धाउनुपरेको नागरिक समाजका अर्गुवा दमनराज बमले बताए । उनका अनुसार सचिव नहुँदा सेवाग्राही मर्कामा छन् । वडा कार्यालयले दिने जन्म, मृत्यु, विवाह दर्ता, नागरिकता सिफारिस, सामाजिक सुरक्षालगायत सेवा सचिवको अभावमा प्रभावकारी हुन सकेको छैन ।

सदरमुकाम रहेको खाँडाचक्र नगरपालिकाका १० वटा वडामा सचिव छैनन् । यहाँका वासिन्दालाई पनि व्यक्तिगत घटना पञ्जीकरण गर्न सक्द पछि । नगरपालिकाले घण्टी टाढाबाट आएका नागरिकलाई सेवा दिन जिल्ला प्रशासनबाट

काजमा मगाएका खरिदार राजकुमार नेपालीले स्थानीय पञ्जीकाधिकारीको काम गर्छन् । खाँडाचक्र ५ मा पर्ने राताडाव, घोडेना, ६ मा पर्ने दाहा, सेरा र वडा ७ मा पर्ने पिलीमा काम गर्न

- ८२ मध्ये ७७ वडा सचिवविहीन
- स्थानीय तहका सम्पर्क कार्यालय सदरमुकाममै

करारका कर्मचारी पंखबहादुर मल्ल र वडा ८ सेरावाडा दाशाला, वडा ९ मा पर्ने पाखा र १० मा पर्ने चौकी गाउँका लागि करारकै कर्मचारी नमराज अधिकारीलाई जिम्मा दिएको नगर प्रमुख जसीप्रसाद पाण्डेले बताए ।

उपसाँचिव तहको प्रशासकीय अधिकृत आफैका नागरिकलाई सेवा दिन जिल्ला प्रशासनबाट

नगरपालिकामा शाखा अधिकृत तहका कर्मचारी प्रशासकीय अधिकृत छन् । पचालभरना, नरहरिनाथ र महाबै गाउँपालिकामा कार्यकारी अधिकृत आए पनि त्यहाँका वडाहरूमा पनि सचिव नहुँदा सेवा दिन कठिनाइ छ । 'स्थानीय तहमा कर्मचारीकै समस्या छ,' खाँडाचक्र नगर प्रमुख पाण्डेले प्रतिप्रश्न गर्दै भने, 'वडामा सचिव नै छैनन्, कसरी सेवा दिने ?' उनले वरु गाविस हुने बेला गाउँमा सेवा प्रवाहमा सहज भएको उनको भनाइ छ । संघीय संरचनामा कर्मचारी व्यवस्थापन नहुँदा जनताले सदरमुकाम पुगनुपर्ने बाध्यता रहेको पाण्डेको भनाइ छ । नगर प्रमुख पाण्डेले नगरका १० वटै वडामा सचिव नभएको जानकारी दिए ।

दरबन्दीअनुसार अन्य कर्मचारी पनि उनको नगरपालिकामा छैनन् । यसले गर्दा अयोजना अनुगमनमा कठिनाइ छ । खाँडाचक्रमा सबै गरी ३२ कर्मचारी दरबन्दी भए पनि नियमित हाजिर हुने आधा मात्र छन् । कर्मचारी अभावमा

विकास निर्माण, समाजिक सुरक्षा, नगरको वार्षिक योजनाअनुसारको काम गर्न कठिनाइ भएको नगरपालिकाले जनायो ।

धेरैजसो कर्मचारी त विषयगत कार्यालयबाटै नआएको प्रशासकीय अधिकृत काशीप्रसाद पौनीले बताए । उनले कर्मचारी अभावमा काम गर्न कठिनाइ भएको सुनाए । वडा कार्यालयमा कार्यालय सहयोगी स्थानीय राखिए पनि सचिव नभएकाले रेकर्ड भिडाउन पनि कठिनाइ छ ।

वडासचिव नहुँदा नगरपालिकाका प्रशासकीय अधिकृत नै दैनिक रूपले गाउँबाट आउने सिफारिस, नाता प्रमाणित, जन्म, मृत्यु दर्ता, वसाईसगाईलगायतमा संलग्न हुनुपर्ने बाध्यता छ । नगरपालिकाका ११ वटै वडा कार्यालयका बोर्ड र जनप्रतिनिधि छन्, तर अधिकशमा वडासचिव नहुँदा सेवाग्राही मर्कामा परेको उपप्रमुख विजया विष्टले बताइन् । 'वडामै सचिव छैनन्,' नगरको न्यायिक समितिी संयोजकसमेत रहेकी विष्टले भनिन्, 'काम गर्न निकै कठिन भयो ।'

दसैँ अधिसम्म भएका सार्विकको मात्मा, दाहों र पाखाका सचिव पनि वडामा भर्नुपरेपछि सरुवा मिलाएर सुर्खेत र दैलेख गएपछि पूरै नगरपालिका वडा सचिवविहीन भए । 'सिंहदरबार गाउँ आयो भनेर प्रचार मात्र भयो,' वडा ७ पिलीका अध्यक्ष रजबहादुर मल्लले भने, 'वरु गाविस हुने बेला सदरमुकाममै भए पनि सचिव त हुन्थे ।'

जिल्लाका अन्य २ नगर र ६ गाउँपालिकाको अवस्था अझ नाजुक छ । जिल्ला शिक्षा कार्यालयले खाँडाचक्र, रास्कोट, तिलागुफा नगरपालिका, कालिका, साल्नीत्रिवेणी, पचालभरना, पलता, महाबै र नरहरिनाथ गाउँपालिकामा ४ जनाका दरले ९ अधिकृतसहित ३६ कर्मचारी पठाउनुपर्ने भए पनि जिल्लामा स्वीकृत दरबन्दी १९ जना मात्र छ ।

दरबन्दीका कर्मचारी त भन्नु ७ जना मात्र भएको शिक्षा विकास तथा समन्वय एकाइका जसीप्रसाद चौलालगाईले बताए । उनका अनुसार ७ विद्यालय निरीक्षकको दरबन्दी रहे पनि अहिले उनी मात्र छन् । ९ स्थानीय तहका २ सय ९४ विद्यार्थ्य हेर्ने गरी ५ श्रोतव्यक्ति मात्र फिइन्दा खटाइएका छन् । खटाइएका अधिकांश कर्मचारी जिल्लामा नआएकाले समस्या भएको निमित्त प्रमुख जिल्ला अधिकारी राजकुमार दुलालले बताए ।

बलात्कार आरोपमा पक्राउ

कान्तिपुर संवाददाता (जाजरकोट)

भेरी नगरपालिका-५ का गोपाल कामी १५ वर्षीया बालिकालाई बलात्कार गरेको आरोपमा पक्राउ परेका छन् । बाटोमा हिँड्दै गरेकी बालिकालाई बलात्कार गरेको प्रहरीको आरोप छ ।

घर नजिकैको बाटोमा एक्लै भएको मौका छोपी कामीले बालिकालाई जबरजस्तीकरण गरीएको प्रहरीले जनायो । उनले राति १० बजेको समयमा घरबाट निस्केर आफन्तको घर जाँदै गरेकी बालिकालाई बलात्कार गरेको प्रहरी निरीक्षक लोकबहादुर बिष्टले बताए । बलात्कृत बालिकाको जाजरकोट अस्पतालमा स्वास्थ्य परीक्षण भएको छ । बलात्कार आरोपी २६ वर्षीय कामीलाई नियन्त्रणमा लिएर अनुसन्धान भइरहेको छ । उनीविरुद्ध जबरजस्तीकरणको मुद्दा दर्ता भएको छ ।

अशक्त माथि यौन दुर्यवहार

नलगाड नगरपालिका-३, कैनावजार नजिकै एक ४९ वर्षीय अशक्त महिलामाथि यौन दुर्यवहार भएको छ । सोही ठाउँका २१ वर्षीय

दीपक विकले उनीमाथि यौन दुर्यवहार गरेको प्रहरीले जनाएको छ ।

राप्रोसँग बोल्न नसक्ने र बोल्दा लरबराउने तथा कमजोर वाक् क्षमता भएकी महिला दुर्यवहारमा परेकी छन् । विकले टट्टागाउँबाट कैनावजारतर्फ आउँदै गरेको अवस्थामा साइट भेरी लघु जलविद्युत् कूलो तल सडकमा अशक्त महिलालाई दुवै पाखुरा समाती जबरजस्तीकरणी गर्न खोजेको स्थानीय औसी घर्तीले बताइन् ।

विकले 'पाँच सयको नोट लेऊ, करणी गर्न देऊ' भनेको र नमान्दा तँलाई मारेर फालिदिन्छु भन्ने डर त्रास देखाई महिलाको लुपी र पेटाकोट फर्काई जबरजस्तीकरणी गर्न खोजेको उनको भनाइ छ । अशक्त महिला कराएकी आवाज सुनी वरपर रहेका मानिस आएपछि विक भागेको घर्तीले बताइन् । महिलालाई यौन दुर्यवहार गर्ने विकविरुद्ध जबरजस्तीकरणी उद्योगसम्बन्धी मुद्दा दर्ता भएको प्रहरी निरीक्षक बिष्टले बताए । घटनालगत्तै फरार विकको खोजी भइरहेको उनले बताए । यसअघि गत साउनमा भेरी नगरपालिका-२ मा दुई बालिका बलात्कृत भएका थिए ।

■ एलपी देवकोटा (जुम्ला)

कनकासुन्दरी गाउँपालिका-५, हाडसिंजाका ८३ वर्षीय धनलाल हमाल सिंजा सम्यता संकटमा पर्दै गएकोमा चिन्तित छन् ।

आजभौल यताउता छरिएका बेचारिस अवस्थाका दुइगो खम्बा, देवल, मुग्राहा, प्राचीन बस्तीका भग्नावशेष देखा उनको मन बहकिन्छ । 'यसको संरक्षण नहुने हो भने त नासिएर जान्छ,' उनी भन्छन्, 'बेलेमा सरकार र सम्वन्धित निकायले यसबारे सोच्नुपर्छ ।' सिंजाका प्रमुख पर्यटकीय स्थलहरू पाण्डवगुफा, विराट दरबार, कनकासुन्दरी मन्दिरलगायत अहिले बेचारिस अवस्थामा छन् । विराट दरबारको भग्नावशेष पनि भैँरेन्छ । त्यसको संरक्षणतर्फ राज्यको ध्यान जान नसकेको इलाका प्रशासन कार्यालय सिंजा नगराोटका प्रमुख मधुशंकर उपाध्यायले बताए । 'पहिले त सिंजा सम्यताको विकास र महत्त्व बुझ्न सकिएन,' उनले भने, 'अब देश संधियतामा

गइसकेपछि पनि यसको संरक्षणमा बेवास्ता हुनु दुःखद हो ।'

संस्कृतिविद् रामानन्द आचार्य सबैभन्दा पुरानो सम्यता बोकेको सिंजा सम्यतातर्फ संघीय सरकारको त आँखा गाएन, प्रदेश सरकारले पनि बेवास्ता हुनु दुःखद भएको गुनासो गर्छन् । कर्णाली प्रदेशको केन्द्र सिंजालाई नेपाली भाषाको उदगमस्थल मानिन्छ । सिंजाबाट जारी भएका ताम्रपत्र, स्वर्णपत्र, शिलालेखमा त्यस बेलाको पहिलो नेपाली भाषाको विकासत रूप फेला परेको आचार्य बताउँछन् । 'सिंजा सम्यताको प्रचार-प्रसार गर्न जरुरी छ,' आचार्यले भने, 'त्यसका लागि प्रदेश सरकार जागरुक हुनुपर्छ ।'

सिंजामा बोलिने भाषा, त्यहाँको सम्यता, त्यहाँका पर्यटकीय स्थल, धार्मिक स्थल, पुराना दरबारहरू संकटमा पर्दै गएका छन् । तिनीहरूको संरक्षण हुन सकेको छैन । लोप हुने अवस्थामा पुगेका छन् । सरकारले त सिंजा सम्यताको विकास र महत्त्व बुझ्न सम्यताको संरक्षण गर्नुपर्ने सिंजालीको

जुम्लाको सिंजा उपत्यका ।

तस्विर : एलपी

तपाईंको आज	
मेघ	प्रियजन भेट
वृष	कान्ति दाय
मिथुन	मनोकाक्षा पूर्ण
कर्कट	द्विविधा बढ्ने
सिंह	शत्रु नाश
कन्या	वैभव प्राप्ति

भोलिको पात्रो
विक्रम संवत् २०७५ साल भाद्र ३० गते राखिबार तदनुषंग १५ सेप्टेम्बर २०१८ भाद्र कृष्णपक्ष शुक्लपक्ष षष्टि तिथि दितको ५:४० बजेसम्म अग्रान्त सप्तमी तिथि, अनुराधा नक्षत्र, बिष्फुजन जोग रात्रिको ३:३० बजेसम्म अग्रान्त प्रीति जोग, गर करण, तृपुचक्र चरिणीका चन्द्रमा ।
ज्यो. रामप्रसाद सिटौला

कान्तिपुर टेलिभिजन	
५:००	गुनगुन/कान्तिपुर
५:३०	रावे गीत
६:००	जिब्रो तिलाज
६:३०	वास्तु गन्धर्व
६:४०	गुनगुनिलि नेपाल
७:००	कान्तिपुर सन्तापार
८:००	गुनगुनिलि नेपाल
८:३०	कान्तिपुर न्चुज
८:००	सतवी छहरेचर्च
८:३०	रजवार्ड
१०:००	कान्तिपुर सन्तापार
१०:३०	दश बजे
११:३०	कल कान्तिपुर न्चुज
१२:००	कल कान्तिपुर रिभिडे
१:००	कान्तिपुर न्चुज रिभिडे
१:३०	हल पड हल (कारण फ्याक्ट्री)
२:००	कान्तिपुर सन्तापार
२:३०	कल कान्तिपुर रिभिडे (रिभिड १)
३:००	दायाक दुरक
३:३०	कान्तिपुर सन्तापार (रिभिड २)
४:००	सतकोण

पुर रेडियो राष्ट्रको	
मेडेटार, वीरगन्ज, भरतपुर, पोखरा, धनगढी, नेपालगन्ज	
००:०५ कान्तिपुर शबरी	
०६:३० केरुङ (राम शर्मा)	
०८:३० राहुन धुङ्गेन शबरी	
०८:०५ द गुनगुनिले जो	
०८:३० डिबिडर शबरी	
०९:०५ फेनाटिक फ्रड्डे (महेश/परिता)	
०९:३० आग आकाश (कमल पौडेल)	
१०:३० कान्तिपुर शबरी	
१०:५० मे टेन्सन (दीपकप्रज्ज/अभिषेक)	
११:३० सेन्सुअरी हल्ल राहुन शबरी	
११:०५ प्लेटेडिफेन (संजय शबरी)	
११:३० कान्तिपुर शबरी	
११:५५ नुक्नु लेकर अफ दे	
१२:३० इन्डोरी	
१२:५० ओरिजि गौली (प्रज्ज)	
१३:३० हलिबुल आठ (संजय)	
१३:५० टाय अफ द टास - रिडि (संजय)	
१४:०५ कलमजुगी गीत-गौली (शुक्लदेव)	
१४:३० मेवापी गीतल्ल लजातार	
१४:५० हिन्दी गीतल्ल लजातार	
१५:०५ नजमल्ल लजातार	

अस्पताल र विविध	
सुरक्षाका महापुलिस रतिफोल्ड लभर केलापुलिस रतिफोल्ड केलापुलिस	

डडेलधुराको उत्तरी भेगलाई सदरमुकाम र केआई सिंह राजमार्गसँग जोड्नका लागि रड्डुवा खोलामा निर्माण भइरहेको पुल । सुरु भएको ६ वर्ष बिितिसक्दा पनि पुल निर्माण भने अधुरै छ ।

सेती नदीको कटानका कारण खुम्चिदै गएको ब्रभाङ जिल्लाको मष्टा गाउँपालिका २ को जालतडी ज्युलो । नदी कटानले १४ परिवारका घर जोखिममा परेका छन् ।

तस्विर : वसन्तप्रताप सिंह

यौन दुर्व्यवहार
आरोपमा
२ पक्राउ

कान्तिपुर संवाददाता (दार्चुला)

बाल यौन दुर्व्यवहार गरेको आरोपमा प्रहरीले २ जनालाई पक्राउ गरेको छ । वैतडीको डिलाशैनी -३ का २१ वर्षीय देवेन्द्र कोली र सोही ठाउँका १८ वर्षीय भरत कोली पक्राउ परेका हुन् ।

पोडित बालिकाका आफन्तले
प्रहरीमा उजुरी दिएपछि दुवै
जनालाई बुधवार पक्राउ गरेको
जिल्ला प्रहरीका निरीक्षक
हिम्मतबहादुर बोहराले बताए ।
ती दुईले भदौ २३ गते शैल्योशखर
नगरपालिका-३ खोला नजिकै देउडा
ढेरेर घर फर्किरहेका १३ वर्षीया २
बालिकालाई यौन दुर्यवहार गरेको
प्रहरीले जनायो ।

■ **મોહન શાહી** (ડોટી)

दिपायल-सिलगढी नगरपालिकामा ४३ जना बालश्रमिक फेला परेका छन् । बालश्रम निषेध घोषणाको तयारी गरिरहेको नगरपालिकाले बालबालिकाको तथ्यांक संकलन गर्ने क्रममा यस्तो तथ्य फेला पारेको हो ।

तिनलाई मुक्त गर्न राष्ट्रिय बाल
दिवसका अवसरमा नगरपालिकाले
केही योजना सार्वजनिक गर्ने
तयारी गरेको छ । बालश्रमिक
परिवारलाई सेवा सुविधाबाट
वञ्चित बनाउनुका साथै जाँचामा
तिराउने, सञ्चार माध्यममा
उनीहरूको ३ पुरस्ते प्रकाशन गर्ने
तथा बालश्रमिक नभएका घरमा
हरियो फन्दा लगाउने योजना
सार्वजनिक गर्ने लागेको हो ।
नगरपालिकाको कार्यक्षेत्रले
असोज १ गत बालश्रमिक रहेका
बाहेक सहरी क्षेत्रका सबै घरमा

हरियो भन्डा लगाउने निर्णय गरेको छ । साविकको क्षेत्रीय सदरमुकाम रहेको वडा नम्बर ४, जिल्ला सदरमुकाम रहेको वडा नम्बर ६ र त्यससँगै जोडिएको ९ नम्बर वडामा बालश्रमिक फेला परेका छन् ।

बालश्रमिकको नाम, ठेगाना तथा उनीहरूका सङ्केतको विवरणसहित जानकारी माग्न गरिएको छ । यहाँका बालबालिकालाई जिल्ला बाहिर पनि बालश्रमिकको रूपमा लिएएको छ । बालश्रम न्यूनीकरणका लागि नगरपालिकाले गठन गरेको कार्यदलले बालश्रमिकको सम्पूर्ण तथ्यांक अर्भै सङ्कलन गर्न नसकेको जनाएको छ । 'पहिलो चरणमा बिदएको तथ्यांकबाट ४४ जना फेला परेका छन्,' निमित्त प्रशासकीय अधिकृत रमेश जोशीले भने, 'कार्यदलले बालश्रमिकको संख्या अर्भै छुटेकाले पनि तथ्यांक सङ्कलन गर्न सक्नभै

दिएको छ ।'

कमजोर आर्थिक अवस्था भएका र अभिभावकविहीन बालबालिका श्रमिकका रूपमा कार्यरत छन्। पढाउने बहानामा साना बालबालिकालाई श्रमिकका रूपमा राखेको भेटिएको छ। वडा नम्बर ४ मा ११, वडा नम्बर ६ मा २० र वडा नम्बर ९ मा १२ जना बालश्रमिक फेला परेको नगरपालिकाले जनाएको छ। बाल दिवसको अवसर परेर नगरपालिकाले प्रकाश समलेनमार्फत बालश्रमिकविरुद्ध काका कार्यक्रम चाल्ने उपरमुख शिबिरका खड्काले बताए।

आर्थिक अवस्था कमजोर भएका बालश्रमिकका अभिभावकलाई जीविकोपार्जन कार्यक्रमका लागि नगरपालिकाले सहयोग गर्न चालु आर्थिक वर्षका लागि १० लाख बजेटसमेत विनियोजन गरेको छ । बालश्रमिकको उद्धार गरी

विद्यालय पढाउने बन्दोबस्तसमेत गरिने नगरप्रमुख मञ्जु मलासीले बताइन् । 'हामी कडा रूपमा अघि बढ्दै छौं, थुप्रै चुनौती पनि छन्,' उनले भनिन्, 'अझै हामीले बालश्रमिकहरुको संख्या ल्याउन सकेका छैनौं, दोस्रो चरणमा सबैको पहिचान गरिसक्यौं ।'

हाटल र साविकका सबारी
साधनका रहेको भन्दा घरमा
राखिएका बालश्रमिकको व्यवस्थापन
वढी चुनौतीपूर्ण रहेको निमित्त
प्रशासकीय औद्युक्त जोडाले
पठाए । बालबालिकालाई पढाइदिने
बहानामा बालश्रमिक राखेको
लागे छ । डोटीमा घरनुु कामका
कारण राखिएका बालश्रमिकबारे
वढी विचार छ । सरमुकाम
सिलगढीमा पहुँच भएका तथा
सम्पन्नहरूले अभिभावकविहीन,
बेसहारा तथा पिपन्न परिवारका
बालबालिकालाई पढाउने सतर्मा
घरमा राखेका छन् ।

■ **डीआर पन्त** (डडेलधुरा)

जिल्लाको उत्तरी भेगलाई सदरमुकाम र डडेलधुरा-डोटी केआई सिंह राजमार्गसँग जोड्न महत्त्वपूर्ण मानिएको पुल निर्माण ६ वर्षदेखि अलपत्र परेको छ।

०७३ असार मसान्तसम्म निर्माण सम्पन्न भइसकेको हो जागुति निर्माण सेवाको टेकरा सम्झौता गरे पनि हालसम्म पुग्न निर्माण नभएको हो । ठेकेदार पुग्न निर्माण नगरेर फार रहेको सडक डिभिजन कार्यालयले जनाएको छ । ६ वर्षअघि १ करोड १० लाख लागतमा निर्माण हुनुपर्ने २५ मिटर लामो पक्की पुलको हालसम्म २ वटा पिरकोको आधा भागबालक अन्य काम हुन सकेको हो । स्थानीय पेटी ठेकेदारहरूले निर्माण कम्पनीसँग काम गर्ने सम्झौता गर्ने वहेँही रकम लिएपछि काम छोडिदिने गरेका कारण पुल निर्माणले गति लिन सकेको छैन । कम्पनीले आफू काम नगरी स्थानीय पेटी ठेकेदारलाई निर्माणको जिम्मा

दिने गरेकाले पुल निर्माण अधुरो रहेको स्थानीयले बताए ।

पुल निर्माण हुन नसक्दा डडेलधुरावा
साविकका कोटेली, मणिलेक, बेलापुर
र नवदुर्गागायत गाविसका स्थानीयले
समस्या भोग्नुपरेको छ। 'दुई वर्ष
अघिसम्म निर्माण कम्पनीका प्रतिनिधि
फाटफुट आउने गरेका थिए,' जिल्ला
समन्वय समिति सदस्य रामचन्द्र

निर्माण कम्पनीलाई
कालोसूचीमा राख्ने तयारी

अवस्थीले भने, 'अहिले भने कम्पनीका कुनै पनि व्यक्ति आएका छैनन्'।
पुल निर्माण हुन नसक्दा यस क्षेत्रका बासिन्दाले निकै समस्या भोग्नुपरेको अवस्थीले बताए। उनले भने, '६ वर्षअघि १ करोड १० लाख लागत रहेको पुलको निर्माण गर्दा तेब्लै बढी मूल्यावृद्धि भइसकेकाले तत्काल निर्माण सम्भव होला जस्तो छैन'।

कम्पनीलाई पटकपटक जिल्ला समन्वय समितिले ताकेता गरेको अवस्थीले बताए । नवदुर्गा गाउँपालिकाले पनि पटकपटक कम्पनीलाई पुल निर्माण गर्न ताकेता गरेको जनाएको छ । गाउँपालिकाले 'यो पटक लिखित ताकेता गर्दा पनि निर्माण कम्पनीले चासो देखाएको छैन,' गाउँपालिका अध्यक्ष कबीन्द्र विष्टले भने, 'मौखिक रूपमा पनि निर्माण कम्पनीका प्रमुखलाई पुल निर्माण विषयमा आग्रह गरेका हौं ।'

सरोकारवाला निकायले पनि यति लामो समयसम्म पुरा निर्माणको विषयमा गरेको लाखौं गुनासो स्थानीयलाई चारो छुन 'पुरा निर्माणलाई लिएर स्थानीयवासीले सडक डिभिजन कार्यालयलाई समेत जानकारी गराएका छन्' स्थानीय लोकराज अस्थीले भने, सडक डिभिजनले कुनै चासो राख्यो, त निर्माण कम्पनीले फर्केर आयो । त जना स्थानीय पेट्टी ठेकेदारीले पुरा निर्माणको काम गरेका थिए ।

DATSUN

Festive HOT DEAL

Get the biggest discounts, the best deals, and loads of benefits.
DON'T MISS THIS!

—POWERED BY—
JAPANESE
 —ENGINEERING—

**EMI AS LOW AS
RS. 8,401/-***

DATSUN GO+	TOTAL BENEFITS UPTO*
	RS. 3,66,800
EMI as low as Rs. 15,290/-	

DATSUN GO	TOTAL BENEFITS UPTO*
	RS. 3,35,000
EMI as low as Rs. 12,999/-	

DATSUN REDI GO	TOTAL BENEFITS UPTO*
	RS. 2,78,200
EMI as low as Rs. 8,401/-	

**SURE SHOT
SMARTPHONE WORTH
Rs. 27,000/-**
(ONLY FOR NADA BOOKINGS)

1 YEAR FREE INSURANCE

**FREE ACCESSORIES UPTO
Rs. 1,06,000/-**

**CASH DISCOUNT UPTO
RS. 2 LAKHS**

ON SPOT FINANCING

SPOT VALUATION & EXCHANGE

FREE 1 YEAR ROAD TAX

3 YEARS WARRANTY + SERVICING

Break Through

Pioneer Moto Corp Pvt. Ltd.
 Thapathali, 01-4101627, 01-4101628, 01-4101678 | 9801142928 (Amita) | 9801142926 (Runa) | 9801142949 (Ragini) | 9801142923 (Sabika) | 9801142929 (Roshan) | 9801142993 (Nilan) | 9801142964 (Surendra)
 E-mail: sales@pioneerdatsum.com.np
 Biratnagar, 021-460972 | 9801142933 (Amit) | 9801142934 (Shambhu) | 9801142936 (Dhiren)

Mega Motors Pvt. Ltd., Maharajgunj, 01-4016090/01-4016112, 9851189271, 9851189272, 9851189273, 9851189276, 9851179553 | Kesharichand Bhamwalal, Birtamode, 023-541113, 9801412223 | Mahalaxmi Auto Sales Pvt. Ltd., Janakpur, 041-424298, 9801651863, 9801668236, 9801668237, 9801668234 | Dokanya Motors Pvt. Ltd., Bardibas, 044-550213, 9807850200 | Three S Trade House, Pokhara, 061-541692, 9806029578 | Bhairab Auto Center, Butwal, 071-415707, 9809427000, 9851231113 | Varun Motors Pvt. Ltd., Bhairahawa, 071-527054, 9801229990, 9801229992 | Dewmangal Engineering Pvt. Ltd., Nepalgunj, 081-551744, 9858023645, 9849914576 | Naana Devi Motors, Dhangadhi, 091-416234, 9801712451

Insurance Partner:

Shikhar Insurance

SERVICE CENTRE
 Khumaltar-01 5548969
 Service Helpline: 9801205500
 service@pioneerdatsum.com.np
[www.facebook.com/DatsunNepal](#)

VISIT OUR STALL NO. A10 AT

न सबुद न संवाद

प्रहरी आफूलाई बर्दीसहितका नागरिक र नागरिकलाई बर्दीबिनाका प्रहरी भन्छन् । उनीहरू समाजको शान्तिसुरक्षाका अभिन्न अंग हुन् । जनविश्वास नै उनीहरूको आत्मविश्वास हो । प्रहरी सेवा पवित्र मनको पेसा हो भन्ने मनन हुनसके समाजमा कानुन पालना प्रभावकारी हुन्छ । समाजमा प्रहरी छन्, देशमा कानुन छ भन्ने विश्वास स्थापित हुन्छ ।

समाजमा सबै एकै धारणा र स्वार्थका सदस्य हुँदैनन् । शक्ति र आसक्तिका व्यसनी, अपराधी मनोवृत्तिका व्यक्तिहरू पनि हुन्छन् । अपराध कहीं पनि निर्मूल हुन सक्दैन, नियन्त्रण वा रोकथाम मात्र गर्न सकिन्छ । कसैले ज्यादती गर्‍यो भने पनि प्रहरीले पीडितलाई साथ दिन्छ, प्रमाण बढुगेर दोषीलाई कठघरामा उभ्याउँछ । कसैले अर्घ्या्याई गर्‍यो भने पनि प्रहरी छ भन्ने डर हुन्छ र प्रहरीकै डरका कारण समाज निडर । त्यसकारण प्रहरी हाम्रो साथी ।

कञ्चनपुरकी अभागी बालिका निर्मला पन्तका अभिभावकले त्यस्तो कुनै भरथेगा पाउन सकेनन् । प्रहरीको न आड न आश्वासन । उल्टै हक्कीदफ्की, मानसिक यातना र अब त न्याय पाउन नसक्ने विधिपतता । हराएकी छोरी खोजिदिन नजिकको प्रहरीचौकीमा हारगुहार गर्न पुगेका अभिभावक छोरीको बलात्कारपछि, हत्यासँगै प्रहरी भूमिका र रवैयाबाट क्रन्डै दुई महिनासम्म हायलकायल भए । केही सिप नचलेपछि शोकमग्न परिवार प्रधानमन्त्री भेट्न राजधानी ।

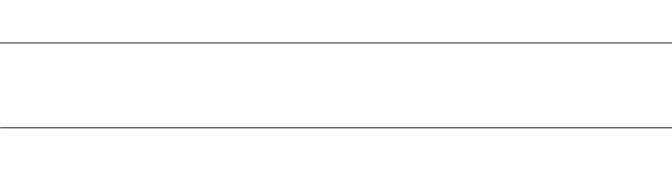
यो घटनाको शंकाको केन्द्रमा प्रहरी कसरी पत्र्यो भन्नेमा कुनै शंका गर्नुपर्ने रहेन । पीडित परिवार मात्र होइन, छरछिमेक र समाजका निर्भीक महिला‍ले यसबीच जेजस्ता भुक्तमान र त्रासदी बेहोरे, त्यसका विवरण आफैं ऐनाभै प्रस्ट छन् । यसले नेपाल प्रहरी संगठनकै कार्यशैली र संस्कारमा भित्रिभित्रै हुर्किरहेको प्रवृत्ति हो कि होइन भनेर जाँच्नुपर्ने बनाएको छ । प्रवृत्ति होइन भने यस घटनाको सुरुदेखिकै स्थानीय प्रहरीको व्यवहारप्रति प्रधान कार्यालयले कान ठाडो र आँखा चनाखो पार्नुपर्ने थियो ।

जनता किन प्रहरीलाई विश्वास गरिरहेको छैन, किन भन्नु प्रहरी कार्यालय घेर्न आउँदै छ, किन निहत्या प्रदर्शनकारीलाई गोली हानिँदै छ र बालकको घटनास्थलमै मृत्यु भएको छ, केही गम्भीर घाइते भएका छन्, पीडित परिवारले खोजेको के हो भनेर किन प्रधान कार्यालयले चासो दिन सकेन ? उल्टै प्रहरी छानबिन टोलीहरूले नक्कली आरोपी खडा गरे, गृहमन्त्री र प्रधानमन्त्रीले काठमाडौँमा गलत जानकारी र विचार प्रवाह गरिरहे, महानिरीक्षकले दिएको सात्त्वनाको कुनै असर परेन ।

किन ? सुरुवातदेखि नै प्रहरी भूमिका शंकास्पद छ । न उसले पीडित परिवारसँग संवाद गरेको छ न सबुद संकलन । अपराध भएको थाहा पाउनासाथ प्रहरीले सुरुदेखि मिहिन अनुसन्धान गर्छ । बलात्कार-हत्या त्यो स्थानमा भएको हो कि होइन ? संघर्ष भएको छ कि छैन ? भाडी माडिएको छ कि छैन ? प्रमाणका लागि सम्पूर्ण भौतिक सबुत संकलन गर्छ । सानोभन्दा सानो रौ पनि छुटाउँदैन । 'सिन अफ क्राइम' लाई प्रमाणका लागि नियन्त्रणमा राख्छ ।

निर्मलाको शव फेला परेपछि प्रहरी अधिकृत भने प्रमाण सुरक्षा गर्न होइन, नष्ट गर्न महिला सहकर्मीलाई अड्काउँछन् । सुरुवाल पखालेर निचोर्न र यौनाङ्गमा पानी छुर्‍यापन लगाउँछन् । प्रहरीको काम दसी प्रमाण संकलन गर्ने र मुद्दा प्रयोजन रहेसम्म त्यसलाई यथास्थितिमा संरक्षण गर्ने हो । मुचुल्का बनाई सिनवन्दी गर्ने ।

आफूले अनुसन्धान गरिरहेको कुनै घटना वा मुद्दामा जब प्रहरीले नागरिकको विश्वास जिन्दैन र सर्वसाधारणले भरोसा गर्न छाड्छन्, उसले आफूलाई गम्भीर समीक्षा गर्नुपर्छ । नागरिकको विश्वास नजिती प्रहरीको कर्तव्यपरायणता पूरा हुँदैन, प्रहरीको परायणता समाजको ऐनामा देखिन्छ । निर्मलाका लागि न्यायको संघर्ष दोषी पत्ता लगाउने त छँदै छ, प्रहरी सुधानं पनि एउटा प्रमुख नागरिक अठोट वन्नेछ ।

बलात्कारपछि, हत्या गरिएकी कञ्चनपुरकी निर्मला पन्तको आमाबाबुका भनाइ विहीवारको कान्तिपुरमा विस्तृत आएको छ । प्रहरीको एउटा समूहलाई हत्यारा यो हो भन्ने थाहा छ। त्यो समूह कसैलाई बचाउन लागेको छ । नातेदार वा पैसाका कारण उनीहरू हत्यारा लुकाइरहेका छन् । यसले प्रहरी प्रशासनको वदनाम भइरहेको छ । प्रहरी प्रमुख र गृहमन्त्रीमाथि पनि आरोपका छिटाहरू आइपुग्न स्वाभाविक हो । यो हत्याको सूचना प्रहरीसँग भएको उनीहरूको प्रारम्भिक गतिविधिबाट देखिएकाले प्रहरीलाई नै केरकार गर्नसक्ने हैसियतको छानबिन समिति आवश्यक छ । गृहमन्त्रीले यस्तफ्र ध्यान दिनुपर्छ । हत्याको भोलिपल्टै घटनास्थल नजिकका प्रहरी सरुवा गरिए । उनीहरूलाई सरुवा गर्नुको भित्री रहस्य खोजिए र ती सरुवा भएका प्रहरीहरूसँग सम्पर्क गरिएमा हत्याबारे सूचनाको नजिक पुग्न सकिन्छ । शंका लागेको भनिएका एसपीका छोरासहित ३ केटा र ३ केटी सोही दिन ओपेरा होटल गएको भनिएको छ । होटलमा सिसी क्यामेरा हुनसक्छ । ती को-को थिए, क्यामेराबाट पत्ता लान सक्छ वा एसपीका छोरासँग बयान लिँदा तिनीहरू को हुन् भनी उच्चको आशंकाको नजिक पुग्न सकिन्छ । होटलमा काम गर्नेहरूलाई पनि आएका मानिसको हुँलिया थाहा हुनसक्छ । वम दिदीबहिनीलाई एसपीका छोरा‍ले नचिनेको बताएका थिए । दुवै बीचको चिनजान थियो भन्ने प्रमाण जुटाउन सकिने सम्भावना उत्तिकै छ । शंकास्पद अन्य व्यक्तिको डीएनए परीक्षण गर्न सकिन्छ । बयान दिनेले फुटो बोलेको छ कि छैन भनी पत्ता लगाउने यत्र पनि उपलब्ध छ । यो घटनामा शंका लागेकाहरूमा त्यो यत्रको प्रयोग गर्नुपर्छ । निर्मलाको हत्या लास भेटिएको स्थानमा भएको छैन । उनलाई अन्यत्र हत्या गरेर लास त्यस स्थानमा ल्याइएको हो । लासलाई अरूले त्यहाँसम्म ल्याएर फाल्न सक्दैनन् । यसमा प्रहरीको सहयोग आवश्यक हुन्छ । यसका लागि प्रहरीको गाडी वा प्रहरीको नियन्त्रणमा रहेको गाडी प्रयोग गरिएको हुनसक्छ । गाडी चालकसँग वुक्दा पनि घटनाको नजिक पुग्न सहयोग हुन्छ ।

– **विजयप्रसाद मिश्र**,*ललितपुर*

समाचार लेखेकै आधारमा पत्रकारलाई हतकडी लगाएर बयान लिने अनि बलात्कारीलाई बचाउने ? कति प्रचञ्च-चरित्रहेको छ । अपराधी को हुनसक्छ भन्ने कुरा घामजस्तै भएको छ । तर प्रहरी प्रशासन अपराधीलाई बचाउन दिनरात लागिरहेको छ । गणतन्त्र यसैका लागि हो ? नयाँ सहिता आए पनि

विवादित सैन्य अभ्यास

ध्रुव कुमार

विश्व राजनीतिमा अन्त्योल र अनिश्चिततासितै शक्ति-राष्ट्रहरूबीच हतियारको होइवाजी र बढ्दो सुरक्षा चुनौतीको परिवेशमा सैनिक कूटनीतिको महत्ता पनि बढ्दै गएको छ । यही सन्दर्भमा नेपाली सेनाले कुनै पनि मित्रराष्ट्रबीच हुने द्विपक्षीय वा बहुपक्षीय सैन्य अभ्यास वा प्रधानमन्त्री केपी शर्मा ओलीले संसदमा व्याख्या गरेभै तालिममा सहभागी हुनु कुनै नौलो कुरा होइन । यो सेनाको व्यावसायिकताकै निरन्तरता हो । तर बिमस्टेक सदस्य राष्ट्रहरू बीचको सैनिक अभ्यासको विषय भने हामीकहाँ विवादित भयो । सरकारी स्तरमै परस्पर विरोधाभासपूर्ण वक्तव्य जारी हुँदा यसले सार्वजनिक बहस भन्न ततायो । सत्तारूढ दलकै वरिष्ठ नेताहरूको विमति छुटाछुल्ल हुनपुग्दा यस मुद्दामा सरकार, त्यसमा पनि प्रधानमन्त्री ओलीको अडान एकिन पुग्यो । रक्षा र परराष्ट्र मन्त्रालयले समेत सैनिक अभ्यासबारे अन्तर्भिन्नता व्यक्त गरेपछि, राजनीतिक तथा कूटनीतिक स्तरमा समेत त्यसबारे कुनै छलफल नभएको र सरकारको सम्बन्धित निकायबीच आवश्यक समन्वयसमेत नभएको बुझ्न सकिन्छ । तसर्थ नितान्त प्राविधिक तथा आर्थिक सहकार्यको अवधारणाबाट प्रेरित बिमस्टेकभित्र सैनिक अभ्यासको प्रसंगले गर्दा हाम्रो विदेश सम्बन्धमा भन्दा आन्तरिक राजनीतिक सम्बन्धमा गहिरो जटिलता थप्ने काम गरेको छ । किनकि भारत यसै पनि हामीप्रति वकद्वृष्टि राख्न अभ्यस्त छ ।

बिमस्टेक सदस्यहरूबीच सैनिक अभ्यासको विषय भारतीय सेनाका सेनाध्यक्ष विपिन रावतले राष्ट्रिय सुरक्षा सल्लाहकार अजित दोभल र उनीमार्फत प्रधानमन्त्री नरेन्द्र मोदीको स्वीकृतिपछि गत जून महिनामै निर्णायक स्तरमा पुर्‍याएका थिए । सेना-सेना बीचको सम्पर्कबाट यस कार्यलाई अघि बढाउँदा कूटनीतिक तहमा कुनै टुंगो लगाइइन । मुलुकको मान्त्रिपरिषद समेत यसबारे बेखबर रह्यो । विवाद चर्किएपछि मात्र नेपाली सेनाले भाग नलिने सुनियो । तर सेनाको प्रवक्ताको भनाइ पत्‍याउने हो भने 'न'जानु भन्ने कुनै निर्देशन त आएको छैन' उनको भनाइको आशय समय धर्किसकेकाले मात्र सेना नपठाइएको हो । यसबाट के बुझिन्छ भने सेनाजस्तो सवेदनशील राष्ट्रिय निकायबारे समेत हाम्रा राजनीतिज्ञहरू हचुवाको भरमा निर्णय लिन्छन् । कुनै आधिकारिक प्रक्रियाबाट ती निर्णय अघि बढाईदैन । सेनामा निजत्व कुनै व्यक्ति विशेषको नभई जनताको हुने भएकाले कुनै पनि अपारदर्शी निर्णय विवादको जड हुन्छ ।

सैनिक अभ्यासको विवादित निर्णय पछाडि सरकारको कूटनीतिक दुर्बलता स्पष्ट भए पनि गल्ती सुधानं सचेत रहेको पुष्टि हुन्छ । यथार्थमा सैनिक अभ्यासमा नेपाली सेनाको सहभागिताको निर्णयभन्दा संयुक्त राष्ट्र संघजस्तो संस्थाले समेत नरसंहारको बात लगाएको म्यान्मारको कुख्यात सेनासित हाम्रो सेनाले अभ्यासको क्रममा कस्तो अनुभव साटेर शान्ति स्थापनाको कार्यविधि वा विपद् व्यवस्थापनबारे सिकने भन्ने नै चिन्ताको विषय थियो । त्यस्तै भारतीय सेनाले समेत प्रयोग गर्न नचाहेको इन्त्यास राइफल बोकेर हाम्रो सेनाले आतंकवादीसित जुजुसमेत सशक्त र सक्षम हुन नसकेको अनुभव गरिसकेको हुँदा ओलीले कस्तो तालिममा पठाउन चाहेका थिए, त्यो बुझ्न सकिँन । बिमस्टेक सैनिक अभ्यासको यो विवादित विषयले नागरिक सरकार र सेनाको सम्बन्धलाई पुन: एकपल्ट आर्कषित गरेको छ । सेना राष्ट्र र जनताका लागि हो, कसै अरूको मनोरञ्जनका निम्ति होइन । यस तथ्यप्रति सरकारी उदासीनताले अनिष्ट निम्त्याउन सक्छ ।

वर्सिन नहुने अर्को तथ्य बिमस्टेक निर्वाचित अधिनायकवादीहरूको वाहुल्य भएको समूह हो । स्थापनाको २ दशक बितिसक्दा पनि संस्थाको वडापत्र (चाटर्) समेत बनाउन नसकेको संगठनबाट धेरै अपेक्षा गर्नु भ्रममात्र हुनेछ । बिमस्टेकमा विश्वका महान लोकतान्त्रिकदेखि नोबेल शान्ति पुरस्कार विजेताको नेतृत्वमा रहेको अनि सैनिक शासकहरूले ओगटेका राष्ट्र अटाएका छन् । आफ्नै मुलुकका ४० लाखभन्दा बढी बासिन्दालाई गैरनागरिक बनाउँदै राज्यविहीन गर्ने, बुद्धिजीवी तथा पत्रकारहरूको मुखमा वुजो लगाउने, अत्यसंख्यकहरूको मानव अधिकार हनन गर्नुसितै नागरिकता खोसेर

पाठक मञ्च

शक्तिशाली छानबिन आयोग आवश्यक

उक्त समितिका सदस्यले निर्मलाले न्याय पाउन सक्ने अवस्था नभएको तथा उनीमाथि ज्यानको धम्की आएको भन्दै राजीनामा गरे पनि फेरि गृहमन्त्री तथा गृहसचिवको आश्वासनमा पुन: समितिमा फर्केको भने समाचार पढियो । यति धेरै चासो र सर्वत्र चिन्ताको विषयमा अझै हत्यारा पत्ता लाग्न नसक्नुभन्दा घटना भएदेखि स्थानीय प्रहरी, प्रशासनको भूमिकाबारे धेरै टिक्काटिप्पणी आएका छन् । प्रमाण नष्ट गर्न लागिपर्नेदेखि तत्कालीन साना युनिटका प्रहरी प्रमुखसम्मको हठात सरुवाले सन्देह जन्माएको छ ।

पञ्चायतकालमा र युवती दिदीबहिनी नमिता-सुनिताको हत्या भएको थियो । हत्याका बेला वन कार्यालयका वनपाले तथा १ जना पैदलयात्रीले पनि ज्यान गुमाउनुपरेको थियो । उक्त घटनापछि, पोखरा‍मा रहेका शक्तिशाली अञ्चलाधीश तथा सीडीओको रातारात सरुवा गरिएको थियो । जर्वाकि

उनीहरूका बाबु स्वयं सचिव पदमा बहाल थिए । देखाउनु अनेक प्रयास भए, तर वास्तविक हत्यारा पत्ता लागेन वा धेरैले शंका गरेका व्यक्ति कानुनको नजरमा ढाँडत भएनन् । ती किशोरीहरू पद्म कल्या कलेजबाट बाहिर निस्कँदा कसैले जिस्‍याउँदा चप्पल प्रहार गरेपछि, प्रतिलोशोधको रूपमा हत्या गरिएको पढेको थिए । ती कुटइ खाने त्यसबेलाका दरबारिया सदस्य भएपछि तिनलाई पक्राउ गरेर सोधपूछ गर्ने कसको हिम्मत ?

अहिले निर्मलाको सबलमा पनि प्रमाण नष्ट गराउनेहरू जोकोही पदधारी हुनसक्छन् । त्यसपछि जरा केलाउँदै जाने हो भने पत्ता लान समय लाग्ने छैन । त्यसमाथि कैयन रहस्यमय हत्याकाण्ड तथा अपहरणमा अब्बल क्षमता देखाएको सीआईबी लागिपरेपछि, यति धेरै समय लिनु नपर्ने हो । तर, किन यस्तो भइरहेछ ?

– **श्रीकृष्ण राजवंशी**,*सुनकोसी-३, सिन्धुली*

शरणार्थीको ओद्रो लगाउने र जाति र धर्मप्रति असहिष्णुता देखाई भिजिलान्ते प्रयोग गर्ने क्रूर नेतृत्व पनि बिमस्टेकका शक्तिशाली सदस्य राष्ट्र छन् । हामी कस्ता राष्ट्रहरूको समूहमा छौ, त्यसबाट पनि हाम्रो राष्ट्रिय पहिचान वन्छ । यो सन्दर्भ उल्लेख गर्नुको कारण राज्य अथवा राष्ट्रिय चरित्रको प्रभाव संगठनको ढाँचा र सञ्चालन प्रक्रियामा पनि पर्छ, भन्ने बुझाइले हो । त्यसैले असंलग्न आन्दोलन र सार्कजस्ता उपयोगिताहीन संगठनको सदस्यता/अध्यक्षता जस्तै बिमस्टेकको अध्यक्षता गर्नु हाम्रो कूटनीतिक सफलताको परिचायक होइन ।

इतिहास दोहोरिँदैन । तर इतिहासबाट सिक्नु अर्थुक्ति हुँदैन । बिमस्टेक समारोहमा ओलीको छवि टल्काउन निकै पालिस लगाइएको जनताले देखे । सडकदेखि यत्रतत्र सर्वत्र ओली नै ओली र उनको आकर्षित खाइलागदो मुहारचित्र भव्यताका साथ प्रदर्शन गरियो । राजधानीका सडकहरू जनता होइन, हतियारधारी सुरक्षाकर्मीका बाक्लो गस्तौले भरियो । त्यसको निम्ति जनताको करले भरिएको राष्ट्रिय ढुकुटी कति रितिथ्यो, त्यो त बिमस्टेक पर्व मनाउनेहरूले बुझेका छन् । तर ओलीको मुहारचित्रको प्रदर्शन र भित्तामा लेखिएका वाक्यहरूले अपेक्षित प्रतिक्रिया पाउन सकेन । यसले ओलीको व्यक्तित्व चम्किनु सझा धुमिल भएको र उनीप्रतिको

सद्भाव पातलिँदै गएको संकेत देखिन थालेको छ । तीनकुनेको सिंगारिएको मनमोहक बाह्य रूप ठेकेदारले त्यहाँको जस्तापाता फिक्रेपछि देखिएको कुरूपता सरकारी सफलताको दावीले नछोपिए जस्तै मुलुकको दुरावस्था कसैबाट लुक्न सकेन । यसमा प्रधानमन्त्री स्वयंकै अप्रत्यक्ष स्वीकारोक्ति छ । जुन उनले सविधान दिवस मूल समारोह समितिको बैठकलाई सम्बोधन गर्दै अधिल्लो हप्ता सुनाए । यही सन्दर्भमा जातीय हिंसा भइकिनेसमेत उनले आशंका व्यक्त गरे । यस त्रासदीले उनीभित्रको तथाकथित खस-आर्यको असुरक्षित मनोप्रान्थि स्वल्बलाएको बुझ्न सकिन्छ । शान्ति, सुरक्षाको स्थिति खस्किनुप्रति भने ओलीको चिन्ता अनाहक होइन । काठमाडौँमा आफ्नै घरको शयन कक्षमा पूर्व राजदूतको हत्या हुनु अनि पार्किङ गरिएको कारभित्र हत्या गरिएको पुरुषको शव भेटिनु आर्कस्मिकता होइन । यसबारे सरकारको गम्भीरयत्ना भने केही आश्चर्य छैन ।

२०१४ मा सत्तारोहण गरेपछि, भारतीय प्रधानमन्त्री मोदीको सुन्दर मुहार र 'अच्छे दिन'को प्रचार-प्रसार कार्यमा भजपा सरकारले अहिलेसम्म ५० करोड अमेरिकी डलर खर्चेको तथ्यांक गत महिनामात्र सार्वजनिक भएको छ । अर्को वर्ष ९० करोड मतदाताले भाग लिनसक्ने निर्वाचन आफ्नो पोल्टामा पार्न उनले कुनै कसर बाँकी राखेका छैनन् । पत्रकारहरूसित कहिल्यै हिमचिम नार्ने मोदीले केही समयअघि तामिलनाडु राज्यका केही सम्पादकहरूसित 'अफ द रेकर्ड' अन्तरक्रिया गर्दै त्यहाँ भइरहेको किसान आन्दोलनबारे संयम

अपनाउन सांकेतिक भेट गरेको थिए ।

सायद त्यही भेटघाटको खबरबाट प्रभावित भएर हाम्रा प्रधानमन्त्री ओलीले पनि २० जना सम्पादकहरूसित बसियबियाँलो गर्दै 'जनतामा निराशा नआओस् र प्रेसले निराशा बाँड्ने काम नगरोस्' भनी दिव्य उपदेश दिई आफ्नो असफलता छोप्ने प्रयास गरेको खबर छापिएको थियो । प्रेसले निश्चय पनि निराशा फैलाउने समाचार छान्नु हुँदैन । तर सत्ताधारीहरूले प्रेसलाई सरकारी प्रवक्ता बनाउन खोज्नु पनि हुँदैन । किनकि प्रेस समाचार उत्पादन गर्ने कारखाना होइन । सायद प्रेसलाई सरकारले नै निराश गर्नुले नै हुनसक्छ, मुलुकी ऐन सहितामा आवश्यक सुधारको माग गर्दै प्रेस धर्नामा बसेको छ । कलममा अंकुश लगाउनाले विद्रोह जन्माउँछ । नेपाली सञ्चार माध्यमलाई सेनाको कब्जामा राखेर कुल्चने प्रयत्नसमेत गरिएकै थियो । परिणामत: यसले प्रतिवाद (रॅसिसटेन्स) नै बढायो । निषेध र बन्देज कमजोर सत्ताकै प्रतीक हुन्छ । जसमा जनसमर्थन हुँदैन, कडीकडाउ सहिताले जनतालाई मात्र छुने जस्तो छ । वैयक्तिक गोपनीयताको विधेयकले यस्तै सकेत गर्छ । नेतामा हनुपर्ने सवेभन्दा महत्त्वपूर्ण गृण सहिष्णुताको अभावले नै हुनसक्छ, कडीकडाउ सहिता लागु गरिएको छ । मुलुकले कानुनी राज्य (रूल अफ ल) खोजेको हो, कुनको राज (रूल बाइ ल) होइन ।

सरकारप्रति जनताको मनोभाव नउकासिनुको कारण जनता के सोच्दैछन्, त्यसप्रति सरकार निरपेक्ष रह्यो । यसैले युवा वर्ग निराश छन् । उनीहरू ओलीका निरर्थक प्रतिबद्धताबाट उत्साहित छैनन् । अन्तर्राष्ट्रिय सञ्चार र सामाजिक सञ्जालमा सहज सम्पर्कमा रहेका शिक्षित तर बेरोजगार युवा मुलुकको अवस्थाप्रति चिन्तित छन् । साधारणतया उनीहरू राजनीतिज्ञ तथा सत्ताधारीहरूप्रति क्षीभ व्यक्त गर्न हर्षिर्चयिनन् । अधिकांश २०४६ सालपछि जन्मेका खुला वातावरणमा हुर्केका तिनीहरूले पञ्चायत व्यवस्थामा राजाको प्रत्यक्ष शासनबारे सुनेका छन् । हाम्रा नेताहरू ठग हुन्, फटाहा र लुच्चा हुन् भनी सुन, देख्न र भोग्न पाएका छन् । राज्यसत्ताको दुरुपयोगमा सबै दलले 'रेकर्ड ब्रेक' गरेका उनीहरू भन्छन् । भोंडभैलो निम्ति दललाई जिम्मेवार ठान्छन् । ओली सरकारले पाँच वर्षसम्म निर्धक्क सत्ताको सैवधानिक 'त्यारेट्री' पाएको हुँदा संसद र न्यायालयलाई पत्रु बनाएर स्वेच्छाचारी हुने सम्भावना बोकेको छ । ओली सत्तासित प्रतिपक्षीको चरम विमतिभन्दा उनी स्वयंको अराजक व्यवहारले सरकारप्रति जनमत प्रभावित गर्नुछ ।

सत्ता र शक्ति केन्द्रीयताको उनको व्यवहारले संघीयता संविधानमै सीमित भएको छ । जनता सम्पन्न र सुरक्षित हुन आर्थिक र राजनीतिक शक्तिले लोकतान्त्रिक मान्यता अनुरूप वितरित हुनुपर्छ । समृद्धिको भ्रम छर्ने होइन । राजनीतिक नेतृत्व तथा दलहरूले आफ्नो भूमिकामा पुर्नर्बिचार गर्नुपर्छ ।

छ । हामीलाई न्याय देऊ, दोषीलाई कारवाही गर' उनीहरूको यही माग छ । कञ्चनपुरमा भएको यो गधन्य अपराध अनुसन्धानमा प्रहरी किन असफल भए वा पर्दा पछाडिबाट कसैले प्रहरीलाई असफल बनायो ? यसबखत प्रहरीले अपराधीको रूपमा पहिचान गराएका व्यक्ति निदोष सावित भएका छन् । सबैको ध्यान प्रहरी प्रशासनमा केन्द्रित भएको छ । नेपाल प्रहरीले छिटो दोषीलाई सार्वजनिक गर्न सक्नुपर्छ, अन्धथा कञ्चनपुर घटनाले नेपाल प्रहरीलाई मात्र नभई सरकारलाई समेत अर्साजलो अवस्थामा पुर्‍याउन सक्छ ।

– **रामकृष्ण बराल**,*जोरपाटी-२, काठमाडौँ*

‘निर्मलाका बा-आमा न्याय मान्न काठमाडौँ, प्रहरीवाटै प्रमाण नष्ट' भनाइसहित प्रकाशित समाचारले पीडित पक्षले न्याय पाउलान् भन्ने आशा गरिए पनि विश्वस्त हुन सकिन्न । किनकि आफ्ना छोराको हत्या भएपछि हत्यारालाई पक्राउ गरी कारवाही गराउन समाज अनशनमा बसेर नन्दप्रसाद अधिकारीको इहलीला समाप्त भइसकेको छ । निर्मलाको बलात्कारपछि, हत्याबारे अनुसन्धानको चुरो पहिल्याउन गठित उच्चस्तरीय अनुसन्धान आर्फ कृहराको कागजतो बनेको छ । जसलाई बलात्कारपछि हत्या कबलु गराएर थुनामा राखिएका थियो, तिनीहरू निर्दोष ठहर भएपछि अब कसलाई अपराध स्वीकार गर्न लगाउने ? यो विषय भन्नु जटिल र पेचिलो बन्दै गएको छ । अब प्राप्त प्रमाणहरूले वास्तविक हत्यारा खुल्न कठिन हुनसक्छ । अनुसन्धानमा संलग्न पदाधिकारीहरूको एउटै मिसन, अभिष्ट र गन्तव्य हुनुपर्नेमा समिति नै विभाजित देखियो । आपसी हानथापका कारण सूक्ष्म अनुसन्धान हुन नसकी राजीनामा गरी वाहिरिएका सदस्यको भनाइले बुद्धिजीवीहरू गम्भीर टिप्पणी गरिरहेका छन् । अनुसन्धान आफैमा कतै हराएको शक्तिको श्रावसाट डराएको तथा भ्रममा बढेएको मात्रै देखिएको छ । गोप्य राखिएका विषयहरू आजसम्म बाहिर सार्वजनिक भएकाभन्दा भिन्न र पृथक छन् । यसले अर्को अनुसन्धानको पाटो निर्दिष्ट गर्छ र वास्तविक अपराधी नजिक पुग्न सज्ज बनाउन सक्छ ।

– **श्यामसुन्दर कुईकेल**,*हाँडीगाउँ, काठमाडौँ*

लेखका लागि : article@kmg.com.np
प्रतिक्रियाका लागि : letter@kmg.com.np
<i>(लेख-रचना पठाउनु सम्पर्क नम्बर अनिवार्य उल्लेख गर्नुहोला)</i>

बलात्कारीको मनोबल

मधु राई

सञ्चार माध्यममा बलात्कारका समाचार बाक्लएका छन् । यसले हाम्रो समाज बालिका, किशोरी मात्र नभएर वृद्धाका लागिसेमत असुरक्षित रहेछ भन्ने भान दिलाएको छ । कञ्चनपुरको भीमदत्त नगरपालिकाकी १३ वर्षीया निर्मला पन्तको बलात्कारपछि हत्या गर्ने व्यक्तिलाई महिनाविन बिन्दासमेत पहिचान गर्नसकेको छैन । यसले प्रहरी प्रशासनको न्यायिक संयन्त्र कतिसम्म फितलो रहेछ, उदाङ्गिएको छ । त्यस घटनाका दोषीलाई कारवाहीको माग गर्दै आन्दोलन चलि रहँदा कञ्चनपुरमै बलात्कार भएका घटना पनि सार्वजनिक भइरहेकै छन् ।

कञ्चनपुरको घटना ढाकछोपमा प्रहरी प्रशासन लागेको देखिएको छ । त्यही कारण

बलात्कारीलाई दण्ड-सजाय दिलाउन कति मुस्किल पर्नेरहेछ भन्ने उदाहरण निर्मला पन्तको घटना बनेको छ ।

व्यक्तिको जीउज्यान र समाज सुरक्षाको जिम्मेवारी बोकेको प्रहरी प्रशासन रक्षक होइन, भक्षकका रूपमा चौतर्फी आलोचित बनेको छ । कञ्चनपुरमा प्रहरीले नक्कली अभियुक्त खडा गर्दै अभियोग स्वीकृत दबाव दियो । न्यायका लागि प्रदर्शनमा उत्रिएकामाथि प्रहरीले गोली चलायो । त्यस क्रममा एकजना प्रदर्शनकारीले ज्यानै गयो । यो विषयलाई लिएर राजधानीबासीलाई समेत आन्दोलित बनायो । समृद्धि र विकासको सपना बाँड्दै आएको संघीय सरकार बलात्कारजस्तो जघन्य अपराधलाई ढाकछोप गर्ने प्रहरी प्रशासनको भर पर्दै लाचार बन्नु विडम्बनापूर्ण छ । बलात्कारका घटनामा दोषीलाई संरक्षण गर्न प्रहरी प्रशासन स्वयं र जनप्रतिनिधि लाग्ने गर्नाले पीडित पक्ष थप अन्ध्यायमा पर्छन् । यसले बलात्कारीको मनोबल बढाउँछ ।

प्रहरीको पछिल्लो तथ्यांक अनुसार मुलुकमा दैनिक तीनजना बलात्कृत भएका छन् । हाम्रा छोरीचेली ६० प्रतिशत आफन्तबाट, २० प्रतिशत छिमेकी र २० प्रतिशत बाहिरी व्यक्तिबाट बलाकृत हुने गरेको

पाइन्छ । कतिपय बलात्कारीले दण्ड-सजायसमेत भोगिरहेको समाचार जनसमक्ष आउने गरेका छन् । तर कतिपय घटनामा प्रहरी चुकेको पाइन्छ । कोही बलात्कारी फरारको सूचीमा देखिन्छन् । यसबारे सञ्चार माध्यमले अनुगमन, अनुसन्धानात्मक रिपोर्टिङ गर्नुपर्छ । नैपाली समाजमा बलात्कारजस्तो जघन्य अपराध किन बाढिरहेको छ ? यस्ता घटना न्यूनीकरण गर्न नागरिक, प्रहरी प्रशासन, राजनीतिकर्मी तथा शिक्षासंवीको कस्तो भूमिका हुनुपर्ने हो भन्ने विषय सञ्चार माध्यमले उठाउनुपर्छ । बलात्कारी फरार भए वा ढिलो-चाँडो दण्ड-सजाय पाए पनि बलात्कृतहरूले के कस्तो न्याय पाए, उनीहरूले बाँकी जीवन निर्वाह कसरी गरिरहेका छन् भन्ने विषयमा समाचार विरलै आउने गरेका छन् । बलात्कृतले भोग्दै आएका शारीरिक र मानसिक पीडा कम गर्न वा मनोबल बढाउन नागरिक समाज अघि सरेको देखिँदैन ।

बलात्कारमुक्त समाज निर्माणका लागि राजनीतिकर्मीले के कस्तो भूमिका निर्वाह गर्ने भन्नेबारे राष्ट्रिय बहस हुनसकेको छैन । यस्ता घटनाको वढोटारी हुनुमा सबै पक्ष जिम्मेवार छन् । बलात्कार सम्बन्धी घटना सार्वजनिक भइसकेपछि पीडितलाई न्याय र पीडकलाई दण्ड-सजाय दिने काम सरकारको हो । घटना मिलापत्र गर्न स्वयं प्रहरी प्रशासन लागेका दृष्टान्त छन् । बलात्कारीलाई दण्ड-सजाय दिलाउन र बलात्कृतले न्याय पाउन कति मुस्किल पर्नेरहेछ भन्ने उदाहरण निर्मला पन्तको घटना बनेको छ ।

सरकारले समृद्धि र विकासको मूल फुटाउने उद्घोष गरेको छ । जनतालाई शान्ति र सुशासनको अनुभूति नदिलाई समृद्धि र विकासको कुरा गर्नु जनतालाई भुल्याउनु मात्र हो । बलात्कार जस्तो जघन्य अपराधका दोषीलाई जनसमक्ष ल्याउन जनप्रतिनिधिहरूले दबाव दिनुपर्ने हो, तर त्यस्तो देखिएन ।

जनप्रतिनिधिहरूको संवेदनशीलता र सहयोगी व्यवहारले बलात्कारमुक्त समाज निर्माण गर्न सकिन्छ । आफू निर्वाचित समाजमा शान्ति र सुशासन कायम गर्ने पहिलो कर्तव्य जनप्रतिनिधिको हो । उनीहरूले आफ्नो टोल वा वडामा शान्ति र सुशासन कायम गरी बलात्कारजस्तो जघन्य अपराध न्यूनीकरण निम्ति सरोकारवालासंग समन्वय र सहकार्य गर्न सक्छन् । टोल, वडा र नगरलाई महिलासैत्री बनाउने कार्यक्रम ल्याउन सक्छन् ।

स्मार्ट सहरमा चौतारी

पुष्पराज आचार्य
pushpa_psu@yahoo.com

प्रदेश ४ को उद्योग, पर्यटन तथा वातावरण मन्त्रालयले वरपीपल र चौतारो संरक्षण तथा व्यवस्थापन गर्ने विधेयक २०७५ सुझावका लागि समर्जनिक गरेको छ । उता पोखरा महानगरपालिकाले ‘स्मार्ट सिटी’ बनाउन सडक चौडा पार्ने क्रममा बाटोमा परेका चौतारी हटाउन खोज्यो । चौतारी र पर्यावरणप्रेमीले विरोध गरे । जिल्ला अदालतमा मुद्दामेत दायर भयो । पोखराका मेयर मानबहादुर जीसीले अनौपचारिक भेटमा मर्सन भने, ‘हामी चौतारी विरोधी होइनौं, तर सडक व्यवस्थित नगरी हुँदैन । हावाहुरी र चट्याङले चौतारीमा रूखका हाँगा भाँचिएर जीउधनको क्षति भयो भने महानगरलाई दोष आउँछ । बाटो साँधेरो हुँदा ट्राफिक व्यवस्थापन जटिल बन्छ ।’

चौतारीहरू मौलिक संस्कृति हुन् । यिनका प्राकृतिक, सांस्कृतिक, ऐतिहासिक, वातावरणीय महत्त्व हुन्छ । चौतारी निर्माणका अनेक किंवदन्ती छन् । कतिपय चौतारी बाटो चिन्का लागि संकेतका रूपमा राज्य विस्तार गर्न हिँडेका सेनाले बनाएका हुन् भनिन्छ । कतै बिहेबारीमा वरपीपल तथा समीका रूख प्रयोग गर्ने चौतारी बनाइएको भनीन्छ । कतिपय चौतारी धर्म आर्जन गर्न बनाइएका हुन् भन्ने पनि छन् । राज्यलाई गुन लगाएवापत विर्ता या गुठी स्थापना

गरी मठमन्दिर तथा चौतारी बनाउने प्रचलन रहेको इतिहासमा पढ्न पाइन्छ । बाटोमा थकाइ लाग्दा, गर्मी हुँदा एक्छिन सुस्ताउँदै संगीहरूसँग भलाकुसारी गर्ने, अँसनापानी चल्दा ओत लाग्न हाम्रा पुर्खाले चौतारी बनाए । उनीहरूले चौतारीसँगै ठाँटी र पोखरी बनाए । मन हुनेहरूले आर्थिक दान, श्रमदान गरे । कतिले पितापुर्खाका, कोहीले बिहे गरेको जोडीका, कसैले आफ्नै नाममा सफा चित्तले बनाएका धरोहर हुन्, चौतारी ।

बाटोमा घामपानीबाट बच्न, भारी विसाइ थकान मेटाउन छहारी प्रदान गर्ने रूखको खोजी भएको हुनुपर्छ । रोजाइमा वरपीपल परे । मानिसले काटेर नष्ट नगरुन् भनी चौतारी वृक्षहरूलाई धर्मशास्त्रमा जोडिएको पो हो कि ? वनस्पर्तिमा चौतारी वृक्षलाई सर्वश्रेष्ठ मानिन्छ । चौतारी वृक्षमा धार्मिक विश्वास जोडिएपछि मानिसले पुण्य प्राप्त वा नामका लागिसेमत चौतारी निर्माण गर्न थालेको हुनुपर्छ । हिन्दु र बौद्ध धर्मसँग जोडिएका चौताराहरू सांस्कृतिक पहिचान हुन् । चौतारी वृक्षका रूपमा मुख्यतः पीपल, वर, खरी, काब्रो, सिमल, लंकुरी, चाँप, ओप, जामुनजस्ता वृक्ष प्रयोग भएको देखिन्छ । अग्ला, छहारीयुक्त र फलफूल उत्पादन गर्ने यी वृक्ष सहर-बजारको पर्यावरणमा महत्त्वपूर्ण छन् । चौतारीले सहरमा सुन्दरता थपेका छन् । अन्तर्राष्ट्रिय स्तरमै यिन सिटीको अवधारणा आएको छ । हामीले चौतारीको वैज्ञानिक र व्यावहारिक व्यवस्थापन गर्न आवश्यक छ ।

चौतारी वृक्षहरू मानिसका लागिमात्र नभएर चराचुरुङ्गी लगायतका जीवका लागिसेमत बास बस्ने थलो भएका छन् । सहरका चौतारी ‘वाइन्ड लाइफ सेन्टर’ हुन् । विहान, दिउँसो र साँफ चौतारीमा बसेर दृषयावलोकन गर्‍यो भने तिनमा आश्रित जीवजन्तुबारे

जान्न सकिन्छ । काठमाडौँको लैनचौर छेउमा बसेर मेले हेर्दा काग, बकुल्ला, फलहारी चमेरा, लोखर्क, सुगा, भंगेरा लगायतको अन्तरक्रिया, प्रतिस्पर्धा र कोलाहल सुनेको थिएँ । चमेरा दिनभरि बास बसेर विचरणमा निस्किँदै गर्दा दिनभरको विचरण पूरा गरी बास बस्न आउने बकुल्ला र कागको कोलाहल हरेक साँफ सुनिन्छ । लाग्छ, सहरका चौतारी वृक्षहरू बन्धजीवका लागि चौबीस घन्टे सिटीमल हुन् ।

जाडोमा चिसो छल्ल पहाडबाट तराई फरेको चराचुरुङ्गी बास बस्ने या आराम गर्ने रूख भनेकै चौतारी वृक्ष हुन् । नेपालको तराई इलाकामा साइबेरियादेखि चिसो छल्ल आउने चरासमेत यिनै चौतारीमा बास बस्छन् । पहाडी इलाकामा कतिपय वसाइँ-सराइ गर्ने चराचुरुङ्गी यिनै चौतारी वृक्ष पछ्याउँदै बाटो पहिल्याउँछन् । पर्यावरण शास्त्रमा उड्ने जीवको विचरण संकेतका रूपमा प्रयोग हुने यी चौतारीलाई ‘स्टोपिड स्टप’का रूपमा व्याख्या गरिन्छ । वरपीपल जस्ता कतिपय चौतारी वृक्षका फल जीवका आहार हुन् ।

हरेक स्थानीय सरकारले चौतारीको अभिलेख राख्न जरुरी छ । मन्दिरका चौतारी मानवीय अतिक्रमणबाट सुरक्षित छन् । उमेरका कारण वृक्ष मर्ने अवस्थामा भए नयाँ रोप्नुपर्छ । चौतारी नष्ट हुनबाट जोगाई सामाजिक हितमा प्रयोग गर्न सकिन्छ । चौतारीसँगै सार्वजनिक जमिन उपलब्ध भए व्यायाम पार्क बनाउन सकिन्छ । त्यसले नागरिकको स्वास्थ्यमा सहयोग पुग्छ । चौतारी आसपास पब्लिक पार्क निर्माणका लागि दातालाई आह्वान गर्न सकिन्छ । नेपालका प्रायः सहरमा पब्लिक पार्क बनाउने ठाउँ अभाव देखिन्छ । साना-ठूला पार्क यत्रतत्र बनाइनुपर्छ । यस्ता पार्कमा बालबालिका खेल्ने र वृद्धवृद्धा भेला हुने, युवाले शारीरिक व्यायाम

गर्ने अवसर पाउँछन् । काठमाडौँमा बाटो छेउका प्रायः चौतारीहरूलाई विजुलीका तारहरूले छोएको देखिन्छ । चौतारी आसपास विद्युत लाइन भए सतर्कता अपनाउनुपर्छ ।

चौतारीप्रतिको आस्था जीवित राख्दै यसबाट समय-सापेक्ष लाभ लिन सक्नुपर्छ । सडक छेउछाउका चौतारी सकेसम्म जोगाउनुपर्छ । कतिपय चौतारीलाई बस स्टपका रूपमा कायम राख्न सकिन्छ । नगरले पुराना वृक्ष काट्नु अगाडि तिनको ऐतिहासिक पृष्ठभूमि पत्ता लगाई अभिलेख राख्न आवश्यक हुन्छ । वनस्पर्ति विज्ञानमा रूखहरूको उमेर र विगतको वातावरणीय चक्रबारे अध्ययन गर्न सकिने प्रविधि विकास गरिएको छ । रूख कटान गर्नु अगाडि वैज्ञानिकहरूलाई खबर दिनसके वनस्पर्तिको उमेर पत्ता लगाउन सकिन्छ ।

तीव्र सहरीकरणको प्रभाव, जमिनको चरम मूल्यवृद्धिका कारण चौतारी वृक्ष हटाई घडेरी बनाउने काम बढेको छ । आर्थिक लाभमा परी पितापुर्खाले बनाएका चौतारी भत्काएर भए पनि जग्गा विक्री गरिएका छन् । कतिपय चौतारी मूल जग्गाधनीबाट जग्गा प्लॉटिङ गर्ने व्यापारीका हातमा गएपछि भत्काइए । विकासका लागि बाटो विस्तार गर्ने क्रममा डोजर लगाइए । यो प्रक्रिया दिनानुदिन बढ्ने देखिएको छ । हरेक नेपालीको वात्यकालको स्मृति कुनै न कुनै चौतारीसँग जोडिएको हुन्छ । धेरैले चौतारी चढेर रूख चढ्न सिकेका छौं । उकालो, गोरेटोमा वरपीपलको चौतारी, छेवैमा पोखरी र पानी पिउने कलधारा पहाडी यात्राका स्मृति हुन् । सहरमा यिनै चौतारी प्रयोग गरेर बालबालिकालाई पर्यावरणीय शास्त्रको ज्ञान दिन सकिन्छ ।

लेखक नेपाल विज्ञान तथा प्रविधि प्रज्ञा प्रतिष्ठानका वैज्ञानिक हुन् ।

वर्ण-व्यवस्था मलजल गर्ने शिक्षा

प्रकाश विक

दैलेखको तीजडाँडा चामुण्डास्थित हिमालय आधारभूत विद्यालयका कक्षा ६ र ७ का गैरदलित विद्यार्थीले ‘दलितले पकाएको खाजा खदिनौं’ भने । विद्यालय प्रशासन केही समय वन्द भयो । भाषाको भद्रपुरस्थित ‘श्री कृष्ण द्वैपायन गुरुकुल वेद विद्याश्रम’को प्रशासनले इलाम ५ का विकास कार्की ढोलीलाई दलित भएकै कारण भर्ना लिएन । यी दुई घटना मिडियामा आएका हुन् । मिडियाले नदेखेका जातीय भेदभाव तथा छुवाछूतका कैयौँ घटना दलित विद्यार्थीले भोग्दै आउनुपरेको छ । शिक्षा प्रणाली हिन्दु पौराणिक मूल्य-मान्यताबाट निर्दिष्ट हुँदै आएकोले कतै यस्ता घटना हुँदै आएका त होइनन् ? शंका उब्जाएको छ । समाजमा जातीय अपराधका घटना किन हुन्छन् ? प्रायः सबैको एउटै जवाफ आउने गर्छ- अशिक्षा कारणले । तर त्यस्तो होइन । छुवाछूत गर्ने समुदाय खासमा बाहुन/क्षत्री हुन् । उनीहरूले आफूलाई स्वधोषित शिक्षित ठान्छन् । छुवाछूत भोग्ने समुदाय अशिक्षित भएकाले हो ? त्यसो त होइन । छुवाछूत शिक्षितले गर्ने व्यवहार अपराध हो ? यो पनि होइन ।

छुवाछूतको मूल स्रोतबारे धेरै अश्रेताको निष्कर्ष हिन्दु वर्ण-व्यवस्था हो भन्ने छ । माथिका उदाहरण पनि यही धार्मिक व्यवस्थाका परिणाम हुन् । छुवाछूत उन्मुलन गर्ने धेरै उपायमध्ये शिक्षा प्रणाली एक हो । तर नेपालको शिक्षा प्रणालीले जातीय छुवाछूतको मुख्य स्रोतबारे अध्ययन, अध्यापन गराउँदैन । वरू पाठ्य सामग्रीले विद्यार्थीलाई अप्रत्यक्ष रूपमा जातीय भेदभाव तथा छुवाछूत गर्न प्रोत्साहन गरिरहेको देखिन्छ । यसै कारण नेपालमा जातीय भेदभाव तथा छुवाछूत जवर्ज रूपमा छ । यसले बाहुन/क्षत्री समुदायलाई शक्तिमा रहन टेवा पुर्‍याएको छ ।

तर्ण-व्यवस्थाबारे मौन पाठ्यक्रम
मानव समाजको विभिन्न पक्षको वैज्ञानिक ढङ्गले अध्ययन गर्ने विषय हो, सामाजिक अध्ययन । केदारभक्त माथेमा भन्छन्, ‘सामाजिक शिक्षा असल नागरिक तयार पार्ने विषय हो । यो विषयमा आफ्नो परिवार, धर्म-संस्कृति, जातजाति, समाज, राज्यव्यवस्था आदिवारे अध्ययन गराइन्छ ।’ तर विद्यालयको सामाजिक अध्ययन विषयको पाठ्यक्रममा नेपाली समाजको वास्तविक तस्वीर भेट्टाउन मुस्किल छ । नेपाली समाज बुझ्न हिन्दु वर्ण-व्यवस्थाबारे बुझ्नु अनिवार्य छ । तर सामाजिक अध्ययन विषयमा यसबारे पाठ्यक्रम छैन । यथार्थ भल्काउने पाठ्यक्रम नभएपछि विद्यार्थीले आफ्नो समाजबारे के बुझ्छन् ? यिनले भविष्यमा कसरी समाज विकासमा टेवा पुर्‍याउलान् ? यी गम्भीर प्रश्न हुन् । सामाजिक अध्ययन विषयमा हिन्दु समाजको नकारात्मक धार्मिक तथा सामाजिक मूल्य-मान्यता, खराब चलन, आपराधिक प्रथा र संस्कृतिबारे गहिरोइमा पुगेर व्याख्या गरिएको छैन, ढाकछोप गरिएको छ । एकथरीलाई म ठूलो हुँ भन्ने आत्मरति र अकोथरीलाई म सानो हुँ भन्ने हीनभावना विकास गराएको छ । यो समाजमा मानव भएर जिउन असफल पाएका दलित समुदायमाथि अर्को विभेद हो ।

दलित समुदायले विगतका शैक्षिक पाठ्यक्रममा असन्तुष्टि व्यक्त गरेपछि केही सवाल हालसालैको पाठ्यक्रममा समावेश गरिएको छ । यो कार्यलाई प्रगतिशील कामका रूपमा लिन सकिँला । तर, सामाजिक अध्ययन विषयको पाठ्यक्रमले दलितका मुद्दालाई सही ढंगले प्रस्तुत गर्न अझै सकेको छैन । कक्षा ३ को सामाजिक अध्ययन विषयको पाठ ३ मा छुवाछूत हटाउनेबारे कथा छ । कथा एक बाहुनले विपत् पश्चात् मुसहरको घरमा बास बसेको र उसैले छोएको खाएको बारे छ । तर समाजमा बाहुन र मुसहर को हुन् ? उनीहरूको सामाजिक स्थिति कस्तो छ ? यस्तो सामाजिक अवस्थाको जड के हो ? एकले अर्कोले छोएको नखानुको कारण के हो ? कथा केही बोल्दैन । छुवाछूतको मुख्य स्रोत के हो ? कतै उल्लेख छैन । ‘छुवाछूत खानपिनमा मात्र त हो नि’ भनेजसरी प्रस्तुत गरिएको छ । यसै पाठको क्रियाकलापमा ‘छुवाछूत सामाजिक अपराध हो’ भनिएको छ । यसलाई अन्य

अपराधलाई सजायको आधारमा विभाजन गरेरजस्तै सामान्य, गम्भीर र जघन्य अपराधमध्ये एक हो भनेको भए साधक हुन्थ्यो । बलात्कार, मानव बेचबिखनलाई नेपालको कानुनले गम्भीर र जघन्य अपराधको सूचीमा राखेको छ ।

कक्षा १० को सामाजिक अध्ययन विषयको एकाइ ४ को पाठ ‘घरेलु हिंसा र छुवाछूत’मा ‘जात, धर्म, पेसा, क्षेत्र, लिङ्ग, अपाङ्गता, शारीरिक प्रणाली आदिका आधारमा गरिने भेदभावलाई छुवाछूत भनिन्छ’ भनिएको छ । यो परिभाषा गलत छ । भेदभाव र छुवाछूतको अर्थ फरक छ । भेदभाव हुँदैंमा छुवाछूत हुँदैन, तर छुवाछूत हुँदा भेदभावसहित अन्य धेरै कुरा हुन सक्छन् । उदाहरणका लागि दुर्गम क्षेत्रबाट आएका कुनै एक तथाकथित ‘उच्च जात’का व्यक्तिलाई काठमाडौँमा सुगम क्षेत्रबाट आएका व्यक्तिले भेदभाव गर्न सक्छन्, तर त्यो छुवाछूत हुँदैन । नेपाली समाजमा छुवाछूत हुने जातको कारणले हो । यो कुरा पाठ्यक्रमले खुला रूपमा भन्न सक्नुपर्‍यो ।

कक्षा १ देखि १० सम्म पढाइने सामाजिक अध्ययन विषयको ‘हाम्रो सामाजिक मूल्य र मान्यता’ एकाइमा यस्ता पाठ राखिएका छन्, जसमा ‘नेपाल सयौँ जातजाति मिलेर बसेको सान्ना फूलबारी हो, एकले अर्कोको सम्मान गर्छन् र धार्मिक सहिष्णुता छ’ लेखिएको छ । जातका आधारमा गरिएको कामको बाँडफाँड वैज्ञानिक छ, यसैले समाज चलेको छ, जातका आधारमा पेसा हुँदैनथ्यो भने समाज अशान्त हुन्थ्यो भन्ने भाव पाठ्यक्रमले दिन्छ । यही समाजमा जातको आधारमा हुने छुवाछूतका कारण कैयौँ दलितले ज्यान गुमाउनुपरेको, शारीरिक र मानसिक हिंसा भोग्नुपरेको कुरा उल्लेख छैन ।

सामाजिक अध्ययन विषयमा समाज बुझ्न केही महत्त्वपूर्ण एकाइ राखिएका छन् । जस्तै- हाम्रो सामाजिक मूल्य र मान्यता, सामाजिक समस्या र समाधान, नागरिक चेतना र हामी र हाम्रो समाज आदि । तर यी एकाइ अनुसार राखिएका पाठले नेपाली समाजको यथार्थ भल्काउँदैनन् । यो विषयको पाठ्यक्रममाथि सरसर्ती अध्ययन गर्दा लाग्छ- नेपालमा जातीय समस्या ठूलो विषय होइन । जातको आधारमा गरिने भेदभाव नेपाली समाजको प्रमुख समस्या हो र यो विषयलाई त्यसरी नै प्रस्तुत गरिनुपर्छ । पाठ्यक्रम मस्यौदा लेखन/परिमार्जन कार्यदल, लेखक छनोट कार्यदल आदिमा एउटा पनि दलित समुदायका व्यक्ति छैनन् । दलितसैत्री पाठ्यक्रम नहुनुको खास कारण यही हो । जातीय विभेद तथा छुवाछूतलाई शैक्षिक संस्था (विद्यालय) ले समेत यो वा त्यो बहानामा लुकाउँदै आएका छन् । काठमाडौँका केही विद्यालयमा विद्यार्थीको जात सार्वजनिक गर्न लगाइँदैन भन्ने कुरा एक पत्रकारले सुनाएका थिए । ढाकछोप गरेर कसरी सामाजिक शिक्षाजस्तो विषय पढाउनसके होलान् ? विद्यार्थीले समाजबारे के बुझ्ने होलान् ? कक्षामा शिक्षकले छुवाछूतबारे के उदाहरण दिएर पढाए होलान् ?

नीति अभाव

व्यक्तिले सामाजिक मूल्य, मान्यता, सिद्धान्त र विचार घर हुँदै समाजबाट सिक्ने हो । उसले समाजमा आफ्नो कुन स्थान छ र आफूले अरूसँग कस्तो व्यवहार गर्नुपर्छ, भन्ने कुरा सामाजिकीकरणबाट सिक्छन् । यसबाट

जे सिके, त्यस्तै व्यवहार यिनले विद्यालयमा देखाउँछन् । यस्तो सामाजिकीकरण रोक्न शैक्षिक प्रणालीमा भेदभाव तथा छुवाछूत विरुद्ध नीति तत्काल लागू गर्नुपर्ने देखिन्छ । विद्यालयमा कुनै व्यक्ति पढ्ने, पढाउने वा जागिर खाने सिलसिलामा ‘कुनै प्रकारको विभेद गर्ने छैन’ भनी हस्ताक्षर गराएर सम्झौता गर्ने अभ्यास कतिपय देशमा छ । कसैले विभेद गरिहाले त्यही अनुसार दण्ड जरिवानाको व्यवस्था हुन्छ । नेपालको शैक्षिक प्रणालीले यस्तो किंमिसको नीति लागू गरे समाजमा चेतना ल्याउनमा सहयोग गर्न सक्छ । विद्यार्थीले आफ्नो विद्यालयमा लागू गरिएको यस्तो नियमबारे घर-समाजमा बताउँछ ।

शक्तिमा रहने औजार

क्रान्तिका मार्क्सवादी दार्शनिक लुइस अल्युसर ‘इंडियोलोजी एन्ड इंडियोलोजिकल स्टेट अपारटस’मा पुंजीपति वर्गलाई शक्तिमा रहन शैक्षिक संस्थाले कसरी मद्दत गर्छ भन्नेबारे उल्लेख गरेका छन् । उनी दमनकारी र वैचारिक दुई प्रकारका राज्य संस्थाबारे चर्चा गर्छन् । दमनकारी राज्य संस्थामा प्रहरी प्रशासन, सेना, अदालत आदि पर्छन् । वैचारिक राज्य संस्थामा विद्यालय, चर्च, ट्रेड यूनियन, नागरिक समाज आदि पर्छ्न् । दुवै खाले संस्थाले पुंजीपति वर्गलाई सबै शक्तिमा रहन मद्दत गर्छन् । उनका अनुसार पुंजीपति वर्गले सबै शक्तिमा रहन वैचारिक राज्य संस्थाको प्रणालीद्वारा मानिसका विचार, मूल्य, मान्यता र विश्वासमाथि नियन्त्रण गर्छ । शैक्षिक प्रणालीले वर्गीय असमानतालाई एक पिढीबाट अर्को पिढीसम्म हस्तान्तरण गर्दै पुनरुत्पादन गर्न सहयोग गर्छ । शिक्षाले सत्य-तथ्य लुकाउँदै वर्गीय असमानतालाई वैधानिकता पनि दिन्छ । गरिवहरू असमानता आवश्यक छ भन्ने हदसम्म पुग्छन् र उनीहरू आफ्नैले आफ्नो अधीनस्थ अवस्था स्वीकार्छन् । यस अवधारणा नेपालको शैक्षिक प्रणालीसँग टु्याकै मेल खान्छ । यसमा वर्गको ठाउँमा जात राखेर बुझ्न सकिन्छ । दलित समुदाय यति धेरै उत्पीडन, दमन र शोषणका वावजूद पनि अधीनस्थको स्थिति स्वीकार्छन् । यो प्रवृति शासन सत्तामा रहने सर्वण जातको जुक्ति बाहेक अरू के हुनसक्छ ?

लेखक अनुसन्धानकर्ता हुन् ।

‘પત્રકારલાઈ જેલ સજાય ડીચિત’

हर्नोई/यांगुन (रोयटर्स)- म्यान्मारकी राज्य सल्लाहकार तथा नोबेल पुरस्कार विजेता आइ सान सुकीले म्यान्मारमा हालै दुई पत्रकारलाई दिइएको जेल सजायको प्रतिक्रिया गरेकी छन् ।

म्यान्मारको एक अदालतले गतसाता
बेलायती समाचार संस्था रोयटर्सका २
पत्रकारलाई ७ वर्षको कारावास सजाय सुनाएको
थियो । उक्त कदम म्यान्मारमा लोकतन्त्र
तथा प्रेस स्वतन्त्रतामाथिको प्रहार भएको भन्दै
अन्तर्राष्ट्रियस्तरमा भत्सना हुँदै आएको छ ।

‘उनीहरूलाई पत्रकार भएका कारण सजाय दिइएको होइन,’ उनले भनिन्, ‘उनीहरूले लिखतहरूको गोप्यतासम्बन्धी कानून उल्लंघन गरेकोमा सजाय पाएका हुन्।’ उनले पत्रकारहरूसँग मुद्दाको पुनरावलोकनको अधिकार रहेको समेत उल्लेख गरिन्।

सुकीले पत्रकारद्वय बा लोन र क्यास सो ओले लिखेहरूको गोप्यतासम्बन्धी ऐनको उल्लंघन पत्रकारको क्यास कागजात संस्केलन गरेको दावी गर्दै उनीहरूलाई दिइएको सजाय जायज भएको जनाइन्। बिहीबार भियतनाम आयाजित पर्व 'वर्ल्ड इकोनोमिक फोरम' को सम्मेलनका क्रममा सुकीले 'अन्तर्राष्ट्रिय स्ञ्चार संस्था गोप्यसंस्ले कानुनको उल्लंघन गरेको' धारणा राखिन्।

पत्रकारलाई सजाय सुनाइएपछि, पहिलो पटक मुख खोलेकी सुकीले गेहँयायामाथिको हिसारोब अनुसन्धान गर्ने क्रममा उनीहरूको गोप्यतासम्बन्धी ऐनको उल्लंघन गरेको अदालतले ठहर गरेको थियो। यानुनको उत्तरी जिल्लास्थित एक अदालतका न्यायाधीश ये लोवलेन पत्रकारद्वय लोन र सो ओले

म्यान्मारकी राज्य सल्लाहकार तथा नोबेल पुरस्कार विजेता आङ सान सुकी बिहीबार भियतनामका राष्ट्रपति ट्रान डाई कआडसँग भेटवार्ता गर्दै । तस्विर : रोयटर्स

लिखितहरूको गोप्यतासम्बन्धी ऐनको उल्लंघन गरी गोप्य कागजात संकलन गरेको प्रमाणित भएको जनाउँदै उक्त फैसला गरेका थिए ।

रोयटर्ससका लागि काम गर्दै आएका दुवै पत्रक म्यान्मारका नागरिक हुन् । फैसला सुनाएका न्यायाधीशले दुवै पत्रकारले राज्यको हितमा असर पुऱ्याउने कार्य गरेको दावी गरेका थिए ।

न्यायाधीशले 'त्यसकारण उनीहरू राज्यको

गोप्यतासम्बन्धी कानून अनुसार दोषी ठहरिएको जनाएका थिए । पत्रकारद्वयलाई प्रहरी अधिकारीले दिएका दस्तावेज लिइरहेका बेला पक्राउ गरिएको थियो । उनीहरूले आफूहरू निर्दोष भएको दावी गर्दै प्रहरीले फसाएको बताएका छन् । ३२ वर्षीय वा लोन र २५ वर्षीय क्याव सोए उत्तर राखिने राज्यमा पर्ने गाउँमा सेनाले १० जना पुरुषको हत्या गरेकोबारे प्रमाण संकलन गरिएकोका थिए ।

म्यान्मारको राखिने राज्यमा सरकारी सेनाले गरेको रोहिंया समुदाय लक्षित १२ महिना लामो कारबाहीमा १० हजारभन्दा बढीको ज्यान गएको थियो । हिंसापछि ७ लाखभन्दा बढी रोहिंया शरणार्थी विस्थापित भइसकेका छन् ।

सन् २०१७ मा राष्ट्रसंघले गठन गरेको नियोगले दुई साता अघि बुझाएको प्रतिवेदनमा म्यान्मारको सैनिक नेतृत्वविरुद्ध मुद्दा चलाउनुपर्ने जनाएको थियो । प्रतिवेदनमा 'म्यान्मारको सैनिक नेतृत्वविरुद्ध अनुसन्धान र अभियोगका लागि पर्याप्त सूचना भएको' उल्लेख गरिएको थियो ।

राष्ट्रसंघीय टोलीले ८ सय ७५ जनासँग गरेको अन्तर्वार्ता तथा भूउपग्रह तस्विर र प्रमाणित काराजातका आधारमा अनुसन्धान प्रतिवेदन तयार पारेको थियो । प्रतिवेदनमा विभिन्न ६ उच्च सैनिक नेतृत्वमाथि नरसंहारमा मद्दा लगाउनुपर्ने जनाएको थियो ।

राष्ट्रसंघले रोहिंय्यामाथिको नरसंहार रोक्न असफल रहेको भन्दै नोबेल पुरस्कार विजेता तथा म्यान्मारका राज्य सल्लाहकार आइ सान सुकीको कडा आलोचना गर्दै राजीनामा दिनुपर्नेसमेत माग गरेको छ ।

यसअघि पत्रकारद्वयलाई बिनासतै रिहा गर्न राष्ट्रसंघ तथा बेलायतले आग्रह गरेका थिए । वा लोन र क्याम सो ओलाई बिनासतै रिहा गरी पुनः काममा फर्कने वातावरण मिलाउनु राष्ट्रसंघले म्यान्मार सरकारलाई आग्रह गरेको हो । बेलायत सरकार पनि 'उनीहरूमाथिको कारवाही प्रेस स्वतन्त्रताको गम्भीर उल्लंघन गरेको' जनाउँदै उनीहरूलाई तुरुन्त रिहा गर्न माग गरेको हो ।

अमेरिकी वार्ता प्रस्ताव चीनद्वारा स्वागत

बेजिङ (एएफपी)- केही समयदेखि अमेरिका र चीनबीच जारी व्यापार युद्ध अन्त्य गर्न अमेरिकाले राखेको वार्ता प्रस्तावको चीनले स्वागत गरेको छ । विश्वका दुई ठूला अर्थतन्त्र चीन र अमेरिकाबीचको विवादले व्यापार युद्धकै रूप लिने अनुमानबीच अमेरिकाले वार्ता प्रस्ताव गरेको हो ।

महिनौदेखि चीन र अमेरिकाले
एकअर्काविरुद्ध प्रतिशोध स्वरूप
करवृद्धिको घोषणा गर्दै आएका छन् ।
तर बुधवार अमेरिकी अर्थमन्त्री

स्टिभेन मुन्चिनले व्यापार विवादका विषयमा छलफल गर्न उच्च चिनियाँ अधिकारीलाई वासिङ्टन आउन निम्तो दिएका थिए ।

चिनियाँ पक्षको के विश्वास छ, भने व्यापारिक विवाद बढ्दै गएमा त्यो कुनै पनि पक्षको हितमा हुने छैन,' बेइजिङमा आयोजित नियमित पत्रकार भेटघाटमा चिनियाँ वाणिज्य मन्त्रालयका प्रवक्ता गाओ फेङले भने। 'बेइजिङले पाएको अमेरिकाको निम्तोलाई हामीले स्वागत गरेका

छैं, उनले भने । फडले दुवै पक्षले छलफलमा उत्राउने विषयबारे कुराकानी अगाडि वहिस्केको जनाए चीनमा रहेका अमेरिकी कम्पनीमाथि करवृद्धिको असर पर्न थालेको समाचार आएसँगै वासिस्टनले वार्ताका लागि आमन्त्रण गरेको हो । अमेरिकी राष्ट्रपति डोनाल्ड ट्रम्पले चीनबाट हुने ५ सय अर्ब अमेरिकी डलर बराबरको आयातमा करवृद्धि गर्ने चेतावनी दिएको एग सातापछि नै अर्थमन्त्री मुन्चिनको नयाँ वार्ता अस्ताव आयएको छ ।

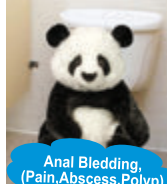
लेजर मेसिनबाट पाइल्सको उपचार

- विशेषतः पाइल्स, फिस्टुला, फिसर, मलद्वार खस्ने, हेमोरोइड्स, मलद्वार दुख्ने, चिलाउने, पोल्ने, मलद्वारमा मासु पलाउने जस्ता रोगहरुको अमेरिकन मेसिनद्वारा नयाँ प्रणालिबाट उपचार गरिन्छ ।
- बाहिरबाट आउनेलाई बस्नको लागि निःशुल्क सुविधा छ ।
- खुल्ला हुने समयः टः३० देखि ५ः०० बजे सम्म (हरेक दिन)

फि
वेकअप

उपचारमा
50% छुट

Anal Bleding,
(Pain, Abscess, Polyp)

हवाइ इन्टरनेशनल हस्पिटल प्रा. लि.

मित्रपाक, वावहलि-७, काठमाडौं, (नेपाल टेलिकमको अगाडि)

फोनः ०१-८८८९६९६, ८८९९९९८८

पुनश्चः चाडपर्व र विदांमा पनि अस्पताल खुल्ला रहनेछ ।

MITSUBISHI MOTORS
Drive your Ambition

MITSUBISHI MOTORS
THREE DIAMOND
DASHAIN OFFER

DISCOUNT FROM 3 LAKHS UPTO 10 LAKHS
1 YEAR COMPREHENSIVE INSURANCE / 1 YEAR ROAD TAX
SPECIAL FESTIVE GIFT

L200

OUTLANDER

PAJERO

PAJERO SPORT

ASX

ALL 2018 MODELS

OUTLANDER
BEST SUV
MID-SIZE 4X4-SEATER
carsifu AWARDS

Sole Distributor of Mitsubishi Motors for Nepal

LEON MOTORS
PRIVATE LIMITED

Visit us at

Opp. Engineering Campus Compound, Pulchowk, Lalitpur, Nepal
Ph: 01-5545466, 5545467
CALL: 9801072170 / 9801072172

Available
SPOT EXCHANGE

बन्दरगाहको नाका खुल्यो, बाटो छैन

■ आनन्द गौतम (ताप्लेजुङ)

ताप्लेजुङमा उत्तर-दक्षिण लोकमार्गको निर्माणाधीन सडक । तस्विर : आनन्द

चीनले ओलाङचुङगोलालाई समुद्री बन्दरगाहसम्म पुग्ने नाकाको रूपमा खुलाए पनि त्यहाँसम्म पुग्ने सडक अत्यवस्थित छ। ताप्लेजुङ सदरमुकाम फुङलिङदेखि चीनको तिब्बतसँग सिमाना जोड्ने सडक निर्माणको काम १२ वर्षमा बल् ४४ किलोमिटर मात्र भएको छ।

सुकेटार विमानस्थलबाट सुरु भएको टु्याक खोल्ने काम फक्तालुङ गाउँपालिका ६ लेलेप पुगेको छ। अब ३० किलोमिटर टु्याक खोल्न बाँकी छ। बनाइएको स्थानमा सडक निकै साँघुरो छ। सुकेटारदेखि रानीपुलसम्मको ४० किलोमिटर सडक यसअघि नै निर्माण भएको हो। यो वर्षदेखि कामको जिम्मा काठमाडौंको एलाइट निर्माण कम्पनीलाई दिइएको छ। उसले ३९ करोड ७६ लाखमा कामको जिम्मेवारी पाएको हो।

यो रकमले ओलाङचुङगोला पुग्नेमा ठेकेदार कम्पनी नै विश्वस्त छैन। निर्माण कम्पनीका प्रतिनिधि राजीव लामिछाने बाटोमा पर्ने चट्टानमा भर पर्छ,' उनले फोनमा भने, 'सामान्य खाले चट्टान निस्कियो भने ओलाङचुङगोलाको बस्तीसम्म पुग्न पनि सक्छ, कडा निस्कियो भने यसै भन्न सकिन्छ।'

कम्पनीले जिम्मेवारी पाएपछि रानीपुलदेखि साढे ४ किलोमिटर टु्याक खोलेको छ। चट्टान नभाएको यो सडक निर्माणमा दुई करोड रूपैयाँ खर्च भएको कम्पनीले जनाएको छ। अब निर्माण हुने सडकको चौडाइ १० मिटर बनाउन प्राविधिकले अनुमति दिएका छन्। पहिला खनिएका सडकको

चौडाइ भने ठूला सवारी चल्ने अवस्थाको छैन।

यो खण्डमा सबैभन्दा बढी चट्टान लुङ्खुङदेखि छ। टासीगाउँ र लुङ्खुङको बस्तीपछि धेरै चट्टान रहेको राजीव बताउँछन्। यहाँ भने ब्लास्टिङ हान्नेर फुटाउनुपर्ने भएकाले धेरै खर्च हुनसक्ने कम्पनीको अनुमान छ। ओलाङचुङगोलाका वासिन्दाले भने गोलाको बस्तीबाट पनि टु्याक खोल्न अनुरोध गरेका छन्।

मेसिन नेपालबाट लैजान सक्ने भए पनि डिजेल ल्याउन समस्या हुने भएकाले कम्पनीले मेसिन लगेको छैन। स्थानीयले उपभोक्तालाई जिम्मा दिएर काम गराउन अनुरोध गरिरहेका छन्।

नेपाल र चीनको सिमाना टिप्ताला भन्ज्याङदेखि गोलाको बस्तीसम्म यसअघि नै स्थानीयले टु्याक खोलेर सडक जोडेका छन्। ओलाङचुङगोलामा जम्मेर देशविदेशमा बसेकाहरूले रकम संकलन गरेर २४ किलोमिटर सडक निर्माण गरेका हुन्। तर बीचमा पुल र सडक मर्मत नहुँदा अहिले सडक नचल्ने अवस्थामा

पुगिसकेको छ।

सडकको समस्त तथा पुल निर्माणमा सरकारले बेवास्ता गरेको छ। अहिले खोलिएको टु्याकमा फक्तालुङ गाउँपालिका ५ र ६ नम्बर वडाको लेलेप र तापेथोक जोड्ने तमोर नदीमाथि ठूलो पुल बनाउनुपर्छ। सिसैवा, तावा, थिवा, सिस्नेखोला, हाङदेवा, फुरुम्बु खोलामा पुल बनाउनु अनिवार्य छ। अहिलेसम्म फुरुम्बु खोलामा मात्रै पुल बनाइएको छ। टु्याक खोल्दा तीनदेखि छ मिटरसम्मको मात्रै भएकाले माथिबाट ढुंगा फरे पनि सडक अवरुद्ध हुने गरेको छ।

आयोजना रातो किताबबाटै हट्यो उत्तर-दक्षिण लोकमार्ग आयोजनालाई सरकारले 'रातो किताब' बाटै हटाइदिएको छ। वर्तमान अर्थमन्त्रीको वजेट वक्तव्यमा प्राथमिकतामा नपरेको सडकका लागि यो वर्ष वजेट नछुट्ट्याइएको हो। यही सडकको नाममा १२ वर्षअघि खोलिएको उत्तर-दक्षिण लोकमार्ग आयोजनाको कार्यालय पनि बस्ने कि उठ्ने अन्योलमा छ।

यात्रु तानातान गर्दा मुद्दा

सुर्खेत (कास)- सहका ठूला बसपार्क हेर्दा जुन वा राजमार्ग छेउछाउका बस स्टप। यातायात व्यवसायी/मजदुरको तानातानीले यात्रु आगित हुने गर्छन्। यात्रुलाई जवजस्ती गाडी चढाउने, सिटभन्दा बढी राख्ने, गालीगलौजको भाषासमेत प्रयोग हुने गरेको छ।

सुर्खेत प्रहरीले भने त्यसरी जवजस्ती गर्नेविरुद्ध कानुनी कारवाहीको प्रक्रिया चालेको छ। यात्रुमाथि अमर व्यवहार गरेको भन्दै प्रहरीले ७ जनालाई पक्राउ गरेको थियो। उनीहरूलाई प्रहरीले अदालतबाट म्याद लिई मुद्दाको तयारीसमेत गरेको छ।

नयाँ जरी मुलुकी अपराध संहिताअनुसार कारवाही थालिएको प्रहरीले जनाएको छ। जिल्ला प्रहरी कार्यालयका डीएसपी श्यामसिंह चौधरीका अनुसार बुधवार पक्राउ परेका ७ जनालाई संहिताको 'अमर व्यवहार गर्न नहुने' महत्वअन्तर्गत मुद्दा चलाउन लागेको हो। बिहीवार अदालतबाट ७ दिनको म्याद लिई थप थुनामा राखिएको छ।

आरोप प्रमाणित भए उनीहरूलाई एक वर्षसम्म कैद वा १० हजार रूपैयाँ जरिवाना वा दुवै सजाय हुनेछ। 'हामीले भिडियो फुटेजसहित उनीहरूलाई पक्राउ गरेका हौं,' डीएसपी चौधरीले भने, 'त्यसैले

कारवाही हुने निश्चित छ।'

बुधवार बिहान जिल्ला प्रहरी, नगर प्रहरी र जिल्ला ट्राफिक प्रहरी कार्यालयको संयुक्त टोलीले सुर्खेत बसपार्कबाट उनीहरूलाई नियन्त्रणमा लिएको थियो। पक्राउ पर्ने यातायात मजदुर सुर्खेत वीरेन्द्रनगर ९ का चक्रबहादुर शाही, गुर्भाकोट ६ का महेश सोमेमगर, कालिकोट खंडाचक्र १ का अर्जुन मल्ल, जुम्ला डुम्रीका रमेश शाही र अछाम तुमबाँदा गाउँपालिका ७ का नमराज न्यौपाने रहेका छन्।

सार्वजनिक यातायात क्षेत्रका कर्मचारीहरूले बसपार्कमा यात्रु तानातान गर्ने गरेको गुनासो बढेपछि प्रहरीले कडाइ गरेको डीएसपी चौधरीले बताए। आफ्नो गाडी नचल्ने यात्रुलाई दुर्व्यवहारसम्म गर्ने गरेको गुनासो प्रहरीकहाँ बारम्बार आउने गरेको थियो। प्रहरीले यसअघि २०७४ फागुनमा समेत यात्रुमाथि दुर्व्यवहार गर्ने ९ जनालाई पक्राउ गरी सार्वजनिक अपराधमा मुद्दा चलाएको थियो। उनीहरू जिल्ला प्रशासन कार्यालयबाट सजाय पाई मुक्त भएका थिए। 'अहिले नयाँ कानुनअनुसार कडा कारवाही हुन्छ,' डीएसपी चौधरीले भने, 'यातायात क्षेत्रमा देखिएको विकृति न्यून गर्न यस्तो कदम चालिएको हो।'

शिक्षक छनोटमा विवाद

जाजरकोट (कास)- आफूले चाहेको व्यक्तिलाई शिक्षक बनाउन नसक्ने अवस्था आएपछि छनोट प्रक्रिया छोडेर व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष हिँडेका छन्। बारेकोट गाउँपालिका-७, गरापलीचौरस्थित सीता आधारभूत विद्यालयका अध्यक्ष मालबहादुर वली परीक्षा स्थलबाट शिक्षक नियुक्ति प्रक्रिया नटुंयाई गएका हुन्।

अध्यक्ष आफुखुसी हिँडेपछि प्रधानाध्यापक रत्नबहादुर थापाले बुधवार स्थानीय प्रशासन गृहारेका छन्। विद्यालयको आधारभूत तहको अंग्रेजी विषय शिक्षण सिकाइ अनुदान कोटाको शिक्षक छनोटका लागि लिइएको लिखित परीक्षाको परिणामपछि अध्यक्ष वली भारेको प्रश्न थापाले बताए। गत आइतबार शिक्षा विकास तथा समन्वय इकाई खलंगामा उक्त शिक्षक छनोटका लागि लिखित परीक्षा भएको थियो। लिखितको नतिजा शिक्षक बनाउन चाहेको

उम्मेदवारको पक्षमा नआएपछि व्यवस्थापन समिति अध्यक्ष वली अन्तर्वाता छोडेर हिँडेका हुन्। आठ परीक्षार्थीमध्ये लिखितमा मोहन विक, धर्मराज थापा र गोपाल थापा अन्तर्वाता राखिएको थियो। अध्यक्ष वली भने अन्तर्वाता नै नगर्ने भन्दै हिँडेपछि छनोटमा समस्या भएको प्रश्न थापाले बताए। लिखितमा चाहेको उम्मेदवार गोपाल थापाभन्दा अन्यले धेरै अंक फरक पाउँदा मौखिकमा उनलाई अधिकतम अंक दिँदा पनि शिक्षक नबन्ने देखेपछि वली प्रक्रियाबाटै भारेको प्रश्नको आरोप छ। विद्यालयलाई दक्ष शिक्षक राख्न खोज्दा अध्यक्षले नमानेको प्रश्न बताउँछन्। शिक्षा ऐन नियमावलीअनुसार व्यवस्थापन समिति अध्यक्षको स यो जकत्वमा ५ सदस्यीय अस्थायी/द्वार शिक्षक छनोट समिति रहने व्यवस्था छ।

CTEVT को प्राबिधिक शिक्षामा केही सिट खाली

❖ कृषि जे. टी. ए.

❖ Civil Sub Overseer

Wonderful Training & Consultancy Pvt. Ltd.

Mahalaxmishan-15, Lalitpur 01-5529626, 9842070010, 9849714432, 9858029637

कलेज खुल्ने समय: बिहान ६:३० देखि बेलुका ५:०० सम्म

पाइल्स, पत्थरी बिना अप्रेशन उपचार

फिसर, ग्याष्ट्रिक, अल्सर, फिस्टुला, बाथरोग, पिनास, टन्सिल, यौन दुर्बलता साथै सम्पूर्ण आयुर्वेद उपचार

केशव आयुर्वेद हस्पिटल

शांतिनगर, काठमाण्डौ

0१-8१0८६८२, ८८8१२५१२0३

VACANCY ANNOUNCEMENT

First date of publication: 14th September 2018

Patan Academy of Health Sciences (PAHS) is seeking qualified Nepali citizens for the following positions on contract basis.

Vacant Positions	Minimal Qualifications	Exam Date, Time & Venue
Assistant Professor in Statistics	Master's degree in relevant subject plus minimum two years teaching experience in Medical School. For additional visit PAHS website.	To be announced later
Lecturer in Surgery, Obs/Gyne, Ophthalmology, General Practice	Master's degree in relevant subject with specialty registration.	To be announced later
Lecturer in Nursing: Community Health Nursing, Psychiatric Nursing, Adult Health Nursing	Master's degree in relevant subject	To be announced later
Staff Nurse	PCL Nursing plus at least one year experience	6 October 2018 at PAHS auditorium
Lab Technician	CMLT Plus at least one year experience	3 October 2018 at PAHS auditorium
Lab Assistant	SLC/SEE with Lab Assistant course completed plus at least one year experience	3 October 2018 at PAHS auditorium
Bio-Statistician for Oxford University Clinical Research Unit (OUCRU-Nepal)	Master's degree in relevant subject plus minimum one year experience. For detail visit PAHS website.	To be announced later
CMA for Oxford University Clinical Research Unit (OUCRU-Nepal)	Pass CMA with one year experience. For detail visit PAHS website.	3 October 2018 at PAHS auditorium

Candidates meeting the above requirements may apply with their certificates, curriculum vitae, recent passport sized photographs and a covering letter along with application form which can be obtained from the office of PAHS or downloaded from PAHS website (www.pahs.edu.np). It is required to present original certificates during the time of interview. Last date for application submission is no later than 28 September 2018 to the following address. However, the last date application submission for the post of Bio-Statistician is 13th October 2018.

Patan Academy of Health Sciences (PAHS)

Office of the Registrar, Lagankhel-5, Lalitpur

Phone: 01-5539003/5545152

लक्ष्मी बैंक लिमिटेड

Laxmi Bank Limited

लक्ष्मी कम्प्लेक्स, हात्तिसार, काठमाडौं

फोन: ४४४४६८४/८५

पो.ब.नं.: १९५९३

Email: info@laxmibank.com, URL: www.laxmibank.com

थुनामा राख्ने आदेश सदर

विराटनगर (कास)- संगठित अपराध, सून तस्करी र सनम शाक्य हत्या मुद्दाका थप ३ अभियुक्तलाई उच्च अदालत विराटनगरले थुनामा राख्ने आदेश दिएको छ। जिल्ला अदालत मोरङले यसअघि गरेको आदेश सदर गर्दै उच्चले यस्तो आदेश दिएको हो।

न्यायाधीश धीरबहादुर कार्की र हरिप्रसाद भण्डारीको इजलासले बिहीवार डीएसपी सञ्जयबहादुर राउतलाई थुनामा राख्ने आदेश सदर गरेको हो। यसअघि बुधवार र मंगलवार अभियुक्तहरू तुलाराम थारु र लक्ष्मा शेर्पालाई पनि थुनामा राख्ने जिल्लाको आदेश उच्च अदालतले सदर गरेको थियो।

यसैगरी यो मुद्दामा अरू ३ अभियुक्तलाई थुनामा राख्न मातहत

अदालतले दिएको आदेश बेरीतको नभएको भन्दै उच्च अदालतले सदर गरेको थियो। अभियुक्तहरू पुण्यप्रसाद लामा, सम्भर तोलाङगे र राजन कुमारको हकमा उच्च अदालतले जिल्लाकै सदर गर्दै आदेश बेरीतको

सुन तस्करी र हत्या प्रकरण

नभएको ठहर्‍याएको हो। मुख्य न्यायाधीश क्लरल भर्तेल र उमेशकुमार सिंहको इजलासले लामा र तोलाङगेको मुद्दामा सुनुवाइ गरेको थियो। त्यसैगरी हरिप्रसाद भण्डारी र ऋषिराम दवाडीको इजलासमा राजनकुमारको मुद्दा सुनुवाइ भएको थियो। जिल्ला अदालतले पुर्पक्षका लागि थुनामा

राख्ने आदेश दिएपछि त्यसबेला प्रचलित मुलुकी ऐन अदालती बन्दोबस्तको १७ नम्बरबमोजिम अभियुक्त कामतर्फबाट कानुन व्यवसायीले उच्च अदालतमा निवेदन दिएका थिए।

जिल्ला अदालतको आदेश बेरीतको भएको भन्दै उनीहरूले आदेश बदर गर्न माग गरेका थिए। अभियुक्तहरू डीआईजीहरू गोविन्द निरौला र श्याम खत्री, एसएसपी दिवेश लोहनी, एसपी विकासराज खनाल, डीएसपी प्रजित केसी, सर्द बालकृष्ण सञ्जेलगायतका तर्फबाट कानुन व्यवसायीहरूले उच्च अदालतमा निवेदन दिएका थिए। ती निवेदनमा सुनुवाइ हुन बाँकी रहेको अदालतले जनाएको छ।

‘जनसत्ता’ को विद्युत्ले लाभ

रुकुम पूर्व (कास)- तत्कालीन विद्रोही माओवादी र राज्यपक्षबीच लडाइँ सकिएर शान्ति प्रक्रिया सुरु भएको दशक विवितसक्यो। यसबीच धेरै परिवर्तन भए। तत्कालीन माओवादीले सशस्त्र युद्धका क्रममा धेरै ठाउँमा भौतिक संरचना निर्माण गरेको थियो। त्यस क्रममा विद्यालय, सहिदगेट, कम्प्युन, चौतारा, विद्युत्गृह बनाए। माओवादीले सञ्चालन गरेका त्यस्ता धेरै संरचना हराए, यहाँको एक आयोजना भने सञ्चालनमा छ।

सिस्ने गाउँपालिका २, छिपखोला तथा साविकको प्याङ गाविस १ मा माओवादीले बनाएको विद्युत् आयोजना अहिले

CTEVT को प्राबिधिक शिक्षामा केही सिट खाली

❖ भेटनरी जे. टी. ए.

❖ Medical Lab Assistant

❖ कृषि जे. टी. ए.

❖ Civil Sub Overseer

व्यवसायिक कृषुपालन, पशुपालन र माछापालनको तालिम भद्र २८,२५ र ३० गते हुनेछ ।

(CHEDC) तथा डमरल्ड टेक्निकल कलेज

बालाञ्च, काठमाडौं ०१-४३८०६८४, ८८०३६७८०१, ८८६०८४७२७६, ८८४९४६३८२१, ८८४९५८२५३

कलेज खुल्ने समय: बिहान ६:३० देखि बेलुका ५:०० सम्म

अण्डाको उपभोक्ता मूल्य

प्रति गोटा रु. १४/- मात्र

नेपाल अण्डा उत्पादक संघ

केन्द्रीय कार्यालय, चितवन

फोन ०५६-५७९६४६, ५७९५४०

हार्दिक बघाई

यस संस्थाका डाइरेक्टर

ई. डिल्लीरमण निरौला ज्यू

नेपाल सरकारद्वारा नेपाल इन्जिनियरिङ्ग परिषद्को गरिमामय अध्यक्ष पदमा नियुक्त हुनभएकोमा वहाँलाई हार्दिक बघाई तथा कार्यकालको सफलताको लागि शुभकामना व्यक्त गर्दछौं।

टेक स्टुडियो अफ इन्जिनियरिङ्ग परिवार

डिल्लीबजार, काठमाडौं

घडेरी किस्तामा

क्षेत्रफल	बैना गर्न	पास गर्न	घट्दो किस्ता रु.
४ आना	८ लाख	८ लाख	३०,६६७/-
५ आना	१० लाख	१० लाख	३८,३३४/-
६ आना	१२ लाख	१२ लाख	४६,०००/-

तिशेषताहरू:

बाटो २० फिट । पानी, विजुली, स्कूल, कलेज, हस्पिटल तथा यातायातको सुविधायुक्त हुँदै गएको तत्काल घर बनाउन मिल्ने ठाउँ ।

अहिले पनि नकिने कहिले किन्ने ?

फिल्ड हेर्नका लागि

राम ८८०३४२१३३, भैरब ८८४९४६३२३३

बबिता ८८०८४३७०३७

कर्मचारी आवश्यकता

नेपाल राष्ट्र बैकबाट 'घ' वर्गको इजाजत प्राप्त बोमी माइक्रोफाइन्स वित्तीय संस्था लिमिटेडको लागि देहाय बमोजिमका पदहरूमा कर्मचारी पदपूर्ति गर्नुपर्ने भएकोले ईच्छुक नेपाली नागरिकहरूबाट निवेदन आह्वान गरिन्छ।

१/०७५/७६ शाखा प्रमुख-अधिकृत/सहायक श्रेणी-केही

कनिष्ठ अधिकृतको हकमा कुनै पनि विषयमा स्नातक तह उत्तिर्ण गरी लघुविन्तमा २ वर्ष वा प्रविणता प्रमाणपत्र तह उत्तिर्ण भई लघुविन्तमा ५ वर्षको कार्यानुभव भएको। वरिष्ठ सहायक/सहायकको हकमा कुनै पनि विषयमा स्नातक तह उत्तिर्ण गरी लघुविन्तमा १ वर्ष वा प्रविणता प्रमाणपत्र तह उत्तिर्ण भई लघुविन्तमा २ वर्षको कार्यानुभव भएको। आवेदन गर्ने पद वा सो भन्दा एक तह तलको पदमा अनुभव हुनुपर्ने, अनिवार्य सवारी चालक अनुमति पत्र (मो.सा.) भएको।

२/०७५/७६ प्रशिक्षाधी सहायक-सहायक श्रेणी-केही

कनिष्ठा एस.ई.ई. (सि ग्रेड) वा सो सरहको परीक्षा उत्तिर्ण भएको। सि.एस.ए./कम्प्युटर प्राविधिक, कृषि प्राविधिक (जे.टी.ए) लगायत अन्य प्राविधिक विषय उत्तिर्ण गरेको तथा सवारी चालक अनुमति पत्र (मो.सा.) भएकालाई विशेष प्राथमिकता दिइनेछ।

उमेरको हद्द : कनिष्ठा १८ वर्ष पुरा भइ ३५ वर्ष ननाएको। अधिकृत स्तरको हकमा कनिष्ठा २१ वर्ष पुरा भइ ४० वर्ष ननाएको।

परिक्षाको किसिम : विज्ञापन नं. १ को लागि अन्तर्वार्ता, विज्ञापन नं. २ को लागि लिखित तथा अन्तर्वार्ता र प्राविधिक तर्फका आवेदकको लागि अन्तर्वार्ता मात्र। आवेदन फारम यस संस्थाको Website:www.womimfi.com बाट डाउनलोड गरी प्राप्त गर्न सकिने छ।

लिखित परिक्षा : मिति २०७५ असोज २० गते शनिवार वित्तीय संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय, आस्थाचोक भरतपुर-१२, चितवनमा हुनेछ।

विशेष दिने अन्तिम मिति : २०७५ असोज १३ गते।

परिक्षा दस्तुर : परीक्षा दस्तुर रु ३००/- लाग्नेछ। उक्त रकम यस वित्तीय संस्थाको नाममा रहेको **राष्ट्रिय वाणिज्य बैंक लि., खातिखोला शाखाको खाता नं. १०८००००५३८०१ वा एम् बैंक लि., धाकँ शाखाको खाता नं. १०३११६००६१४७३००००००१** मा जम्मा कर्तामा आवेदकको नाम लेखी जम्मा गर्नु पर्ने छ।

नोट : यस वित्तीय संस्थाको शाखा विस्तार गरिने जिल्लाहरू ईलाम, तेह्रथुम, नुवाकोट, रसुवा, सिराहा, सप्तरी, धनुषा, बर्होतरी र मुसरीका स्थानियहरूलाई प्राथमिकता दिइने छ। प्रशिक्षाधी सहायकको हकमा न्युनतम योग्यता पुगेका र तोकिएको दस्तुर बुझाएको बैंक भौचर सकल प्रति लिई आउनेलाई परिक्षामा सहभागी गराइनेछ।

आवेदन फारम फडाउने ठेगाना : इमेल मार्फत hrwomi@gmail.com वा बोमी माइक्रोफाइन्स लिमिटेड संस्थाको केन्द्रीय कार्यालय, भरतपुर १२, आस्थाचोक, चितवन फोन नं.: ०५६-५२०४०६

बाढीले बगाएर ४ को मृत्यु

■ **आषा गुरुङ** (लमजुङ)

भीषण वर्षाका कारण जिल्लामा मृत्यु हुनेको संख्या ४ पुगेको छ। बाढीले बगाएर हराइरहेका मर्स्याङ्दी गाउँपालिका ३, अर्खले बेसीकी ९५ वर्षीया ललितमाया गुरुङको शव बिहीवार बिहान प्रहरीले घटनास्थलबाट निकालेको हो ।

सोही स्थानमा बुधवार हराएका मर्स्याङ्दी गाउँपालिका ४, नासकुचेका अन्दाजी ५५ वर्षीय तुलसी भन्नेना राजु लामा अझै फेला परेका छैनन् । बाखा चराउँदै गर्दा बुधवार दिउँसो पहिरो आएपछि भान्ने क्रममा ढुगाले लागेर मर्स्याङ्दी ५ घर भई हाल मर्स्याङ्दी ५ श्रीचौरमा बस्दै आएकी ४८ वर्षीय विष्णुकली गुरुङको मृत्यु भएको थियो । पहिरोले पुरिँदा मर्स्याङ्दी गाउँपालिका ३, तरापु पल्लोटारीका ६० वर्षीया अतिरूपा थापा र उनकी ९ वर्षीया नातिनी सिरस थापाको मृत्यु भएको थियो । यस्तै, दोर्दीखोला जलविद्युत् आयोजनाको निर्माणार्थीन पावरहाउसमा कार्यरत बर्दिया जिल्ला ठाकुरद्वार नगरपालिका ५ का ३० वर्षीय बलिराम चौधरी र २५ वर्षीय लक्ष्मीप्रसाद थारूको अवस्था अज्ञात छ । उनीहरूलाई मर्स्याङ्दी नदीले बगाएको थियो । प्रमुख जिल्ला अधिकारी भकनराथ ढकालले पहिरोमा फसेका र घाइते सबैको नेपाली सेनाको हेलिकप्टरमाफत उद्धार गरिएको बताए ।

उनका अनुसार बेसीसहरदेखि नै पहिरो गएको ठाउँसम्म सडक अवरुढ छ । 'सुरुमा

लमजुङमा भीषण वर्षापछि बाढीपहिरोले घाइते भएका स्थानीयलाई सेनाको हेलिकप्टरमाफत उद्धार गरिँदै ।

 तस्विर : आषा

नेपाली सेनाको ठूलो हेलिकप्टरमाफत उद्धार प्रयास गर्यौं । सबै भिरालो ठाउँ भएकाले पहिले एकजनाको मात्र उद्धार गर्न सक्यौं । पछि सानो हेलिकप्टरमाफत सबै घाइतेको उद्धार गर्यौं,' उनले भने । मृतक

भएकै ठाउँमा डाक्टर पुर्‍याएर मृतकको पोस्टमार्टम गरिएको छ । पहिरोमा फसेका करिब ३० जनालाई रामबजारको सुरक्षित स्थानमा लीएको छ । बाढीपहिरोपीडितलाई खाद्यान्नलगायत राहत वितरण गरिएको

छ । श्रीजंग गणका गणपति शिखर जवराले हेलिकप्टरमाफत सबै घाइतेलाई उद्धार गरिएको बताए । डीएसपी यादव ढकालका अनुसार पहिरोमा परेर मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाका

मनाङसँग सडक सम्पर्क टुट्यो

भीषण वर्षापछिको बाढीपहिरोले बगाएको लमजुङको मर्स्याङ्दी गाउँपालिका ४, रामबजारका घर ।

 तस्विर : कान्तिपुर

लमजुङ (कास)- मनाङको चामे गाउँपालिका अध्यक्ष लोकेन्द्र घले हिमालपारिको जिल्ला मुस्ताङ घुमेर बेसीसहर हुँदै बुधवार मनाङ जाँदै थिए । करिब ३ वजेतिर मुसलधारे वर्षासँगैको बाढीपहिरोले अर्खलेबेसीको घरसहित मानिस बगाएपछि, उनी रोकिए । मनाङमा फिल्म सुटिङ गरी फर्कदै गर्दा कलाकार रामप्रसाद गुरुङ रामबजारको बाढी र पहिरोमा रोकिए । मर्स्याङ्दी गाउँपालिका ३देखि ४ सम्मका विभिन्न ठाउँमा पहिरो जाँदा बुधवार ४ जनाको मृत्यु भयो, एक बेपत्ता छन् । दिउँसोसम्म केही स्थानको सामान्य अवरोधबाहेक सवारी आवागमन निवाध थियो । चक्रीय अल्पपूर्ण पदमार्गको उक्त बाटोमा पर्यटक हिँडिरहेका थिए । करिब ३ वजेबाट मुसलधारे वर्षाले बाढीपहिरो हुँदा धनजनको क्षति भयो । सडक क्षतविक्षत हुँदा सवारी र मानिसको आवागमन पूर्ण ठप्प छ । बेसीसहर ६, खखरे पहिरोदेखि मर्स्याङ्दी गाउँपालिका ४, च्याम्चेसम्मको बाटोमा पहिरो जाँदा हिमाली जिल्ला मनाङसँगको सडक

सम्बन्ध टुटेको छ । मनाङ र लमजुङको मर्स्याङ्दी गाउँपालिकाको आधा भागमा खाद्यान्न ढुवानी पनि ठप्प छ ।

करिब २५ देखि ३० किमि सडक ठाउँठाउँ क्षतविक्षत भएपछि तत्काल मर्मत हुने सम्भावना क्षीण बनेको छ । बीचमै रोकिएका पर्यटक तथा सर्वसाधारणको प्रहरी र सेनाले उद्धार गरेको छ । ५ वर्षअघि नेपाली सेनाले सरकारलाई हस्तान्तरण गरेको बाटो गत वर्ष अर्खलेबेसीमा पहिरो जाँदाको करिब १० दिन बन्द र यस वर्ष भदौ २५ गते एक रात, ३ दिनबाहेक अघिपछि २४ घण्टा पनि बन्द भएको थिएन । अहिले खरखरेसँगै खुदी, भुलभुले, सिउरुङबेसी, अर्खलेबेसी, घोष्टेभीर, काफ्रेभीर, रामबजार, स्यांगे, श्रीचौर, जगत, च्याम्चेलगायत ठाउँमा पहिरो गएको प्रमुख जिल्ला अधिकारी भक्तकाज ढकालले बताए । उनका अनुसार डिभिजन सडक कार्यालय र मर्स्याङ्दी करिडोरमा निर्माणार्थीन जलविद्युत् आयोजनाका एक्साभेटर र डोजरले पहिरो पन्छाएका छन् । प्रयास गर्ने हो । पूर्ण सडक कहिले खुल्छ, यसै

भन्न सकिँदैन,' उनले भने, 'ठाउँठाउँमा विस्कलक पदार्थ प्रयोग गरी सडक बनाउनुपर्ने हुन्छ ।'

मर्स्याङ्दी गाउँपालिका ४ का वडाध्यक्ष सुमन गुरुङले सडकमा जतातलै पहिरो गएपछि मनाङ र लमजुङबीचको सडक सम्बन्ध टुटेको बताए । 'जहाँतहीँ पहिरो छ। पहिरो खुलाउन महिना दिन लाग्न सक्छ,' उनले भने । गाउँपालिका अध्यक्ष अर्जुन गुरुङका अनुसार पर्यटकीय मौसम सुरु भएको छ । दसैँतहार नजिकिँदै छ । 'पहिरोले स्थानीयलाई आवतजावतमा समस्या भयो नै । पर्यटकलाई पनि गाह्रो बनायो,' उनले भने । उनका अनुसार पारिपट्टि बाहुनडाँडाबाट पुरानो पैदलमार्ग भए पनि सडक निर्माण भएपछि ती पदमार्ग जीर्ण बने । पदमार्गमा समेत पहिरो गएकाले आवतजावत गर्न सहज छैन । सेनाको हेलिकप्टरमाफत घाइतेको उद्धार गर्नुका साथै उक्त पहिरोको बिहीवार नेकपा संसदीय दलका मुख्य सचेतक देव गुरुङ, संविधानसभा सदस्य जमीन्द्रमान घले, गृहमन्त्रालयअन्तर्गत विपत् व्यवस्थापन महाशाखा प्रमुख सहसचिव इन्दु धिमिरे लगायतले निरीक्षण गरे । 'बाटो तत्काल खुल्ने स्थिति छैन । केन्द्रीय तहमा पहल गर्छु,' नेकपा नेता गुरुङले आश्वासन दिए । नेता घलेले उक्त सडक मनाङका लागि 'लाइफलाइन' रहेकाले यसलाई चाँडो खोल्न पहल गरिने बताए । सहसचिव धिमिरेले यस प्रकारको विपत् सहच नभएको भन्दै चाडवाड नजिकिँदै गएको बेला भन्न यसले नागरिकमा थप समस्या त्याएको बताइन् । 'मन्त्रालयबाट सबै खालको बल प्रयोग गरी छिटो बाटो खुलाइनेछ,' उनले भनिन् ।

करिब ६५ किमि बेसीसहर-चामे सडक लमजुङतर्फ ३५ र मनाङतर्फ ३० किमि पछि । मनाङतर्फ चामे नजिकै तिर्छुङलडामा यस वर्ष पहिरो गाएर एक्साता बन्दबाहेक खासै समस्या छैन ।

धाचँ गाउँपालिका ७, लापुको खानीगाउँमा घरको आँगनमा परेको चिरा ।

 तस्विर : कान्तिपुर

■ **हरिराम उप्रेती** (गोरखा)

धाचँ गाउँपालिका ७, लापुको खानीगाउँमा पहिरो त्रासले ४० घरधुरी विस्थापित भएका छन् । लगातारको वर्षासँगै बस्तीको माथिबाट पहिरो चल्नुका साथै जमिन चिरा पर्न थालेपछि गाउँले डराएर सुरक्षित ठाउँमा सरेका हुन् ।

'तीन साता भयो, नजिकैको चौरमा पाल टाँगेर सुत्न थालेका छौ,' स्थानीय साँचन गुरुङले भने । गाउँ नजिकैको दुइसुइ खोलामा आएको बाढीले वस्ती क्षेत्र कटान गर्न थालेको उनले बताए । ४० घरमध्ये १९ घर भने भासिन सुरु भएको स्थानीय चन्द्रमान गुरुङले बताए । 'माटो माथि आउँछ, ढुंगाहरू तल ढाँचन थालेको छ,' उनले भने, 'दबिएका घरको जस्ता फिकेका छौं । माटोको घरको काठपात फिक्न सजिलो छ, सिमेन्ट घरको त त्यही काठपात पनि फिक्न सकेका छैनौं ।' सिमेन्ट जोडाइका घर भत्काएर काठपात फिक्न अर्घ्यारो परेको उनले बताए । 'माटो ढाँबिँदै गएको छ, पक्की घरभित्र छिर्न पनि डर भयो,' उनले भने । वैकल्पिक स्थानमा बसोबासका लागि सरकारले व्यवस्था गरिएर पुरानो घरका काठपात प्रयोग गर्न मिल्ने भन्दै सुरक्षित राखिएको स्थानीय बताउँछन् ।

बस्ती माथिको जंगल डाँडामा ठाउँ-ठाउँमा पहिरो गएपछि स्थानीय बंसीत भएका हुन् । 'धेरै ठाउँ भासिएको छ,' गुरुङले भने, 'कलियेर पहिरो जान्छ,

विभिन्न गाउँका १० जना घाइते भएका छन् । खुट्टा भाँचिएका अर्खलेबेसीकी ७० वर्षीया फूलमाया गुरुङको लमजुङमा उपचार हुन नसकी चितवनस्थित चितवन मेडिकल कलेज लीएको छ । श्रीचौरकी मेनका घले, अर्खलेबेसीकी पार्वती गुरुङ, घोष्टेका दलबहादुर तामाङ, उरमाया तामाङ र नयनमाया तामाङको लमजुङ जिल्ला सामुदायिक अस्पतालमा उपचार भइरहेको छ । रामबजारका रेलकाशी गुरुङ, देवबहादुर गुरुङ, तरापु पल्लोटारीका टेकमाया खत्री, कृष्ण थापा, रसिद थापा, सिजन थापा, तनहुँ घर भएका डोजर चलाक समीर विकलगायतको स्थानीय स्वास्थ्य संस्थामा उपचार गरिएको छ ।

पहिरोले रामबजारमा ३ घर बगाएको छ । अर्खलेबेसीमा ३ घर बगाएको छ । बाहुनडाँडामा ३ घर बगाएको छ । उक्त क्षेत्रमा विद्युत् र खानेपानी अवरुढ छ । बाढीपहिरोले अर्खलेबेसीको टाउट माछा पनि बगाएको छ । स्यांगेको खुसीराम परियारको गोठ भत्किएर ५ बाखा मरेका छन् । मृतक विष्णुकली गुरुङको २७ बाखा हराएका छन् । पहिरोले एउटा भैँसीसमेत मरेको छ । प्रजिअ ढकालका अनुसार बिहीवार विहानै जिल्ला विपत् व्यवस्थापन समिति, सुरक्षा समितिको बैठक बसेर खोज, उद्धार तथा क्षतिबारे बुझिएको र उद्धार गर्नुपर्नेको उद्धार भइसकेको छ । पहिरोले एउटा ट्याक्टर, एउटा मिनी ट्रक, ३ जिप पुर्नुका साथै ३ मोटरसाइकल बगाएको प्रहरीले जनाएको छ ।

खानीगाउँका ४० घर विस्थापित

व्यवसायीद्वारा सुरक्षा माग

अर्जुन राजवंशी (गौरीगन्ज, कापा)

नेपाल-भारत सीमा क्षेत्रमा हत्या, अपहरण, लागूपदार्थ कारोबारलगायत आपराधिक गतिविधि बढेको भन्दै सीमावर्ती वजारका व्यवसायीले सुरक्षा व्यवस्था कडा गर्न माग गरेका छन् ।

जिल्लाको दक्षिण-पश्चिम गौरीगन्ज र खजुरगाछीका व्यवसायीले आपराधिक घटना बृद्धि भएकाले आफूहरू असुरक्षित भएको बताए । उनीहरूले सीमावर्ती वजार भएकाले विशेष सुरक्षा मागसमेत गरेका छन् ।

गौरीगन्ज गाउँपालिका ६ सीमा क्षेत्रनजिकै सोमबार साँझ दमक नगरपालिकाका कपडा व्यापारी खेमराज पौडेलको हत्या गरिएको थियो । व्यवसायीले खुला सीमा नाकाका कारण लागुऔषध प्रयोगकर्ताको खुलेआम आवतजावत र हत्या गरेर भारत पर्ने अवस्थाका कारण आफूहरू असुरक्षित भएको बताएका छन् ।

भापा उद्योग वाणिज्य संघ शाखा गौरीगन्जका अध्यक्ष मखना महतोले लगातारको आपराधिक क्रियाकलापले स्थानीयवासी र व्यापारी त्रसित बनेको बताए । उनले गौरीगन्जको सीमाक्षेत्र आपराधिक क्रियाकलापका लागि सुरक्षित स्थान बन्दै गएकामा चिन्ता व्यक्त गरे । गौरीगन्ज ३ का अध्यक्षसमेत रहेका महतोले स्थानीय प्रशासनले अन्य ग्रामीण हाटभन्दा विशेष खालको सुरक्षा रणनीति अपनाउन जरुरी रहेको बताए । गौरीगन्ज बजार क्षेत्रमा तीन साताअघि एक भारतीय युवकले एक बालकलाई बन्धक बनाएर हत्या प्रयास गरेका थिए ।

लागूपदार्थ प्रयोग गरेर आएका भारत विहार किसनगन्ज जिल्ला दिगलबैक गाउँ पञ्चायतका २५ वर्षीय ओमप्रसाद सिंहले स्थानीय १० वर्षीय सुजन ताजपुरियालाई दिउँसै एक घरमा बन्धक बनाएर हत्या प्रयास गरेका हुन् । घाँटीमा चक्क राखेर बन्धक बनाएका कारण बालकको घाँटी र हातका औंलामा चोट लागेको थियो । ३ वर्षअघि पनि गौरीगन्जस्थित सीमा क्षेत्रमै तत्कालीन जुनेपानी गाविसका भाइकाजी अधिकारीको हत्या गरेर शव फालिएको थियो । 'हत्याजन्त्र घटनाले यो क्षेत्र पूर्णरूपमा असुरक्षित रहेको आभास हुन थालेको छ,' गौरीगन्जका कपडा व्यवसायी शोभाकान्त दासले भने, 'यो अवस्था स्थानीय र व्यापारीका लागि निकै दुख्द हो । पछिल्लो हत्याकाण्डले गौरीगन्जभन्दा बाहिरका व्यापारसँग प्रत्यक्ष असर परेको छ ।' उनले दमकका व्यवसायी पौडेलको हत्या गौरीगन्जका व्यापारीले नै गरेकोले गौरीगन्जप्रतिको मानसिकता नकारात्मक बनेको उनले बताए । व्यवसायी रामप्रसाद राजवंशीले लागूपदार्थ प्रयोगकर्ताको नयाँ नाकाका रूपमा गौरीगन्ज विकास भएको जनाए । उनले धरान, विराटनगरलगायतका युवाले गौरीगन्जलाई लागुऔषध उपलब्ध हुने नाकाका रूपमा लिनु थालेको बताए ।

गाउँपालिका अध्यक्ष बाबुराजा पौडेलको हत्या विरोधमा गौरीगन्जका व्यवसायीले बिहीवार पसल बन्द गरे । हत्याको विरोध तथा श्रद्धाञ्जलीस्वरूप बजार बन्द गरेको वाणिज्य संघका अध्यक्ष महतोले बताए । संघको आहवानमा गौरीगन्ज र खजुराछी वजारको करिब २ सय ५० पसल बन्द रहे । यस्तै पौडेलको हत्या विरोधमा दमकका व्यापारीले मौन जुलुस प्रदर्शन गरेका छन् ।

बजार बन्द
व्यवसायी पौडेलको हत्या विरोधमा गौरीगन्जका व्यवसायीले बिहीवार पसल बन्द गरे । हत्याको विरोध तथा श्रद्धाञ्जलीस्वरूप बजार बन्द गरेको वाणिज्य संघका अध्यक्ष महतोले बताए । संघको आहवानमा गौरीगन्ज र खजुराछी वजारको करिब २ सय ५० पसल बन्द रहे । यस्तै पौडेलको हत्या विरोधमा दमकका व्यापारीले मौन जुलुस प्रदर्शन गरेका छन् ।

कार्यालयमै बसेर काज भत्ता

ओखलढुंगा (कास)- नापी कार्यालय प्रमुख इन्द्रकुमार साहले कार्यालयमै बसेर काज लेब्दै भत्ता लिएका छन् । उनले भत्ताकै लागि यसो गर्ने गरेको आरोप छ । अन्य कर्मचारी फिल्ड पठाएर आफ्नोसहित काज लेखेर भत्ता लिने गरेको अरू कर्मचारी बताउँछन् ।

भदौ १० देखि १५ सम्म चिसंखुगढी र मानेभन्ज्याङ गाउँपालिकाको जग्गा किताकाटका लागि चार कर्मचारी फिल्डमा पठाएका थिए । तर उनले हाजिरीमा ६ दिनको फिल्ड काज' लेखेका छन् । त्यस अवधिमा साह कार्यालयमै थिए । चिसंखुगढी गाउँपालिकामा देवबहादुर खड्का र दीपक न्यौपानेलाई फिल्ड खटाइएको थियो । मानेभन्ज्याङमा गणेश विक र बाबुराम केसी गएका थिए । फिल्ड गए पनि देवबहादुर खड्काको काज भापान्न । उनको सट्टा नापी अधिकृत साहले काज लेखेर भत्ता लिए । कार्यालयकै कर्मचारीहरू प्रमुख साहले काज लेखेको अवधिमा कार्यालयमै रहेको बताउँछन् । 'हाकिमलाई हामीले कार्यालयमै देखेका हो,' एक कर्मचारीले भने, 'त्यसबीचमा उहाँ कतै जानुपुगेको थाहा छैन ।'

उनले हाजिरीमा काज लेखेकै अवधिमा जग्गा पास गर्न किताकाट गर्न पठाइएका लिखतहरू प्रमाणित गरेका छन् । प्रमुख साहले प्राविधिकको काम र कार्यालयको काम दुवै भ्याउनुपर्ने भएकाले व्यावहारिक रूपमा यस्तो देखिएको बताए ।

'भत्ता लिने उद्देश्यले यस्तो गरेको होइन । फिल्डमा पुगेकै हो,' उनले भने, 'कार्यालयका कतिपय काम म आफै नहुँदा रोकिए अवस्था हुने भएकाले अलिकति फिल्डको काम भ्याएर कार्यालयको काम पनि गरेको हुँ । सेवा धेरै दिन खोज्दा उल्टै बदनमा गर्ने कोसिस भएको छ ।'

नापीले फिल्ड रेखांन्, दूरी प्रमाणितलगायत काममा राजस्वको रसिद काटनुपर्ने नियमविपरीत काम गर्ने गरेको छन् । सरकारले तोकेको दूरीअनुसार राजस्व लिनुपर्नेमा सेवाग्राहीसँग सीधै रकम लिने गरेका हुन् ।

आर्थिक वर्ष ०७५/७५ मा दूरी प्रमाणित गर्न काठ कटान तथा छापान, फर्निचर उद्योग सञ्चालनलगायतका काममा नापी कार्यालयले १ सय ३० भन्दा बढी किताको दूरी प्रमाणित गरेको छ । दूरी प्रमाणित भएका कुनै काममा हालसम्म राजस्व दाखिला भएको छैन । काठ निकासीको काम गर्दै आएका व्यवसायी रविन कार्कीले पटकपटक रकम लिने पनि रसिद दिएको बताए ।

यस विषयमा भने प्रमुख साहले हालसम्म आफूले राजस्व दाखिला नगरेको रकम कसैबाट नलिएको बताए । 'राजस्व लिने चलन पहिलेदेखि नै थिएन । हामीले दूरी प्रमाणित कार्यालयमै बसेर नसक्का आधारमा गरिरिन्छौ ।'

अर्थ वाणिज्य

व्यावसायिक संस्थाको
संख्या ९ लाख २२ हजार
३४ लाख ८ हजारलाई जागिर

काङ्तिपुर संवाददाता (काठमाडौं)

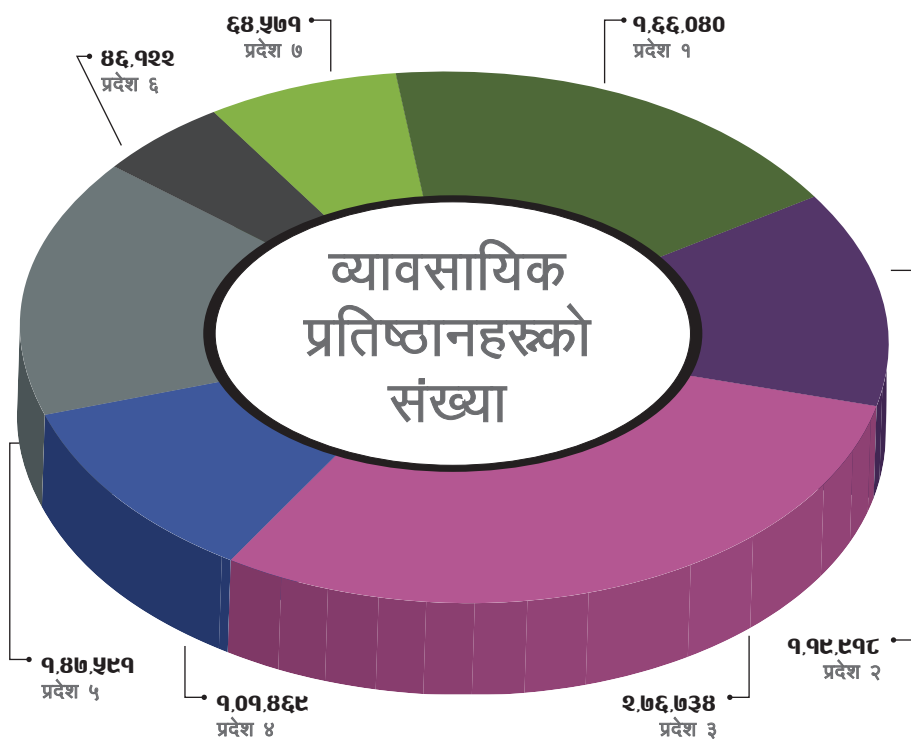
केन्द्रीय तथ्यांक विभागले मुलुकभर सवै प्रकृतिका व्यावसायिक संस्थाको संख्या ९ लाख २२ हजार ४ सय २५ रहेको तथ्यांक सार्वजनिक गरेको छ ।

विभागले विहीवार राष्ट्रिय
आर्थिक गणना-२०७५ को
प्रारम्भिक नतिजा सार्वजनिक
गरेको हो । सार्वजनिक गरिएको
तथ्यांकअनुसार यी व्यावसायिक
संस्थाहरूमा ३४ लाख ८ हजार

समावेश गरिएको थियो ।

विभागका अनुसार वितीय तथा विमासम्बन्धी क्रियाकलापहरू, घरजग्गा कारोबारका कार्य, पेसागत, वैज्ञानिक तथा प्राविधिक, प्रशासनिक क्रियाकलापहरूलाई पनि गणनामा समावेश छु। मानव स्वास्थ्य तथा सामाजिक कार्य, मनोरञ्जन तथा मनोविनोद क्रियाकलापहरू पनि गणना गरिएको विभागे जनाएको छ। यी व्यावसायिक संस्थाहरूमा २० लाख ४४ हजार ९ सय ८९ जना

वटा संस्था र तिनमा १ लाख ३२ हजार ४ सय २५ जना संलग्न रहेको थाप्यकमा उल्लेख छ । संस्थाभन्दा बढी व्यावसायिक संस्था काठमाण्डौमा र कम नान्डामा छन् । विभागले यस्तो गणना पहिलो पटक गरेको हो । गणनामा ४ हजार ५ सय कर्मचारीहरू संलग्न रहेको विभागले जनाएको छ । ०७५ वैशाख १ देखि जेठ ३१ सम्मको अवधिमा गणना गरेको हो । नेपालको तथ्यांकिय इतिहासमा प्रथम पटक कागजी प्रभावली

७ सय ४६ जना जनशक्ति संलग्न रहेका छन् । 'धरायसी कृषि क्षेत्रमा संलग्नताको आर्थिक क्रियाकलापमा संलग्न सबै प्रकृतिगत व्यावसायिक संस्थाको तथाकथित हो यो,' विभागका महानिर्देशक सुमनराज अर्यालले भने, 'यी सबै क्षेत्रलाई हामीले एकीकृत रूपमा आर्थिक इकाईका रूपमा लिने गरेका छौं ।' दर्ता भएका कृषि, वन तथा माछापालन व्यवसाय, औद्योगिक उत्पादन, विद्युत, ग्यास, पानी आपूर्ति, ढल, फोहोर व्यवस्थापन तथा प्रशोधन क्रियाकलापहरू, निर्माण, थोक तथा खुद्रा व्यापार, मोटर गाडी, मोटरसाइकलको विक्री तथा मर्मत केन्द्र, यातायात तथा गोदाम, आवास सुविधा तथा खाद्यान्न व्यवस्थाका क्रियाकलापहरू, सूचना तथा सञ्चार क्षेत्र गणनामा

नेपालको तथ्यांकीय इतिहासमा
प्रथम पटक कागजी प्रश्नावलीका
अलावा अनलाइन र ट्याबलेट
कम्प्युटरको प्रयोग गरी सर्वेक्षण

पुरुष संलग्न छन् । महिला १३ लाख ६३ हजार ७ सय ५७ जना संलग्न रहेको तथ्यांक छ ।

गणना भएका व्यावसायिक संस्थाहरूमध्ये सबैभन्दा बढी संख्या प्रदेश ३ मा छन् । २ लाख ८२ हजार ५६ वटा व्यावसायिक संस्था र ११ लाख ९० हजार ७ सय २१ जना ती संस्थामा संलग्न रहेको उल्लेख छ ।

सबैभन्दा कम कर्णाली प्रदेशमा देखिन्छ । ४२ हजार ८ सय १७

फारमका अलावा अनुलाइन सर्वक्षण र गणनामाफाँट ट्याबलेट कम्प्युटर प्रयोग गरी गणना गर्न सकिने विधि अपनाएको थियो,'
तथ्यांक सार्वजनिक पछि विभागद्वारा जारी निष्कर्षमा भनिएको छ ।
यो विधि अपनाए पनि कागजी प्रश्नावली नै धेरै प्रयोग भएको छ ।
८ लाख २८ हजार ७ सय ४ वटा प्रश्नावली कागजी प्रयोग भएका हुन् । जुन ८९ शमलक ८४ प्रतिशत हो । ट्याबलेट कम्प्युटर प्रश्नावली ९ दशमलव ५२ प्रतिशत अर्थात् ८७ हजार ८ सय ३५ वटामा प्रयोग भएको छ । ० दशमलव ६४ प्रतिशत मात्रै अर्थात् ५ हजार ८ सय ८६ वटा प्रश्नावली भने अनुलाइनबाट मात्रै भरियो ।

अन्तरिम आदेशको द महिनापछि विवरण माग

एनसेल कर धल्ली प्रकरण

- कृष्ण जवाली र
- कृष्ण आचार्य (काठमाडौं)

रिट निवेदन दर्ता हुनसाथ एकपक्षीय
सुनुवाइका आधारमा अन्तरिम आदेश
जारी गरेको सर्वोच्च अदालतले वल्ल
एनसेल करछलीका विवरण तथा
फाइल भिकाउने आदेश दिएको छ ।

एनसेल कर छली मुद्दाको अन्तरिम
आदेशले साधे र३ अब रुपैयाँ रकम
विदेसिफो फाईल आठ महिनापछि
सर्वोच्चले फाइल अध्ययनको
आवश्यकता महसुस गरेको हो ।
एनसेलको आधा दर्जनभन्दा बढी
मुद्दाका कदमालाई नै फाइदा पुगे
गरी आदेश जारी गर्दै सर्वोच्चले
आठ महिनापछि बृहत पूर्ण इजलास
पठाएको थियो । उक्त मुद्दाका सुनुवाइ
गर्दै न्यायाधीशहरू दीपकप्रकाश कार्की,
प्रकाशमान सिंह राउत, तेजबहादुर
केसी, डम्बरबहादुर शाही र टंकबहादुर
मोक्तानको बृहत पूर्ण इजलासले
मुद्दाका फाइल फिकाउने आदेश
दिएको हो ।
फाइल अध्ययनपछि यदि कर
छलेको पति भएमा सर्वोच्च

अदालतको आदेशबाट वाहिरिएको रकम अब फिर्ता हुने सम्भावना छैन । एनसेल कर विवाद नेपालका न्यायाधीशहरूलाई विवादको घेरामा परेको चर्चित मुद्दा हो यो । मुद्दा किनारा लगाउने क्रममा टुंग्याउनुपर्ने विवादलाई अन्तरिम आदेशमै सम्बोधन गरिदिएकाले न्यायका सामान्य सिद्धान्तमै प्रहार गरिएको भन्दै आलोचना भएको थियो ।

‘आदेश निकै अर्थपूर्ण छ,’ यो मुद्दालाई नजिकबाट नियालि रहेका एक न्यायाधीशले भने, ‘फाइल नै नहेरी संयुक्त इजलासले मुद्दामा गम्भीरता र जाँजलात कसरी देख्यो, त्यो अचम्मलागदो हो । अन्तरिम आदेश दिने, मुद्दामा गम्भीरता देखेपछि बृहत इजलासमा पनि पठाउने । अनि अदालतले आफ्नो अध्ययनका लागि आवश्यक ठान्नु कताकात नमिलेजस्तै देखिन्छ ।’

अन्तरिम आदेशमा हतार, सुनुवाइमा ढिलाइ
२०७४ साल असोज २ गते सर्वोच्च
अदालतमा दर्ता भएको एउटा मुद्दामा
पर्सिपल्ट अन्तरिम आदेश भयो ।

निवेदकले माग दावीअनुसारको सुविधा पाए । त्यसपछि, फेब्रु ११ महिनासम्म मुद्दाको सुनुवाई नै भएन । सर्वोच्च अदालतले गत असोज ४ गते एनसेल नेपालको एक लगानीकर्ता सिनर्जी नेपालमाथि तत्काल कर निर्धारण नगर्न ठुला करदाता कार्यालयका

कम्पनीलाई अपूरणीय क्षति हुने
भन्दै अन्तरिम आदेश जारी
गरेको सर्वोच्च अदालतले बल्ल
'फाइल अध्ययन गर्नुपर्ने' महसुस
गर्दै विवरण भिकाउने आदेश
दिएको छ

नाममा अन्तरिम आदेश जारी गयो । तत्कालीन प्रधानन्यायाधीश गोपाल पराजुली विदेश भ्रमणमा रहेका बेला कामचलायाम भएका दीपकराज जोशीको एकल इलाकासे सुविधा र सन्तुलन तथा हदम्यादको प्रश्नको आधार देखाउँदै अन्तरिम आदेश जारी गर्नु । आदेशका कारण सिनर्जीमाथि ठुला कुरादा कार्यालयले सुरु गरेको

पूँजीगत लाभकर निर्धारण प्रक्रिया तत्कालका लागि रोकियो ।

गत वर्ष भन्ने १९ गते ठूला करदाता कार्यालयले कर निर्धारणका लागि सिनर्जी नेपालका नाममा सार्वजनिक सूचना जारी गरेको थियो उक्त सूचनाको विरुद्ध सिनर्जी नेपाल आफ्माथि गएकानुनी रूपमा कर निर्धारण गर्न खोजिएको भन्दै रिट निवेदन लिएर सर्वोच्च अदालतमा पुगेको थियो । २०१९ साल पुस ४ गते स्वयं कर निर्धारण गर्न आया विवरण पत्र गफिस्केको अस्थायी चार वर्षपछि, पुनः कर निर्धारण गर्न खोजिएको भन्दै दावी सिनर्जी नेपालको हो ।

नेपालको करसम्बन्धी कानूनअनुसार करदाताले आफूले तिर्नुपर्ने कर स्वयं घोषणा गरी कर कार्यालयमा बुझाउनुपर्छ। कुनै उजुरी परेमा वा शंका लागेमा चार वर्षभित्र कर प्रशासनले छानविन गरी संशोधन कर निर्धारण गर्न सक्ने व्यवस्था आयकर ऐनमा छ। तर, केही विशेष परिस्थितिमा भने चार वर्षको अवधि नाघेको अवस्थामा पनि कर परीक्षण

गर्न पाडने व्यवस्था छ।
एनसेल विवाहमा ६ वटा मुद्दा
सर्वोच्च अदालतमा एनसेलको कर विवाद जोडिएका छुट्टाछुट्टै ६ वटा मुद्दा विचाराधीन छन्। जसमा चारवटा मुद्दालाई एउटै समूह (लगवा) मा होला सुनाविदैं दिइ छ भने एनसेलमा लगानी गरेको सिनर्जी नेपाल प्रालिको कर विवाद जोडिएको मुद्दा छुट्टै सुनवा भइरहेको छ। सर्वोच्चको सरोकारका रूपमा दर्ता भएका दुई मुद्दामा एनसेल सवैमा अन्तरिम आदेश जारी भएको छ। ती मुद्दा अन्तरिम आदेशपछि लामो समय पेली सूचीमा चर्दै सदै आएका छन्। रेतोल्ह होल्डिङ्स र एनसेलले दाखर गरेको मुद्दामा २०७४ साल पुस ९ गते अन्तरिम आदेश साल भने ९ गते अन्तरिम आदेशलाई निरन्तरता दिने अर्को आदेश जारी भएको छ।
सूचना न्यायाधीश डब्लुबहादुर शहीलले अन्तरिम आदेश दिएका थिए भने ६ दिनपछि ओमप्रकाश मिश्र र केदारप्रसाद चालिसेको संयुक्त इजलासले अन्तरिम आदेशलाई निरन्तरता दियो।

बाँकी पृष्ठ १६ ►

सावित्रा बचत
सम्पन्न खाता

**सुरक्षित लगानी,
उच्च ब्याजदर ७%**

» न्यूनतम मौज्जात रु. ५,०००
» निःशुल्क VISA डेबिट कार्ड जारी गरिने* !
» आपसी साभेदार बैंकका ८०० भन्दा बढि ए.टि.एम. बाट नगद कारोबार सितैमा !

Sanima Bank

थप जानकारीका लागि ९८०११९०११९ वा नजिकको शाखा कार्यालयमा सम्पर्क गर्नुहोला ।

नि:शुल्क ए.टि.एम. सेवा लिन सकिने बैंकहरुको सूचीका साथै हाम्रो website www.sanimabank.com वा sajilo e-Banking app मा हेर्न सम्जुनेछ।

**DOWNTOWN
HOUSING COMPANY**

SITE ADDRESS : Imadol, Lalitpur | Website : dthousing.com | Email : dthousingco@gmail.com
Telephone : 01-5275070 | Cell no : 9801193707 / 9801193711 / 9801193725 / 9801193890

खेटकरी

सामसङको ग्यालेक्सी ए ८ स्टार

काठमाडौँ (कास)- सामसङ इलेक्ट्रोनिक्सले ग्यालेक्सी ए ८ स्टार सार्वजनिक गरेको छ । यसमा ६.३ इन्च फुल एचडी प्लस सुपर एमोलेड इन्फानिटी डिस्प्ले रहेको जारी विज्ञापितमा छ । मिडटाइट कलर र आइभोरी सेतो कलरमा उपलब्ध यो फोनको मूल्य ५९ हजार ९ सय ९० रुपैयाँ रहेको कम्पनीले जनाएको छ ।

भिभोको नयाँ फोन

काठमाडौँ (कास)- भिभोले अल न्यु भी ११ प्रो नेपाली बजारमा ल्याएको छ । यसमा न्यु हालो फुल भ्यु डिस्प्ले रहेको

जनाएको छ । नेपाली बजारमा भिभो भी ११ प्रोको बजार मूल्य ४९ हजार ४ सय ९० र भी ११ को मूल्य ३९ हजार ९ सय ९० तोकिएको जारी विज्ञापितमा उल्लेख छ ।

एनसेलद्वारा नगद पुरस्कार

काठमाडौँ (कास)- एनसेलले नजिकिंदै गरेका चाडपर्वका अवसरमा ल्याएको आकर्षक 'रिचार्ज एन्ड विन' अफरअन्तर्गत पहिलो साताका विजेताहरूलाई नगद पुरस्कार हस्तान्तरण गरेको छ ।

काठमाडौँ महानगरपालिका नगर कार्यपालिकाको कार्यालयको सार्वजनिक अपिल

विश्व सरसफाई दिवस September 15, 2018 (२०७५ भाद्र ३०) को अवसरमा सम्पूर्ण महानगरवासीहरूलाई आफ्नो घर/पसल परिसर अगाडिको सडक पेटी चोक, गल्ली, मठ, मन्दिर, सफा गरी फोहोर हुन नदिई सफा, स्वच्छ वातावरण बनाउने कार्यमा सहयोग गर्नुहुन र महानगरपालिका क्षेत्रभित्र रहेका सरकारी/अर्ध सरकारी/गैर सरकारी/वित्तिय संस्था/सामुदायिक तथा निजी विद्यालय/कलेज/अस्पताल लगायतका निकायहरूले आफ्नो कार्यालय परिसर तथा आसपासका क्षेत्रमा विशेष सरसफाई कार्यक्रम आयोजना गरि वातावरण स्वच्छ राख्ने कार्यमा सहयोग गर्नुहुनका साथै उक्त दिन बिहान ७:३० वजे काठमाडौँ महानगरपालिकाले शान्ति वाटिकामा आयोजना गरेको विशेष सरसफाई कार्यक्रममा सम्पूर्ण महानगरवासी एवं सरसफाई अभियान्ताहरूलाई सहभागीताका लागि समेत काठमाडौँ महानगरपालिका हार्दिक अपिल गर्दछ ।

 Community Development Society Manthali, Ramechhap Invitation for Sealed Quotation/Bids Notice No. 01/075/076 Community Development Society (CDS)Manthali, Ramechhap, a non- government organization is seeking for eligible suppliers to Supply Hardware Materials For Mitigation Schemes.		
S.N.	Title	Bid Number
1	Hardware Materials	CDS-T-12-09-2018
A complete set of Bid document and details for submission can be obtained during office hours on all working days (Sun- Fri). Any interested bidder from 14 September, 2018 upon submission of a written application to the address given below: RFQ can be requested after deposit of NPR. 1,000 (Non-refundable), at below mentioned bank detail: Account holder’s name: Community Development Society Account no: Rastriya Banijaya Bank Manthali Branch,168000185401 Eligible suppliers must submit the bid in a sealed envelope clearly marked with "Bid for Supplying Hardware Materials for Mitigation Schemes" by 12:00 hours (Nepal Standard Time) on 20th September, 2018. Bids will open on 21th September, 2018, at 10 Am. CDS reservesall the right to accept or reject any Bid, partially or wholly or cancel the bids altogether without assigning any reason whatsoever. To obtain further information the bidder should contact at following details: CDS Ramechhap; Manthali; Phone: 048-540054,E-mail:cdsprocurement27@gmail.com		

Notice for Expression of Interest (CV and Proposal) from National Individual Consultant	
Expression of Interest (EOI) for consultancy assignment: from National Individual Consultant to review the current National Disaster Response Framework (NDRF) and to update it taking inputs from learnings of 2015 Gorkha earthquake response, 2017 flood response and addressing the changed political, legal and administrative context of the federal Nepal.	
Background United Nations Development Programme (UNDP) Nepal, hereby invites National Individual Consultant to submit proposals to review the existing NDRF and to develop a clear, concise & comprehensive NDRF for Ministry of Home Affairs (MoHA), Government of Nepal, through consultative process with relevant stakeholders that can guide a more effective and coordinated Government response in a face of a medium or large-scale disaster. UNDP Nepal through its Comprehensive Disaster Risk Management Programme (CDRMP) is providing technical support to MoHA for the revision process of NDRF 2013.	
The consultant will deliver the final revised NDRF as per the objective, scope, responsibilities and deliverables of this consultancy assignment as mentioned in the TOR.	
Deadline for the submission of proposal: 20 September, 15:30 Hrs, Late proposals will not be entertained	
Application process: Eligible and interested national candidates are requested to submit proposal and the updated CV (P11) as per the TOR which can be obtained in person or electronically from the following Address: United Nation Development Programme (UNDP) Nepal Comprehensive Disaster Risk Management Programme (CDRMP), 3 rd Floor, KSK Building, Lagankhel, Lalitpur Post Box No. 107, Kathmandu, Nepal Email: rajendrak.gurung@undp.org Ph: 977-015529345/545	

नेपाल सरकार
भौतिक पूर्वाधार तथा यातायात मन्त्रालय
सडक विभाग
मध्यमाञ्चल क्षेत्रिय सडक निर्देशनालय
काठमाडौँ उपत्यका सडक विस्तार आयोजना
सडकको नालीमाथि निर्मित Access Ramp हटाउने सम्बन्धी सुचना
प्रकाशित मिति :- २०७५/०५/२५
यस आयोजना अन्तर्गत विस्तारित त्रिपुरेश्वर-कलङ्की-नागदुङ्गा सडकको दुवै किनारामा पानी जम्मा नहोस् र पानीका कारण सडक खराब एवं क्षति नहोस भनि पानी बग्नेगरी साईड ड्रेन/नाली निर्माण गरिएकोमा उक्त साईड ड्रेन/नाली माथि व्यक्तिगत/सामग्रहिक प्रयोजनको लागि पाईप/ब्य्दमपाईप प्रयोग गरी Access Ramp बनाईएको कारण फोहोर तथा हिलो सहितको मेल सहज रूपमा बहन नसकी नाली ब्लक हुन गई सडक सतहमा बहेको कारण सडकमा क्षति पुग्नको साथै यातायात संचालनमा समेत असर पर्न गएको हुँदा यो सुचना प्रकाशित भएको मितिले ७ (सात) दिन भित्र उक्त सडकको दुवैतर्फ साईड ड्रेन/नालीमा निर्मित यस्ता प्रकृतिका Access Ramp हटाउन हुन अनुरोध छ । उक्त सुचनालाई बेवास्ता गरी नहटाई बसेमा आयोजना आफैले हटाई सो बापत लाग्ने खर्च सम्बन्धित घरघनी मार्फत् असुल/उपर गरिने व्यहोरा सम्बन्धित सबैको जानकारीको लागि यो सुचना प्रकाशित गरिएको छ ।
काठमाडौँ उपत्यका सडक विस्तार आयोजना

कम्पनीका अनुसार 'रिचार्ज एन्ड विन' १० सातासम्ममा सञ्चालनमा रहने अफर हो । पहिलो साताका विजेताहरू मंगलवार (भदौ २६ गते) छानिएको जारी विज्ञापितमा उल्लेख छ । १० भाग्यशाली विजेतामध्ये दुई जनाले बिहीबार जनही नगद एक लाख पुरस्कार पाएको जनाएको छ ।

नेपाल एसबीआई बैंकको फेस्टिभल बोनान्जा

काठमाडौँ (कास)- नेपाल एसबीआई बैंकले दसैँ, तिहार र छठको उपलक्ष्यमा 'फेस्टिमल बोनान्जा' को घोषणा गरेको छ । यसअन्तर्गत बैंकले आकर्षक ब्याज दरहरूमा सजिलै होम लोन र भैँहकल लोन उपलब्ध गराउने जारी विज्ञापितमा छ ।

लुम्बिनी इन्स्योरेन्सको शाखा थप

काठमाडौँ (कास)- लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स आफ्नो शाखा थपेको छ । राजधानीको बौद्ध र कलकीमा शाखा थपेको कम्पनीले जनाएको छ ।

बजाज डिस्कभरको रिकम

काठमाडौँ (कास)- बजाज डिस्कभरले न्यूनतम डाउनपेमेन्ट रिकम सुरु गरेको छ । यो रिकमअन्तर्गत बजाज डिस्कभर खरिद गर्दा अब मात्र १९ हजार ९ सय ९९ सय रुपैयाँ न्यूनतम डाउनपेमेन्टतिर पुग्ने प्रावधान रहेको जारी विज्ञापितमा छ । कम्पनीका अनुसार खरिदकर्ताले हल्लास इन्भेस्टमेन्टबाट शन्य प्रतिशत फाइनान्समा बजाज डिस्कभर खरिद गरी सरल किस्ताबन्दीको फाइदा लिन सक्नेछन् ।

कालीगण्डकी करिडोर

गुल्मीको रिडीदेखि रुद्रवेणी खण्डमा नेपाली सेनाले निर्माण गरेको कालीगण्डकी करिडोर सडक । ३ मिटर चौडा सडक सेनाले विस्तार गरेर १० मिटर बनाएसँगै यातायात सञ्चालनमा सहज भएको छ ।

तस्विर : कान्तिपुर

■ घनश्याम गौतम (रुपन्देही)

गुल्मीको रिडीदेखि रुद्रवेणी सडक खण्डमा यात्रा गर्दा धेरैको मन सिरिङ्ग हुन्थ्यो । कडा चट्टाने पहरुो फोडेर बनाइएको सडक साँघुरो थियो । दैनिक सञ्चालन हुने बसका एकातर्फका टायरका आधा भाग सडक किनारमा फुन्डिएको हुन्थे । त्यही सडकमा दैनिक एक सयभन्दा बढी सवारी साधन र हजारौँ यात्रु ओहोरदोहोर गर्थे ।

गुल्मी र बाग्लुङ जोड्ने सडक राज्यबाटै उपेक्षित थियो । अहिले सडक १० मिटर फराकिलो भएको छ । गरिवी निवारण, दिगो आर्थिक विकास र विकेन्द्रीकरणमा सहयोग पुग्ने गरी ०५९ सालदेखि सरकारले करिडोर निर्माण सुरु गर ेको थियो । पाँच वर्षअघि सरकारले साँघुरो सडक हुँदै रूपन्देहीस्थित भारतीय सीमा वेलहियादेखि चीन सिमाना मुस्ताङको कोराला जोड्न कालीगण्डकी करिडोर योजना तय्यो । सडकअन्तर्गत रिडीदेखि रुद्रवेणी खण्ड सडक नेपाली सेनाको करिडोर निर्माण कार्यदलले १० मिटर चौडा बनाएको हो । सडक चौडा भएपछि त्यस क्षेत्रका तीन गाउँ र एक नगरपालिकासहित बाग्लुङका यात्रुलाई राहत मिलेको छ ।

'वर्षौदेखि मुटु कमाउँदै हिँडियो,' सत्यवती गाउँपालिका १ अस्लेबाका अशोक श्रेष्ठले भने, 'अब भने दुश्कले बस चढेर जान सकिने भयो ।' पहिले उक्त सडकका केही क्षेत्रलाई साँघुरै नामकरण गरिएको

थियो । अब त्यही सडक फराकिलो बनेको कालीगण्डकी करिडोर सरोकार समितिका संयोजक टीकाराम ढकालले बताए । राष्ट्रिय गौरवको आयोजना करिडोरमा सेनाले फन्डै चार वर्षदेखि काम गर्दै आएको छ । निर्माण कार्यदल प्रमुख एवं इन्जिनियर रेश्मीराज भट्टराइले सेनाले निर्माण गर्दै आएको सडकको सुरु खण्ड चौडा पार्ने काम सकिएको बताए । 'रिडीदेखि रुद्रवेणीको सात किलोमिटर खण्ड चौडा गर्ने जिम्मेवारी दिइएको थियो,' उनले भने, 'त्यहीअनुसार हामीले रिडीदेखि रुद्रवेणीसम्मको सडक १० मिटर फराकिलो पारेका छौँ ।'

सेनाले पहिलो चरणमा सडक ७ र दोस्रो चरणमा १० मिटरको बनाएको हो । अहिले १० मिटर बनाउन फन्डै १० करोड रुपैयाँ लागेको उनले बताए । सेनाले रिडीदेखि बाग्लुङको मालढुंगासम्मकै सडकको टुक्राक खोल्ने काम सकेर चौडा बनाउन सुरु गर ेको हो । निर्माण सम्पन्न भएको खण्डको उद्घाटन गर्दै परराष्ट्रमन्त्री प्रदीप ज्ञवालीले १० मिटर चौडा बनाइएको सडकको कालोपत्रे सुरु गर्ने बताए । 'यो राष्ट्रिय गौरवको आयोजना हो,' उनले भने, 'अब सरकारले ढिड्दै नै कालोपत्रे पनि सुरु गर्नेछ ।' मन्त्री ज्ञवालीले हिमालदेखि भारतको त्रिवेणीसम्म कालीगण्डकीको तिरतिर जोडिएको यो मार्ग प्राचीन महत्त्वको भएको बताए । 'यो पुर्खाले नुन वोक्ने रेसम मार्गका रूपमा रहेको छ,'

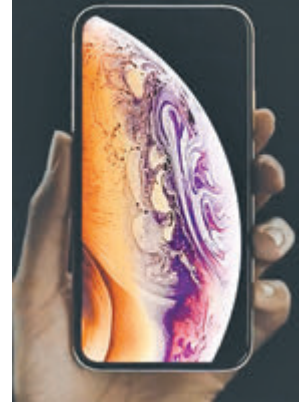
उनले भने, 'यसले हिन्दुको पवित्र तीर्थस्थल मुक्तिनाथ धाम र वैद धर्मावलम्बीको धार्मिक स्थल लुम्बिनीलाई पनि सीधा जोड्दै छ ।' करिडोरको पूरै खण्ड निर्माणपछि स्थलमार्ग हुँदै बुद्धको जन्मस्थल लुम्बिनी पुग्ने चर्चिनाथ र मुक्तिनाथ पुग्न खोज्ने भारतीय धार्मिक पर्यटकका लागि सहज र छोटो मार्ग बन्ने उनले बताए । सेनाले सडक चौडा पार्ने काम सुरु गरेसँगै त्यही सडकबाट गुड्ने गरेका सवारी साधन तम्बास र स्याङ्जाको मिर्मी हुँदै गुड्ने गरेका थिए ।

साँघुरो बाटो फराकिलो भएसँगै सवारी सञ्चालन गर्न निकै सहज भएको जिप चालक नारायण खत्रीले बताए । ४ सय ३५ किलोमिटर लामो खण्डमध्ये बाग्लुङको मालढुंगादेखि मुस्ताङसम्म १ सय ९० किलोमिटर सडकको टुक्राक खुलेर कालोपत्रेको काम भइरहेको छ । रिडीदेखि मालढुंगासम्मको फन्डै ८० किलोमिटरमा नेपाली सेनाले काम गरिरहेको छ । त्यस्तै गैँडाकोटदेखि गुल्मीको रिडीसम्मको १ सय ६५ किलोमिटर खण्डमा सडक विभागेले काम गरिरहेको छ । पाल्पाको राम्दीदेखि अर्गौलीसम्मको खण्डमा टुक्राक खुल्न नसक्दा पूरै कालीगण्डकी करिडोरमा सवारी चल्न सक्ने अवस्था नरहेको ढकालले बताए । 'त्यस क्षेत्रमा पनि सकेसम्म छिटो सम्पन्न गर्न दबाव दिएका छौँ,' उनले भने, 'यस वर्ष करिडोरमा वेलहियादेखि कोरालासम्म बस चढेर जान सक्ने बताउने गरी काम भइरहेको छ ।'

तीन आइफोन सार्वजनिक

क्यालिफोर्निया (एजेन्सी)- आइफोन निर्माता एप्पलले तीन नयाँ आइफोन मोडल सार्वजनिक गरेको छ । कम्पनीले आइफोन एक्सएस्, आइफोन एक्सएस म्याक्स र आइफोन एक्सआर नाम दिएर नयाँ आइफोन सार्वजनिक गरेको छ । आइफोन एक्सएस् र आइफोन एक्सएस म्याक्सको फिचरहरू समान रहेको पनि र्स्किनको आकारमा मात्रै भिन्नता छन् । एप्पलले तुलनात्मक रूपमा सस्तो मूल्यमा आइफोन एक्सआर सार्वजनिक गरेको हो । यसअघि पनि एप्पलले आइफोन एसई र आइफोन फाइभ सी नाम

दिएर सस्ता फोन बजार पठाएको थियो । तर, आइफोन एक्सआर फिचरका हिसावले अन्य सस्ता मोडलभन्दा फरक हुनेछ । किनकि सस्तो मूल्यका एक्सआर आइफोनले पनि महँगा भनिएका आइफोनकै विशेषताहरू समेटेको हुनेछ । अखिलको वर्ष एप्पलले आइफोन एट, आइफोन एट प्लस र आइफोन एड्स् सार्वजनिक गरेको थियो । यो वर्ष एप्पलले तीन आइफोनलाई दिएको फरक नामसँगै आइफोनको नामसँग जोडिएर आउने अर्को सिरिजको अन्त्य भएको छ ।

अन्तरिम...

उक्त आदेशले एनसेलको ८० प्रतिशत हिस्सा ओगटेको रिनोल्ड्स होल्डिङ्स लिमिटेडलाई आफ्नो लाभार्थ विदेश लैजान बाटो खोलिदियो । २३ अवं ५१ करोड रुपैयाँ रकम विदेशिसडक्केको छ ।

मुद्दा किनारा लगाउँदा गर्नुपर्ने आदेश र व्याख्या सर्वोच्च अदालतले मुद्दाको प्रारंभिक सुनुवाइकै क्रममा गरेको थियो । सर्वोच्चले रेनोल्ड्स होल्डिङ्सलाई लाभार्थ फिर्ता लैजान रोक्नुपर्ने कुनै कारण र आधार नभएको भनी तीन वटा तर्क अघि सारेको थियो । एनसेलले कानुनी दायित्व र जिम्मेवारी पालना गरेको उल्लेख गर्दै सर्वोच्च अदालतले रेनोल्ड्स र एनसेलबाट कर लिन बाँकी नरहेको देखिएको ठम्याएको थियो । जब कि मुद्दा किनारा लगाउनुपर्दा हेर्नुपर्ने विषयवस्तुलाई अन्तरिम आदेशबाटै टुप्याउन सकिँदैन ।

एनसेलको कर विवादमा स्विडेनको टेलिया सोनेरा ग्रुप र रेनोल्ड्स होल्डिङ्स जोडिएका थिए । सर्वोच्चले अन्तरिम आदेशमै करको दायित्व टेलिया सोनेरामा पर्ने ठम्याएको छ । विक्रेता टेलिया सोनेरा ग्रुपको स्विडेनको सम्बन्धमा परराष्ट्र मन्त्रालयले नेपाली राजदूतावास कोपन हेनन डेनमार्कलाई २०७४ मंसिर २० मा लेखेको पत्रबाट टेलिया सोनेरा स्विडेनबाट नियमनअनुसार लाभकर असुल हुन नसकेकाले सो कम्पनीबाट लाभकर असुलीका लागि कूटनीतिक पहल हुनुपर्ने भन्ने उल्लेख भएको देखिएकाले तत्कालीन आदेशमा भनिएको थियो, निवेदक कम्पनीबाट रिट गुर्नुपर्ने लाभकर बाँकी रहेको भन्ने देखिन नआएको ।' रिट निवेदन दर्ता भएको भोलिपट्टै न्यायाधीश डम्बरबहादुर शाहीको इजलासले अत्यकालीन अन्तरिम आदेश जारी गरेको थियो ।

एनसेलको लाभार्थ विवादमा आफूलाई अन्याय परेको भन्दै रेनोल्ड्स होल्डिङ्स सर्वोच्च अदालत पुगेको थियो । त्यही दिन

एनसेलसमेत सर्वोच्च अदालत पुगेको थियो । लाभार्थ लैजान नपाएकाले आफूलाई अन्याय भएको रेनोल्ड्स होल्डिङ्सको दाबी थियो भने समयमा लाभार्थ लैजान नर्दिवाहक महालेखापरीक्षक व्याजसमेत दिनुपर्ने भएकाले आफूलाई 'अपूर्णीय क्षति' हुने भन्दै दुवै निवेदकले ठूला करदत्ता कार्यालयको पत्र र त्यसका आधारमा राष्ट्र बैंकले जारी गरेको परिपत्रको कार्यान्वयन नगर्न/नगराउन आदेश दिन माग गरेको थिए ।

न्यायाधीशहरू ओमप्रकाश मिश्र र केदारप्रसाद चालिसेको संयुक्त इजलासले मुद्दालाई पूर्ण इजलासमा समेत पठाउन आदेश दिएको थियो । पूर्ण इजलासले विवाद निरूपण गरेपछि त्यसको पुनरावलोकनसमेत हुँदैन । यही रणनीतिका साथ बृहत् पूर्ण इजलासमा मुद्दा पठाएको सर्वोच्चले अब भने फाइलको अध्ययन गर्नुपर्ने आवश्यकता महसुस गरेको हो ।

सार्वजनिक सरोकारको मुद्दासमेत अलमलमा

एनसेल र त्यसमा लगानी गर्ने कम्पनीहरूले कर छुलेको भन्दै पूर्वसचिव दारिकानाथ हुताेल, पूर्व कार्यवाहक महालेखापरीक्षक सुकदेव खत्रीलगायतले सर्वोच्च अदालतमा सार्वजनिक सरोकारको अर्को मुद्दा दर्ता गरे । निवेदनमा एनसेलले तिर्न बाँकी रहेको करिव ३९ अवं रुपैयाँ वरावरको लाभकर सेयरधनी र कुनै पनि विदेशी व्यक्ति/कम्पनीको नाममा हस्तान्तरण गर्न र निकासार्न गर्न रोक लगाउन माग गरिएको थियो । न्यायाधीश डम्बरबहादुर शाहीको एकल इजलासले प्रारंभिक सुनुवाइपछि कारण देखाउि आदेश मात्रै जारी गर्‍यो ।

यसअघि पनि एनसेल कर विवादका मुद्दाहरू सुरुमा न्यायाधीश शाहीकै इजलासमा परेका थिए । कानूनवर्माजिम हुने विदेशी लगानी स्वीकारयोग्य भएको उल्लेख गर्दै रिट निवेदनमा विदेशी लगानीका नाममा कर छुल्ने र मुलूकको राजस्वमा नोक्सानी हुने काम हुन लागेमा रोक्नुपर्ने उल्लेख थियो ।

नेपाल स्टक एक्सचेन्ज				
२८ भदौ २०७५ को कारोबार				
कम्पनीको नाम	अघिल्लो दिनको मूल्य	अन्तिम मूल्य	कारोबार संख्या	फरक
कृषि विकास बैंक	३५.२	३५.९	२०००६	७
अपी पावर लि	२५.०	२५.४	३११५	४
आरम्भ माइक्रोफाइनांस	९२.२	९२.०	१८२०	-२
अरुण कावेली पावर	२४.२	२४.४	२६५७	२
अरुणग्याली हाइड्रोपावर	१३५	१३३	८१५२	-२
बैंक अफ काठमाडौं लि.	३११	३२०	२३०१२	९
बेस्ट फाइनांस	१००	१००	१५५०	०
भार्गव विकास बैंक	१३२	१२६	७७७	-६
बुट्पल पावर क. लि.	४१.०	४६.४	९६६४	१४
सेन्टल फाइनांस	१२१	११९	३६८	-२
सेन्जुरी कर्मासिंह बैंक	१७८	१९०	३६०६३	१२
छिमेक लघुवित्त विकास बैंक	९३.४	९३.५	३२३८	१
चिलिमे हाइड्रोपावर	७२.२	७२.५	१०२३२	३
सिटिजन बैंक इन्टरनेशनल	२४९	२४१	३०४१६	-८
सिमिल बैंक	१५८	१६०	४९२७३	२
डिप्रोक्स डेभलपमेन्ट बैंक	६६.४	६६.१	५४७१	-३
देव विकास बैंक	१३३	१३६	४११८५	३
एम्पेस्ट बैंक लि.	६६०	६४३	१५०५१	-७
एम्पेस्ट इन्स्योरेन्स	१२२०	१२२०	१४१	०
एक्सेल डेभलपमेन्ट बैंक	३१९	३१५	५०१०	-४
फरेट माइक्रोफाइनांस डेभ. बैंक लि	४१५	४१५	३५५९	०
फरवाड माइक्रोफाइनांस	२१४.५	२१.४२	७७३	-१३
गण्डकी विकास बैंक	२००	२०६	१९८८५	६
गरिमा विकास बैंक	१९७	१९८	२१०६८	१
ग्लोबल आईएमई बैंक लि.	३१६	३१८	५६५२९	२
ग्रामीण विकास बैंक	४५.५	४५.६	४८७६	-९
ग्रिन डेभलपमेन्ट बैंक	११२	११२	३५८०	-
गुराँस लाइफ इन्स्योरेन्स	८०७	८०१	१२२०	-६
गोर्खा फाइनांस	१०६	१०७	७५९९	१
हिमालयन बैंक	४१.०	४६.३	१०१०	१३
हिमालयन जनरल इन्स्योरेन्स	४२१	४१७	२८१०	-४
जलविद्युत लगानी तथा विकास क.	१६०	१६३	३१४३१	३
जानकी फाइनांस	२१६	२१६	२९४०	०
जनता बैंक नेपाल लि.	१७३	१८०	१७७६३०	७
जेबिस् फाइनांस	१००	१००	१४५१	०
ज्योती विकास बैंक	१४१	१४०	११५४६	-१
कावेली विकास बैंक	२९९	३०४	२७४५	५
कैलाश विकास बैंक	२३०	२३७	१४३८८	७
कालिका माइक्रोफाइनांस	१३००	१३१७	३५६६	१७
कान्छा सेवा विकास बैंक	१४९	१५५	१६२४१	-४
कनकाई विकास बैंक	१२९	१३५	२३७७	६
कर्णाली डेभलपमेन्ट बैंक	१०३	१०३	४३७०	०
किसान माइक्रोफाइनांस	१७४०	१७३९	१७७४	-१
कुमारी बैंक लि.	२३३	२३६	१०६४३४	२
कुसी बैंक लि.	२५८	२५८	१७६१९	०
लाइफ इन्स्योरेन्स	१६१०	१६१५	१२२४	५
लुम्बिनी विकास बैंक	१५५	१५५	१५५६५	०
लुम्बिनी जनरल इन्स्योरेन्स क. लि.	४१.०	४१.०	२७१८	१०
माछापुच्छ्रे बैंक लि.	२१९	२२९	१०६०४३	१०
महालक्ष्मी विकास बैंक	१९५	१९४	८६०४	-१
मेगा बैंक	१७८	१९०	१४१३५२	१२
मेरो माइक्रोफाइनांस	११५९	११७४	३४१४	१५
मिसेरी डेभलपमेन्ट बैंक	२७५	२८६	१६४०	११
मुक्तिनाथ विकास बैंक	४१०	४१४	३२८६८	४
नगल बैंक	१६५	१६८	५३७३	३
नागबेली लघुवित्त विकास बैंक	१०४४	१०३४	३१०	-१०
नेशनल हाइड्रोपावर	८५	८३	३९८८५	-२
नेशनल लाइफ इन्स्योरेन्स	७००	६९५	११७६	-५
नेशनल माइक्रोफाइनांस	२१६९	२१८८	३५१	१९
नेको इन्स्योरेन्स	५१७	५२१	४१६८	४
नेपाल बंगलादेश बैंक लि.	२०७	२१५	१०६६७४	८
नेपाल बैंक लि.	२९८	३०१	६६४४५	३
नेपाल क्रेडिट एन्ड कमर्स बैंक	२००	२१०	१२०८००	१०
नेपाल दुरसंचार कम्पनी	७६०	७८९	१४४४०	२९
नेपाल इन्स्योरेन्स	४४०	४३५	८३१५	-५
नेपाल डेभलपमेन्ट बैंक	६४०	६४१	९०९१२	१
नेपाल लाइफ इन्स्योरेन्स क. लि.	९०४	९००	१३७२९	-४
नेपाल एसबीआई बैंक	४०१	४०२	११७५९	१
नेरुङ लघुवित्त	४५७	४५१	९३६	-६
एनआईबीएल प्रगती फन्ड	८.१७	८.११	१२१४१	-०.०६
एनआईसी एसिया बैंक	४०८	४१३	१३३९९२	५
एनआईसी एसिया ग्रोथ फन्ड	९.४०	९.७०	१०१००	०.२०
निर्धन उत्थान बैंक	९६५	९७०	१३३४	५
एनएलजी इन्स्योरेन्स	६६८	६५१	२४३२	-१७
एनएनबी बैंक	३३८	३४२	१७२३२२	१४
ओरियन्टल होटल	४२०	४१८	७८५७	-२
पोखरा फाइनांस	१५१	१४९	२७६६	-२
प्रभु बैंक	२०२	२१२	१७७३१७	१०
प्रभु इन्स्योरेन्स	४८५	४८८	२४८२	३
प्रिमियर इन्स्योरेन्स	१०९६	१०८५	३२०३	-११
प्राधम कर्मासिंह बैंक	३२४	३३१	९०६३४	६
प्राधम लाइफ इन्स्योरेन्स	४१६	४१५	४३३५	-१
पूर्णिमा विकास बैंक	१६८	१७६	१९९२	८
राइराड हाइड्रोपावर	४४२	४४३	४१२०	१
राष्ट्रिय बिमा कम्पनी	१०२२०	१००००	४०३	-२२०
रिलायन्स फाइनांस	१२५	१२६	१९४२	१
रिडी हाइड्रोपावर	१२०	११७	२२२२	-३
आरएसएबीसी लघुवित्त	४९०	४९४	९०६	४
सहयोगी विकास बैंक	२१६	२१८	४८३०	२
साना किसान विकास बैंक	११३५	१११७	४६७७	-१८
सानिमा बैंक	३३६	३३२	४४१७८	-४
सानिमा इक्विटी फन्ड	९.४०	९.६०	३३४९०	०.२०
सानिमा माइ हाइड्रो	२९८	२९७	६५७८	-१
सप्तकोशी डेभलपमेन्ट बैंक	११६	१२०	६३३४	४
साग्रीला डेभलपमेन्ट बैंक	१५०	१४९	११८४६	-१
साइन रेजुल्ट डेभलपमेन्ट बैंक	२८५	२८६	९४६६	१
श्रीदेवलेभमेन्ट फाइनांस	१४८	१४३	४९०४	५
सिर्जना फाइनांस	२७०	२७०	४०००	०
सिद्धार्थ बैंक	३२८	३३१	४९०३३	३
सिद्धार्थ इक्विटी ओरियन्टेड रिस्म	११	११	२०००	०
सिद्धार्थ इन्स्योरेन्स	६८८	६८७	१८२२	-१०
सिन्धु विकास बैंक	११८	१२०	४०४२	२
सोल्ती होटल	२४०	२४६	६८०१	६
स्ट्यान्डर्ड चार्टर्ड बैंक	७५७	७५४	७७३९	-२
सनराईज बैंक	२३५	२४०	२७०२०	५
सूर्य लाइफ इन्स्योरेन्स	४३०	४३१	६६४६	१
सूर्यदाय लघुवित्त	१७४०	१७६०	८८०	२०
स्वावलम्बन विकास बैंक	१३४३	१३३९	३४१९	-४
स्वदेशी लघुवित्त वित्तिय संस्था	८०३	७९५	१०७१	-८
स्वरोजगार लघुवित्त	८२५	८४१	२९७९	१६
सिर्जनी पावर	११०	१०७	२००१	-३
तारामाई रिजनेन्सी	२६३	२६९	१०६६०	६
तिनाउ डेभलपमेन्ट बैंक	१७४	१८६	४४४६	१२

मौका आउँछ पखदैन्, चाँडै गर्नुहोस्

Starting Price
1.65 Cr.*

PHASE VII
Sitapaila

Starting Price
1.41 Cr.*

PHASE IX
Godavari

यसपालीको दशैमा तपाईंको घर होस् या मेरो
घर भए सिमिल होम्स्का घर होस्

*Conditions Apply

CORPORATE OFFICE

Civil Complex, Soaltee Mode, Kathmandu, Nepal
Tel.: 977-1-4030726, 4030727, 9801032014

PHASE - IX

Godavari, Lalitpur
9801032028, 9801032015

www.civilhomes.com | fb.com/civilhomesnepal | www.cdcnepal.com.np

PHASE - VII

Sitapaila, Kathmandu
9801032007, 9801032018

PHASE - IV

Dhapakhel, Lalitpur
9801032027, 9801032011

OPEN FOR FUN

with our collaborations across the world

EXPLORE
LAURE & BIPUL CHETTRI'S
COLLABORATION WITH

DIPLO x **MB**

Music Video Out Now

www.facebook.com/tuborgnepal

Stay Open – PRBT Code

• Ncell - 70215066 • Smart - 30111115 • NTC - 0773711

TUBORG OPEN

#CheersResponsibly